

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

สารนิพนธ์
ของ
กชณัฏ นวลนิสาชล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2552

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

สารนิพนธ์
ของ
กชณัฏ นวลนิสาชล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

บทคัดย่อ
ของ
กชณัช นวลนิศาชล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2552

กชณัช นวลนิศาชล. (2552). การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.
สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของ
สถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชา
อุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการเปรียบเทียบ จำแนกตาม
หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิด
สอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรม 3 กลุ่ม รวมจำนวน 147 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการจัดกลุ่ม
สนทนาเป็นผู้เชี่ยวชาญการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 5 กลุ่ม รวมจำนวน
25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และการจัดกลุ่มสนทนา
(Focus group discussion) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และ t-test
ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนใน
เขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการ
ส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานอยู่
ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน
รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามหน่วยงานที่
สถานศึกษาสังกัด มีการดำเนินงานบริการชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานบริการชุมชนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
มีการดำเนินงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการ
เตรียมการบุคลากร ทุน การประสานงาน และความร่วมมือ ปัญหาการปฏิบัติบริการ เวลา ภาระงาน
อุปกรณ์ เครื่องมือ การสนับสนุน และปัญหาการติดตามและประเมินผลไม่สามารถรายงานผลการ
ติดตามและประเมินผลได้ตรงตามเวลากำหนด

A STUDY OF COMMUNITY SERVICES OF VOCATIONAL SCHOOLS UNDER
GOVERNMENT AND PRIVATE SECTORS IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
KACHANUT NUALNISACHOL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2009

Kachanut Nualnisachol. (2009). *A Study Of Community Services Of Vocational Schools Under Government And Private Sectors In Bangkok Metropolis.*

Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Puongrat Kesonpat.

This research aimed to study and compare the process of community services of Vocational Schools under Government and Private Sectors in Bangkok Metropolis in 3 aspects; repairing services, transferring of knowledge, and supporting hygienic and developing innovative technology and community products by compare, divided by the authorities in which the vocational schools were affiliated and the size of each vocational schools. The samples of this research were from staff members in Vocational Schools under Government and Private Sectors in Bangkok Metropolis where provide industrial engineering courses, there were 3 information groups, 147 informants in total. A sampling of group discussions including 5 specialist groups that were conducting community services in vocational schools. There were total of 25 people. There were 2 types of methodologies used in collecting information: Questionnaires and Focus group discussion were used. Statistics are description statistics and t-test.

The research found that

1. The community services of Vocational schools under Government and Private Sectors in Bangkok Metropolis were generally moderate and each aspect could be concluded as follows; repairing services and transferring of knowledge: the implementation was generally moderate, Supporting hygienic and developing innovative technology And Community products: the implementation was low.

2. Comparing the community services of Vocational schools under Government and Private Sectors in Bangkok Metropolis, divided by the authorities which vocational school affiliated with, the conducting of community services were no different and each aspect could be concluded as follows; developing innovative technology And Community products was different a statistical significance in services at 0.05. After divided by size of education organization, there was different a statistical significance in services at 0.05 and each aspect could be concluded as follows; repairing services and transferring of knowledge was different a statistical significance in services at 0.05.

3. The problems of community Services of Vocational schools were important; the problems of preparing staff, capital and coordinate, and co-operation, the problems of operation time, task, tools, supports, and the problems of follow and evaluation report unable to catch.

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

สารนิพนธ์
ของ
กชณัฏ นวลนิสาชล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ของ กชณัฏ นวล
นิศาชล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์เรือโท ดร. ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ช่วยทำการตรวจสอบ เครื่องมือและให้คำแนะนำในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาสัก เตชะนันทมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ ดร. เฉลิมวิทย์ ฉิมตระกูล นายจิราวุธ แสงสิริโรจน์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคุณไพบูลย์ ไชยเสนา รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ภราดาจารย์ จิรสุจิตธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนบอสโก คุณศรีธนา แสงหิรัญ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ สมุทรปราการ รวมทั้งโรงเรียนที่สนับสนุนในการทดลองเครื่องมือ และการจัดกลุ่มสนทนาในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำให้งานวิจัยมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพิสุทธิ์ ยงค์กมล และคณะครูโรงเรียนสารสาสน์บริหารธุรกิจ กนกอนุสรณ์ คณะครูและผู้ปกครองโรงเรียนวัดเก้าย่าง ฟี่ๆ ป.เอก รุ่นที่ 9 เพื่อนๆ ป.โท ภาคพิเศษ รุ่นที่ 18 และคุณอากัลยาณี อินทรศักดิ์ ที่ช่วยเหลือในหน้าที่การปฏิบัติงานให้คำแนะนำในขณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

ความสำเร็จที่เกิดกับงานวิจัยนี้เป็นไปด้วยประสงค์ขอพระผู้อภิบาล พระคุณบุพการีที่ให้ชีวิต อบรมเลี้ยงดูข้าพเจ้ามา และบุคคลอันเป็นที่รักที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่ดีเยี่ยม ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย เป็นผลทำให้สามารถเรียนจบหลักสูตรในครั้งนี้อย่างสมศักดิ์ศรี และภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยนี้ขอพระผู้อภิบาลตอบแทนความดี แก่บุพการี บุรพจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

กชณัฏ นวลนิศาชล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลังของการวิจัย.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ตัวแปรในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว.....	13
ความหมายการบริการ.....	13
แนวทางการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว.....	14
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้.....	18
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย.....	19
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน.....	19
งานกิจกรรม/โครงการบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว.....	22
หลักการบริการชุมชน.....	25
ความเป็นมาของการบริการชุมชน.....	26
ความจำเป็นในการบริการชุมชน.....	27
วัตถุประสงค์ของการบริการชุมชน.....	30
เป้าหมายของการบริการชุมชน.....	33
ประโยชน์ของการบริการชุมชน.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับสถานะของสถานศึกษากับการดำเนินงานบริการชุมชน.....	36
หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด.....	36
ขนาดของสถานศึกษา.....	36
ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน.....	37
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	38

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
หลักการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา.....	38
ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาและเทคนิค.....	50
การบริการชุมชนในต่างประเทศ.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยภายในประเทศ.....	62
งานวิจัยต่างประเทศ.....	65
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	67
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย.....	73
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.....	77
ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.....	79
ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.....	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
อภิปรายผล.....	87

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	89
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	89
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	128
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	137

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะงาน/กิจกรรม/โครงการการบริการวิชาชีพสู่สังคม.....	24
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานบริการชุมชนของ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.....	78
5 เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด.....	79
6 เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	80
7 ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม.....	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 โครงสร้างคณะกรรมการระดับปฏิบัติการบริการชุมชน.....	17
3 โครงสร้างทีมปฏิบัติงานบริการชุมชน.....	18
4 แผนภูมิการบริการสถานศึกษา.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์เศรษฐกิจประเทศไทยในภาวะปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาจากเศรษฐกิจโลกที่มีความรุนแรง คือ ปัญหานี้ด้วยคุณภาพของอสังหาริมทรัพย์ในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินและเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปัญหาราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อทั่วโลกและในประเทศไทย ปัญหาที่มาจากภัยธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ส่งผลกระทบต่อรากฐานการเจริญเติบโตที่มั่นคงและยั่งยืนของภาคการผลิตและบริการ การที่จะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้นั้น เป็นปัญหาโครงสร้างระยะยาวของประเทศ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา. 2551: ออนไลน์)

การอาชีวศึกษาในปัจจุบันผู้เข้าเรียนในสายอาชีพมีจำนวนลดลง คนส่วนใหญ่สนใจที่จะเลือกเข้าเรียนต่อในสายสามัญมากกว่า เนื่องจากทัศนคติและค่านิยมการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2549: 23) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. มีความพร้อมที่จะทำงานในอยู่ระดับต่ำที่สุดสาเหตุจากที่ส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนต่อระดับสูงขึ้น มีผลให้เกิดการทิ้งตัวของกำลังแรงงานระดับ ปวช. ส่วนผู้ที่สำเร็จ ปวส. นิยมเรียนต่อปริญญาตรี (สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา. 2549: 2) ส่งผลกระทบต่อสายการผลิตให้มีจำนวนลดลงเรื่อยๆ จนถึงขั้นขาดแคลน ในระดับสถานศึกษาไม่สามารถคาดคะเนแนวโน้มด้านปริมาณนักศึกษาได้ชัดเจน ทำให้การผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการ ในระดับพื้นฐานบุคลากรขาดเจตคติที่ดีในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม ผู้เรียนขาดความรู้และทักษะพื้นฐาน (Core Competency) ตามความต้องการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระบวนการคิด การสื่อสาร ด้านภาษาต่างประเทศ ICT การวิจัย ทักษะธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ การทำงานเป็นทีม ทักษะเฉพาะ (Technical Competency) ด้านทักษะและความรู้เฉพาะทาง โดยเฉพาะทางด้านช่าง กำลังคนที่ผลิตออกไปได้นั้นจะเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีมากกว่าที่จะเป็นผู้ผลิตเทคโนโลยี ขาดในส่วนการวางแผนที่จะส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกับทุกระดับภาคส่วนซึ่งมีอยู่ในวงจำกัด เครือข่ายความร่วมมือและการเชื่อมโยงการทำงานกับทุกภาคส่วนอยู่ในวงจำกัด โดยเฉพาะการเชื่อมประสานกับสถานประกอบการ ระบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมยังไม่เข้มแข็ง (จรรยาพร ธรณินทร์. 2550: ออนไลน์)

จากปัญหาเศรษฐกิจความยากจนและความต้องการแรงงานในระดับประเทศ ประกอบกับนโยบายการบริหารประเทศของคณะรัฐบาลในปี 2548 ซึ่งในขณะนั้นมีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบและอนุมัติให้มีการดำเนินงานการจัดตั้งโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนหรือ Fix It Center ขึ้น

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซ่อมบำรุงเครื่องจักร เครื่องยนต์ และลดภาระในการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือใหม่ก่อนเวลาอันควร รวมไปถึงการเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้แก่ นักศึกษา และพัฒนาทักษะแก่ช่างในท้องถิ่น โดยการจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนที่มีนักศึกษา สายอาชีวศึกษาร่วมกับช่างท้องถิ่นเป็นช่างประจำศูนย์ทำหน้าที่ให้ความรู้ วิธีการใช้งาน การซ่อม บำรุงดูแลเครื่องยนต์และอุปกรณ์ที่ใช้สอยอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือน (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ตุลาคม 2548: ความนำ) เป็นโครงการในอีก จำนวนหลาย ๆ โครงการที่ให้การบริการชุมชนและสังคม ผลจากแนวนโยบายของรัฐบาลที่แถลง ประกอบกับปัญหาสถานศึกษาอาชีวที่กำลังคนเชิงคุณภาพที่สำเร็จการศึกษาไปไม่มีสมรรถนะใน การปฏิบัติงานได้จริง คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (บรรเลง ศรีนิล; และคนอื่น ๆ. 2548: 43-45) จึงได้มีการกำหนดแนวทางเป็นระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 กำหนดหน้าที่และการบริหารงานของ สถานศึกษาอาชีวซึ่งจัดงานออกเป็น 4 ฝ่าย สอดคล้องกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายพัฒนาการศึกษา ฝ่ายวิชาการ ซึ่ง ในส่วนของงานความร่วมมือและบริการชุมชนนั้นเป็นงานภายใต้ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ซึ่ง ได้ระบุไว้ให้สถานศึกษาอาชีวดำเนินการในการจัดกิจกรรมและโครงการที่ให้บริการที่ตอบสนองต่อ ชุมชนและสังคม เช่น โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชนโครงการฝึกอบรมและบริการ วิชาชีพ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เป็นต้น เพื่อให้เกิดการประสานจัดเป็นเครือข่ายและ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมความรู้เผยแพร่ข่าวสาร และ เสนอแนะแนวทางในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนและกลุ่มผู้สนใจ โดยผ่านทางสื่อและมวลชน ต่าง ๆ ตลอดจนกระทั้งการประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะฝีมือในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง

ต่อมาปี 2551 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายเร่งด่วนโดยให้ความสำคัญในการขยายบทบาท ของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) และสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำ และถ่ายทอดความรู้ในการใช้งานวิธีการในดูแลรักษาและซ่อมบำรุง เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ใน การประกอบอาชีพ เครื่องใช้ในครัวเรือน และสร้างเครือข่ายศูนย์บริการวิชาชีพให้กับชุมชนและ วิสาหกิจ เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมมีระบบรับรองและตรวจสอบคุณภาพในขั้นต้นให้กับของ สินค้าชุมชน นอกจากจัดให้มีโครงการดังกล่าวแล้วรัฐบาลยังได้สนับสนุนให้ความสำคัญต่อการ ส่งเสริมบทบาทการจัดอาชีวศึกษาให้มีสัดส่วนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ เร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ โดยส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เป็นการเพิ่ม โอกาสการเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่พัฒนาเทคโนโลยีที่สูงขึ้นอีกระดับ จัดให้มีการรับรอง คุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการสนับสนุนความสามารถการแข่งขันในระดับประเทศ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา. 2551: ออนไลน์) สอดคล้องในส่วนของแผนการ ศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษา

และการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตต่างๆ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาตนเอง ยกย่องความรู้ความสามารถทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550) ส่งเสริมให้มีการพัฒนากำลังคนตามแนวยุทธศาสตร์ 13 อุตสาหกรรมหลัก โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 46)

สถานศึกษาอาชีวศึกษามีหน้าที่ในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองและป้อนผลผลิต ซึ่งก็คือผู้สำเร็จการศึกษาได้เข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นบทบาทที่ต้องพึ่งพาตลาดแรงงานอีกเส้นทางในการเพิ่มเสริมสร้างอาชีพอิสระและเป็นผู้นำในด้านอาชีพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543:16) การดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาขึ้นมา เพื่อให้บริการการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น โดยจัดให้มีการรองรับความต้องการแรงงานในชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ

สถานศึกษาอาชีวในประเทศไทยมีที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปทุกภูมิภาคของประเทศ ที่อยู่ในส่วนสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาโดยคำนึงถึงกรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีการกำหนด หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) หลักสูตรปริญญาตรีสายปฏิบัติการ/สายเทคโนโลยี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (พิเศษ) ตามโครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) แต่ละหลักสูตรจัดแบ่งออกเป็น 9 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม (ปวช.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ (ปวส.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชาประมง ประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประเภทวิชาคหกรรมประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2550:ออนไลน์)

สถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานครประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน โดยสถานศึกษาอาชีวที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 20 แห่ง (กลุ่มสารสนเทศและการจัดการ สำนักนโยบายและแผนอาชีวศึกษา. 2550: 7) และสถานศึกษาอาชีวที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 91 แห่ง (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2551: ออนไลน์) สถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในบริบทเมืองหลวงของประเทศไทยที่ประกอบด้วย ย่านการค้า ธุรกิจต่างๆ สถานประกอบการเป็นเขตพื้นที่ตั้งศูนย์อำนวยการของกิจการหลายอาชีพ และเป็นเส้นทางในการประสานเครือข่ายของกิจการหลากหลายกับนานาชาติประเทศทั่วโลก มีสภาพการแข่งขันทางธุรกิจและอุตสาหกรรมที่สำคัญในอัตราการแข่งขันสูง หน่วยงานธุรกิจและอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีความต้องการในกำลังคนที่มีระดับสมรรถนะได้มาตรฐานในแต่ละงานอาชีพ รวมทั้งต้องการแรงงานที่ต้องใช้ฝีมือและ

ทักษะเฉพาะด้านของแต่ละอาชีพ มีสภาพคนว่างงานในเมืองหลวงและกำลังแรงงานที่ไร้สมรรถนะ อาชีพที่ต้องการหางานทำ เพื่อสนองตอบความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ เทคนิค ฝีมือ ในการประกอบอาชีพให้กับประชาชน และการพัฒนาสถานศึกษาในการผลิตกำลังคนสายวิชาชีพ เพื่อรองรับปัญหาความขาดแคลนกำลังแรงงานในระดับเทคนิค ฝีมือ ให้กับสถานประกอบการ หน่วยงานและองค์กรต่างๆ โดยการสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาในการดำเนินงานบริการชุมชนให้ สอดคล้องตามความต้องการของบุคคล ชุมชนท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติ และเป็นไปตามเป้าหมาย จะต้องคำนึงถึงบริบทชุมชนท้องถิ่นและที่ตั้งสถานศึกษาเป็นหลัก สำหรับสถานศึกษาในเขต กรุงเทพมหานครไม่มีวิทยาลัยเกษตร จึงมีงานในฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ซึ่งได้แบ่งงานเป็น 3 งาน คือ 1) งานแผนงบประมาณและข้อมูลสารสนเทศ 2) งานความร่วมมือและบริการชุมชน 3) งานการตลาด การค้า และประกอบธุรกิจสถานศึกษาที่มีการบริหารที่ดีสามารถผลิตผู้เรียนที่มี คุณภาพจะได้รับความไว้วางใจในการเข้ารับบริการการศึกษาจากผู้สนใจทั้งภายในและนอกชุมชน และรวมถึงสถานประกอบการ หน่วยงานหรือองค์กร ที่จะให้ความสนใจคัดเลือกกำลังคนที่มีฝีมือและมีคุณภาพ

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้นำไปใช้ใน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินงานและการพัฒนางานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในการบริการซ่อม และถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมสุขอนามัย และการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ ชุมชน เป็นการสร้างแนวทางที่จะประสานการดำเนินงานบริการชุมชน เพื่อส่งเสริมงานด้านบริการ ชุมชนให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนท่ามกลางสภาวะการณปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ในการเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษา นักเรียน ครู และชุมชน โดยการปฏิบัติจริงใน การบริการและพัฒนาอาชีพ เปิดโอกาสการให้ทางเลือกในการศึกษาอาชีพ ดังนั้น งานบริการชุมชน ของสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ อนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ ทรัพยากรภายในชุมชนท้องถิ่นและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งตนเองและลด ปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการให้กับสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุนามย์ และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัด และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุนามย์ และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เพื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชนนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในบริบทของการบริหาร และการจัดการทางการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะการดำเนินงานบริการชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุนามย์ และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยยึดแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพมาเป็นกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนโดยมีสาขาวิชาอุตสาหกรรมในสถานศึกษา จำแนกเป็น สถานศึกษาของรัฐ จำนวน 8 แห่ง และสถานศึกษาเอกชน จำนวน 20 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 28 แห่ง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน รวมจำนวน 204 คน

1.2 ประชากรในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญในด้านงานบริการชุมชนของการอาชีวศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วน

2.1 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้ โดยกำหนดขนาดสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 40 ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาของรัฐ จำนวน 3 แห่ง และสถานศึกษาเอกชน จำนวน 9 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 แห่ง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ดังนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 147 คน

2.2 การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีว กลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ร่วมออกบริการชุมชน และกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 25 คน

3. ตัวแปรในการวิจัย จากการประมวลเอกสารและงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น คือ สถานะของสถานศึกษา ได้แก่

3.1.1 หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด

- รัฐบาล
- เอกชน

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษา

- ขนาดกลาง
- ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานบริการชุมชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัฒนธรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามปฏิบัติการ ผู้วิจัยนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1. การดำเนินงานบริการชุมชน หมายถึง กระบวนการเตรียมการ การปฏิบัติบริการ การติดตามและประเมินผล ปฏิบัติกิจกรรมของสถานศึกษาอาชีวเพื่อให้บริการชุมชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.1 ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 การเตรียมการ หมายถึง การจัดกิจกรรมสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ปฐมนิเทศ ประสานงานจัดแผนการปฏิบัติงานบริการ สรรวจข้อมูลความรู้และประสบการณ์ช่างชุมชน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำการซ่อม ฝึกอบรมให้ความรู้ช่างชุมชน ก่อนการปฏิบัติบริการชุมชน

1.1.2 การปฏิบัติบริการ หมายถึง การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำในการศึกษาต่อให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น ช่วยเหลือ แนะนำการใช้งานการบำรุงรักษา ทำการซ่อม แก้ไข ผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้า และพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน

1.1.3 การติดตามและประเมินผล หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ครูกำกับดูแลการดำเนินงานซ่อม จัดทำรายงานข้อมูลการบริการ เครื่องมือเครื่องใช้ ข้อมูลนักเรียนนักศึกษาที่ออกปฏิบัติงาน ช่างชุมชน ข้อมูลอาชีพของชุมชนที่รับบริการ และข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้

1.2 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การเตรียมการ หมายถึง การจัดกิจกรรมสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัย สรรวจข้อมูลและประเมินความจำเป็นด้านสุขอนามัยชุมชน และประสานงานจัดแผนการปฏิบัติงานก่อนการปฏิบัติบริการ

1.2.2 การปฏิบัติบริการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่สถานศึกษากับชุมชนทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายการส่งเสริมสุขอนามัย ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับสุขอนามัย พื้นฐาน ความปลอดภัยในการทำงาน และการบริโภค ของชุมชน

1.2.3 การติดตามและประเมินผล หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ครูกำกับดูแลงานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน จัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมปฏิบัติงาน ผู้เข้ารับบริการส่งเสริมสุขอนามัย กิจกรรมการส่งเสริมสุขอนามัย และข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานส่งเสริมสุขอนามัย

1.3 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 การเตรียมการ หมายถึง การจัดกิจกรรมสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็น ทีมพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน สืบหาข้อมูลความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของชุมชนเป้าหมาย จัดแผนการปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ เป้าหมาย ก่อนการปฏิบัติบริการ

1.3.2 ปฏิบัติบริการ หมายถึง การจัดกิจกรรมประสานการทำงานร่วมกับ ชุมชนและวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ชุมชน การรับรองคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์ชุมชน การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยผู้บริโภค จัดทำแผนธุรกิจการจัดการเชิงพาณิชย์ ดำเนินการจัดการเชิงพาณิชย์ ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

1.3.3 การติดตามและประเมินผล หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ครูกำกับดูแล การดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วม ออกปฏิบัติงาน ผู้เข้ารับบริการ กิจกรรม และข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ซึ่งวัดระดับการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น กำหนดระดับการวัดการปฏิบัติบริการชุมชน 5 ระดับ โดยระดับ 1 ไม่เคยปฏิบัติทุกงาน กิจกรรมบริการชุมชน ระดับ 2 มีการปฏิบัติบ้าง ครั้งหรือน้อยที่สุด ระดับ 3 มีการปฏิบัติบางครั้ง หรือเลือกปฏิบัติเป็นบางงานกิจกรรมบริการชุมชน ระดับ 4 มีการปฏิบัติบ่อยครั้งหรือปฏิบัติ สม่าเสมอแต่ไม่ทุกครั้งที่มีการบริการชุมชน ระดับ 5 มีการปฏิบัติทุกครั้งที่มีการบริการ ชุมชน

2. ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องความไม่สะดวกในกระบวนการเตรียมการ การปฏิบัติ บริการ การติดตามและประเมินผล ปฏิบัติกิจกรรมของสถานศึกษาอาชีวเพื่อให้บริการชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

3. หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่เปิดสอนสาขา ช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร ขึ้นตรงกับหน่วยงานแบ่งเป็น 2 หน่วยงาน คือ

3.1 หน่วยงานรัฐบาล หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมี สถานศึกษาอาชีวที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานมีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค มีนบุรีวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร วิทยาลัยเทคนิคราชสิทธาราม วิทยาลัยเทคนิคดอน เมือง วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก วิทยาลัยการอาชีพพนมมิ นตราชุกิต วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี และวิทยาลัยสารพัดช่างนคร หลวง

3.2 หน่วยงานเอกชน หมายถึง สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน มีสถานศึกษาอาชีวที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานมีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

วิทยาลัยเซนต์จอห์นโพลีเทคนิค โรงเรียนเกษมโพลีเทคนิค โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล
 ขส.ทบ. โรงเรียนเทคโนโลยีช่างกลสยาม โรงเรียนเทคโนโลยีบางกะปิ โรงเรียนนิตาบริหารธุรกิจ
 และวิศวกรรมโรงเรียนช่างฝีมือปทุมธานี โรงเรียนพระรามหฤตเทคโนโลยี โรงเรียนดอนบอสโก
 โรงเรียนเทคนิครัตนโกสินทร์ โรงเรียนเทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ โรงเรียนเทคนิควิทยา
 โรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจเทคโนโลยีและนานาชาติ โรงเรียนโพลีเทคนิคพาณิชยกรรมกรุงเทพ
 โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู โรงเรียนเทคโนโลยีปิ่นมณฑล โรงเรียนมีนบุรีโพลีเทคนิค
 โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธน โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ และโรงเรียนเทคโนโลยีดุสิต

4. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งขนาดสถานศึกษาโดยยึดจำนวนผู้เรียน
 ซึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ขนาด คือ

4.1 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียน 500 ถึง 1,500 คน

4.2 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีผู้เรียน 1,501 คนขึ้นไป

5. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการหรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่
 ผู้อำนวยการดูแลงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

6. หัวหน้างานบริการชุมชน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอาชีวของ
 รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ที่ทำหน้าที่ประสานงานหรือ
 กิจกรรมของสถานศึกษาอาชีวที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน

7. ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน หมายถึง ครู
 ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวของรัฐบาลและเอกชนใน
 เขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ที่ร่วมออกปฏิบัติงานบริการชุมชน

8. นักเรียนนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวของรัฐบาลและ
 เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ร่วมออกบริการชุมชน

9. ผู้นำชุมชน หมายถึง ประธานชุมชนหรือรองประธานชุมชนหรือกำนันหรือ
 ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือ อบต. ในพื้นที่ปกครองเขตกรุงเทพมหานคร

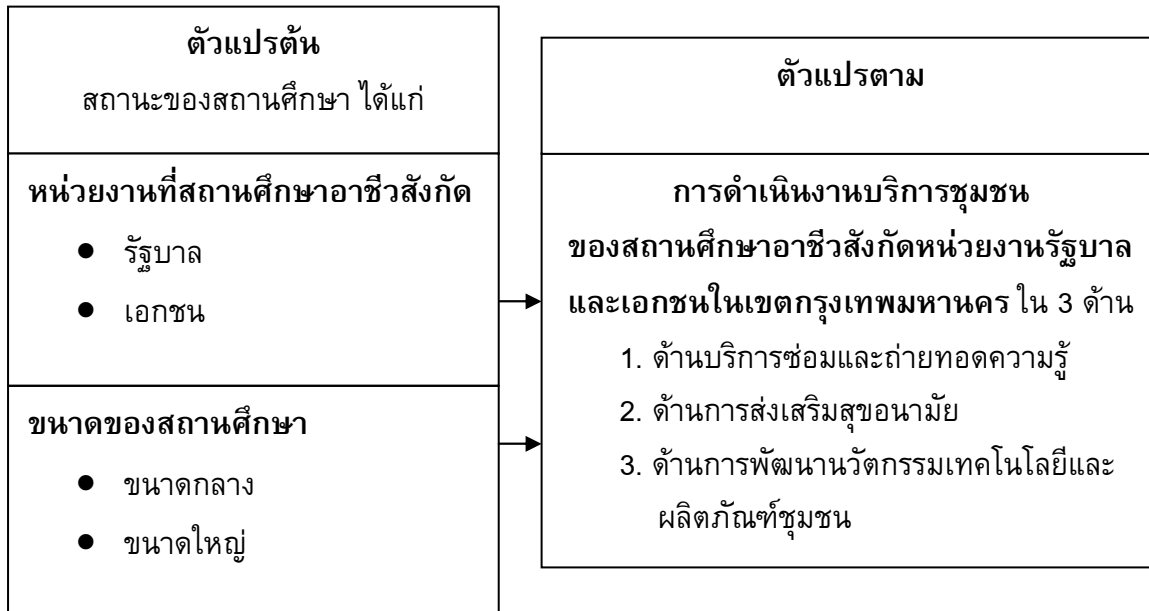
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดกรอบแนวคิด จำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว ผู้วิจัยได้นำมาจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551) และสำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2550: ออนไลน์) ซึ่งได้กำหนดลักษณะงานบริการชุมชนที่สามารถดำเนินการได้ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ขนาดของสถานศึกษา ได้แนวคิดจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550) ในงานวิจัยนี้ มี 2 ขนาด ได้แก่ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด ได้แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการศึกษาและการดำเนินงานบริการชุมชนสามารถจัดได้ตามความต้องการและความชำนาญของแต่ละสถานศึกษาและแนวทางของหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด ซึ่งในงานวิจัยนี้ ได้แก่ หน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานเอกชน



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม กำหนดสมมุติฐาน ดังนี้

1. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม แตกต่างกัน
2. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีดังนี้

1. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว
 - 1.1 ความหมายของการบริการ
 - 1.2 แนวทางการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว
 - 1.2.1 ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้
 - 1.2.2 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน
 - 1.2.3 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย
 - 1.3 งาน/กิจกรรม/โครงการบริการชุมชนของสถานศึกษา
 - 1.4 หลักการบริการชุมชน
 - 1.5 ความเป็นมาของการบริการชุมชน
 - 1.6 ความจำเป็นในการบริการชุมชน
 - 1.7 วัตถุประสงค์ของการบริการชุมชน
 - 1.8 เป้าหมายของการบริการชุมชน
 - 1.9 ประโยชน์ของการบริการชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับสถานะของสถานศึกษากับการดำเนินงานบริการชุมชน
 - 2.1 หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด
 - 2.2 ขนาดของสถานศึกษา
3. ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา
4. หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 หลักการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา
 - 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาและเทคนิค
 - 4.3 การบริการชุมชนในต่างประเทศ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว

1.1 ความหมายของการบริการ

วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2538: 7) กล่าวว่า ervice คือ พฤติกรรม กิจกรรมหรือ การกระทำที่บุคคลหนึ่งทำให้หรือส่งมอบต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยที่มีเป้าหมายและมีความตั้งใจในการ ส่งมอบบริการนั้นๆ

พิภพ อุดร (2543: ออนไลน์) กล่าวว่า การบริการ หมายถึง การกระทำที่เป็นการ อำนวยประโยชน์ให้ผู้ให้บริการกระทำให้กับผู้รับบริการ ทั้งนี้ในการให้บริการนั้นอาจมีการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่างๆ หรืออาจจะเป็นการกระทำล้วนๆ โดยที่ไม่มีการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือใดๆ ก็ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการบริการหมายรวมถึงแต่การกระทำที่อำนวยประโยชน์ในลักษณะที่เป็น นามธรรมล้วนๆ โดยไม่มีวัสดุ สิ่งของหรือสินค้าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการกระทำนั้นๆ

วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์ (2547: 14) กล่าวถึง บริการ (service) คือ การกระทำ พฤติกรรม หรือการปฏิบัติการที่ฝ่ายหนึ่งเสนอให้อีกฝ่ายหนึ่ง โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นนั้นอาจมีตัว สินค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่โดยเนื้อแท้ของสิ่งที่เสนอให้นั้นเป็นการกระทำ พฤติกรรม หรือการ ปฏิบัติการ ซึ่งไม่สามารถนำไปเป็นเจ้าของได้ ลักษณะของบริการมีดังนี้

- บริการมีลักษณะเป็นการกระทำและพฤติกรรม ไม่เหมือนกับสินค้าที่เป็นวัตถุ ที่จับต้องได้

- การซื้อบริการ ผู้ซื้อจะไม่เกิดความเป็นเจ้าของเหมือนซื้อสินค้า

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548: ออนไลน์) ให้คำนิยามจำกัด ความของการบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจและพยายามของข้าราชการในการให้บริการ เพื่อสนอง ความต้องการของประชาชนตลอดจนของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

คริสโตเฟอร์ เอช เลิฟล็อก และ ลอเรน ไรท์ (Christopher H. Lovelock and Lauren Wright) (2002: 4) กล่าวว่า การให้บริการ (service) มีวิธีการสองวิธีที่จะนิยามถึงเนื้อหาของคำนี้ คือ

- บริการเป็นปฏิกริยาหรือการปฏิบัติงานที่ฝ่ายหนึ่งเสนอให้กับฝ่ายอื่น แม้ว่า กระบวนการ (Process) อาจผูกพันกับตัวสินค้าก็ตาม แต่ปฏิบัติการก็เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น

- บริการเป็นกิจกรรมเศรษฐกิจที่สร้างคุณค่าและจัดหาคุณประโยชน์ (Benefits) ให้แก่ลูกค้าในเวลาและสถานที่เฉพาะแห่ง ซึ่งเป็นผลที่มาจากการที่ผู้รับบริการหรือผู้แทนนำเอา ความเปลี่ยนแปลงมาให้

สรุปได้ว่าการบริการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมประกอบด้วยสองฝ่ายคือ ฝ่าย ผู้ให้บริการและฝ่ายผู้รับบริการ โดยมีเป้าหมายและเป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์

1.2 แนวทางการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว

แนวคิดงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529: 141-142) กล่าวว่า iva การบริการชุมชน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา นอกเหนือจากหน้าที่ในการให้การศึกษาหรืออบรมสั่งสอนนักเรียน อาจให้ได้ทั้งด้านวิชาการ บุคคล เงิน วัสดุ และการสนับสนุนทางความร่วมมือร่วมใจหรือกำลัง โดยจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผน ดังนี้

1. วิชาการ เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียนอยู่แล้ว การเผยแพร่ความรู้ความคิด และทักษะบางอย่างแก่ชุมชน ควรจะเป็นเรื่องที่โรงเรียนพึงเอาใจใส่เป็นพิเศษ เช่น เผยแพร่ความรู้เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร การอบรมเด็กและเยาวชน และ การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น
2. บุคคล ผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียนอาจให้ครู เจ้าหน้าที่โรงเรียน และนักเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการสอนการเรียนในโรงเรียน
3. การเงิน ขอนี้โรงเรียนต้องระวังไม่ให้เป็นการขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผน เงินที่จะนำไปใช้จ่ายร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องเป็นเงินที่กฎหมายและระเบียบแบบแผนเปิดทางให้เท่านั้น เช่น เงินที่มีผู้บริจาคที่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้โรงเรียนนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาชุมชน เป็นต้น
4. วัสดุ มีข้อควรระวังเช่นเดียวกับเรื่องการเงิน
5. การให้ความร่วมมือร่วมใจหรือให้กำลังใจในการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องสำคัญอยู่ไม่น้อย โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ถ้าโรงเรียนแสดงออกซึ่งความร่วมมือร่วมใจ หรือให้กำลังใจในการพัฒนาชุมชนแล้ว ชุมชนก็ย่อมจะมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน มองโรงเรียนในทางดี และชุมชนก็จะสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างดีเช่นกัน

ทวีศักดิ์ หล้าบุตรศรี (2544: 12) กล่าวว่า iva การบริการชุมชน คือ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนจะต้องทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นทั้งเป็นที่ภาครัฐและเอกชนแต่ละโรงเรียนอาจจะจัดแตกต่างกันออกไปทั้งด้านของประเภทและด้านกิจกรรม เพื่อบริการชุมชนเกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติให้มากที่สุด

นิวา อารีกิจ (2545: 4-5) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติการให้บริการชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านโภชนาการและอนามัย

นุชนาฏเรขา สุขดา (2547: 38) กล่าวว่า iva การบริการชุมชน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนให้ความช่วยเหลือ และ/หรือร่วมมือกับชุมชนที่เป็นการช่วยพัฒนาชุมชนโดยการให้ความรู้ความคิด เผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนบริการและส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ซึ่งประเด็นในการให้บริการชุมชน ได้แก่ การให้บริการ

ความรู้ และข่าวสาร การบริการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551) กล่าวไว้ในคู่มือปฏิบัติการศูนย์ซ่อม สร้างเพื่อชุมชน เกี่ยวกับบทบาทคณะกรรมการดำเนินงานบริการชุมชน และกิจกรรมการดำเนินงาน บริการชุมชน ดังนี้

บทบาทคณะกรรมการดำเนินงานบริการชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา. 2551: 11-14) มีดังนี้

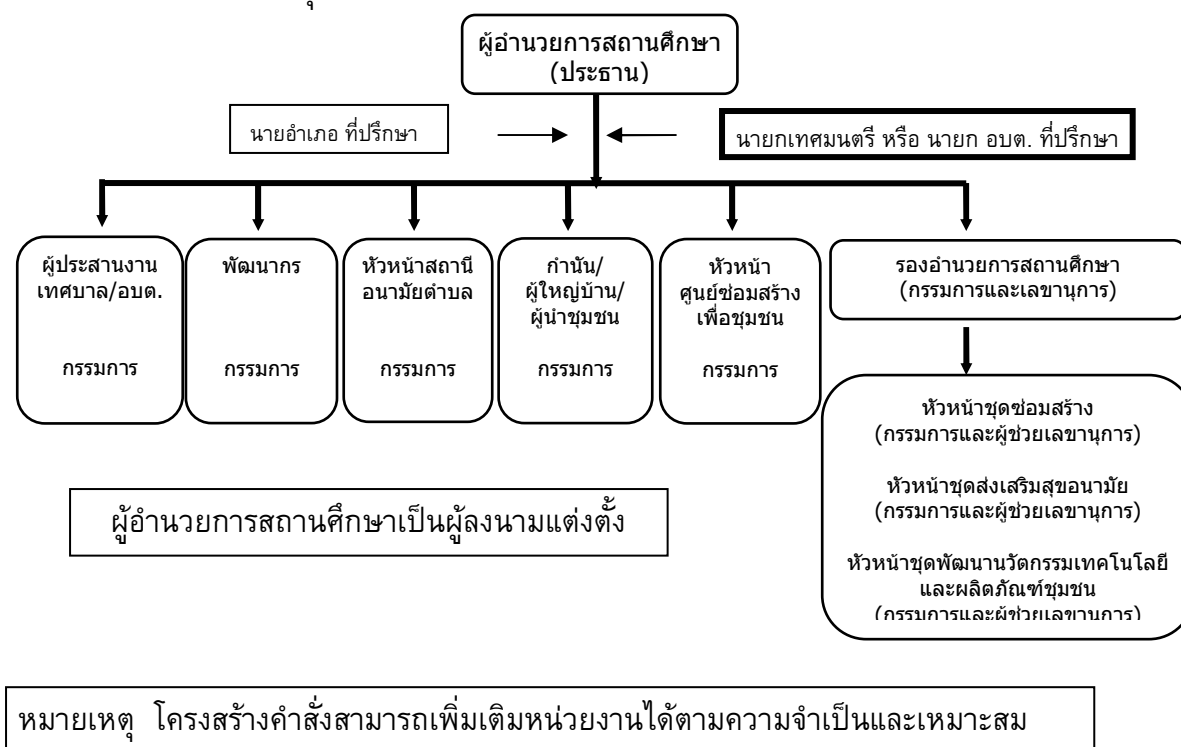
1) คณะกรรมการอำนวยการงานบริการชุมชนระดับนโยบาย นายกรัฐมนตรี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้ง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ สำนัก บประมาณ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรม อณัมัย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่ จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน สำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ จัดทำมาตรฐานเครื่องมืออุปกรณ์ การจัดการ บริการ ชุมชน การใช้เครื่องมือเครื่องจักรอย่างถูกวิธีและการบำรุงรักษา การส่งเสริมสุขอนามัยพื้นฐานความ ปลอดภัยในการทำงาน และการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของชุมชน วางแผนและเตรียมประชาสัมพันธ์ จัดทำ Training Package สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกกลุ่มทุกระดับ

2) คณะกรรมการดำเนินงานบริการชุมชนระดับจังหวัด โดยผู้ว่าราชการ จังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัด จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด พัฒนาการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด นายอำเภอทุกอำเภอ ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในแต่ละจังหวัด และประธานอาชีวศึกษาจังหวัด มีหน้าที่อำนวยการและบริหารการบริการชุมชน ภาพรวมในระดับจังหวัดในการ ช่อมแซม ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนให้รู้วิธีการใช้ การดูแล การบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน ยกระดับ ฝีมือช่างชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการถ่ายทอดความรู้ พัฒนาสุขอนามัยพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมต่อยอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการผลิต สนับสนุนการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตรวจเยี่ยม ให้คำปรึกษา ติดตาม เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ และประสานความ ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการดำเนินการ ระดับชาติต่อไป

3) คณะกรรมการดำเนินงานบริการชุมชนระดับอำเภอ โดยนายอำเภอ เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง ประกอบด้วย นายอำเภอ ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่รับผิดชอบ พื้นที่เป้าหมาย สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ

ปศุสัตว์อำเภอ นายกเทศมนตรีหรือนายก อบต. กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เป้าหมาย มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการโครงการขยายบทบาทศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนภาพรวมในระดับอำเภอในการ ซ่อมแซมให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนให้รู้วิธีการใช้ การดูแล การบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน ยกย่องฝีมือช่างชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการถ่ายทอดความรู้พัฒนาสุขอนามัยพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมต่อยอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต สนับสนุนการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการดำเนินการระดับจังหวัดต่อไป

4) คณะกรรมการบริการชุมชนระดับปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เป้าหมาย หัวหน้าสถานอนามัยตำบล ผู้ประสานงานจากเทศบาลหรือ อบต. พัฒนาการ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน หัวหน้าศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบพื้นที่เป้าหมาย หัวหน้าชุดซ่อมสร้าง หัวหน้าชุดส่งเสริมสุขอนามัย หัวหน้าชุดพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังภาพประกอบ 2

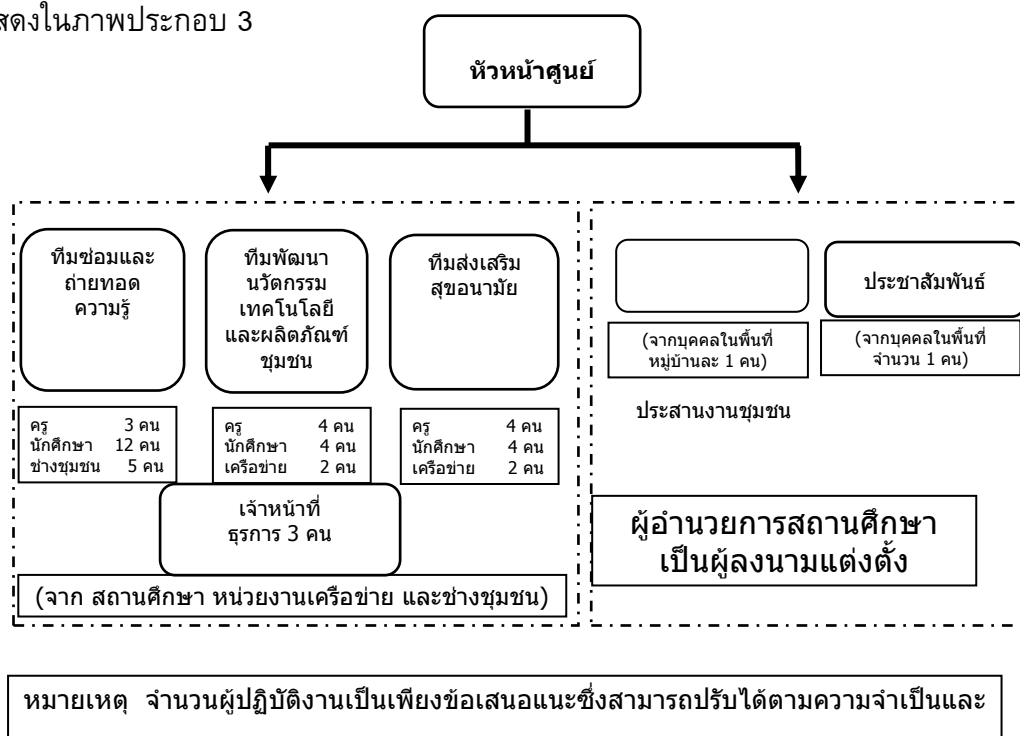


ภาพประกอบ 2 โครงสร้างคณะกรรมการระดับปฏิบัติการบริการชุมชน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). คู่มือปฏิบัติการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน. หน้า 14.

มีหน้าที่จัดดำเนินการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแก่กลุ่มเป้าหมาย รวบรวม วิเคราะห์ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลที่เป็น จัดการวางแผนการดำเนินงานโครงการขยายบทบาทศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ในการซ่อมแซมให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนให้รู้วิธีการใช้ การดูแล การบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน ยกระดับฝีมือช่างชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนถ่ายทอดความรู้พัฒนาสุขอนามัยพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมต่อยอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต สนับสนุนการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสการสร้างอาชีพ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และรายงานผลการดำเนินงานให้กับ คณะกรรมการดำเนินการระดับจังหวัดต่อไป

5) ทีมปฏิบัติงานบริการชุมชน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม แต่งตั้ง ประกอบด้วย ครู นักศึกษา ช่างชุมชน ตัวแทนหน่วยงานเครือข่าย บุคคลในพื้นที่บริการ ดังแสดงในภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 โครงสร้างทีมปฏิบัติงานบริการชุมชน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). *คู่มือปฏิบัติการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน*. หน้า 15.

กิจกรรมการดำเนินงานบริการชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา. 2551: 11-14) มีดังนี้

1.2.1 ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานใน 3 ขั้นตอน
ดังนี้

1.2.1.1 การเตรียมการ

1) สรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้
โดย ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรม 3 คน นักเรียนนักศึกษาช่าง จากแต่ละแผนก 12 คน และ
ช่างชุมชน (ช่างชุมชน หมายถึง บุคคลผู้มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ในการให้บริการแนะนำ ซ่อม
บำรุงรักษา เครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพและเครื่องใช้ในครัวเรือน อาทิ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์
ช่างประปา ช่างเชื่อม ช่างก่อสร้าง ช่างทาสี และอื่น ๆ) 5 คนต่อ 1 ชุมชน

- 2) ประชุมนิเทศ เตรียมทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้
- 3) จัดแผนการปฏิบัติงานบริการโดยประสานกับพื้นที่
- 4) สสำรวจข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ของช่างชุมชน เพื่อกำหนด

แนวทางพัฒนาช่างชุมชน

- 5) สสำรวจเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำการซ่อมสร้าง
- 6) ฝึกอบรมให้ความรู้ช่างชุมชนในการใช้งานเครื่องมือเครื่องจักร
อย่างถูกวิธีและการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร
- 7) อบรมเสริมประสบการณ์ด้านบริหารจัดการให้กับช่างชุมชน

1.2.1.2 การปฏิบัติการ

1) ให้บริการซ่อม สร้าง และแนะนำการใช้งานที่ถูกต้อง การ
บำรุงรักษาเครื่องจักร

- 2) ให้คำแนะนำการศึกษาต่อให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น
- 3) ให้บริการล้างแอร์ให้กับประชาชนและหน่วยงานราชการ ให้
คำแนะนำในการดูแลรักษาแอร์

4) ให้บริการช่วยเหลือประชาชนในด้านการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์และ
อื่นๆ ที่ประชาชนสัญจรไปมา และให้คำแนะนำการดูแลรักษา

- 5) ให้บริการช่วยเหลือ / พัฒนาโรงเรียน วัด และชุมชน

1.2.1.3 การติดตามและประเมินผล

1) ครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานบริการซ่อมและตัดสินใจแก้ปัญหาที่
เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการซ่อมสร้าง

2) จัดทำรายงานข้อมูลการดำเนินการซ่อมสร้าง ประเภท
เครื่องจักรกลในการประกอบอาชีพ เครื่องใช้ในครัวเรือน

3) จัดทำรายงานข้อมูลนักศึกษาที่ออกปฏิบัติการเป็นช่างซ่อมจำแนก
สาขาแผนกวิชา/สาขางาน

4) จัดทำรายงานข้อมูลช่างชุมชนประจำท้องถิ่น
5) จัดทำรายงานข้อมูลเครื่องมือ/เครื่องใช้ และอาชีพของชุมชนที่รับ
บริการ

6) จัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน

1.2.2 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย มีการดำเนินงานใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.2.1 การเตรียมการ

1) สรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งทีมส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน โดย ครูผู้
ปฏิบัติการสอน 4 คน นักเรียนนักศึกษา 4 คน และหน่วยงานสถานีนอามัย 2 คน

2) สสำรวจข้อมูลและประเมินความจำเป็นในการส่งเสริมสุขอนามัย
ชุมชน

3) จัดแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยโดยประสานกับพื้นที่

4) กำหนดแนวทางส่งเสริมสุขอนามัยชุมชน

1.2.2.2 การปฏิบัติบริการ

1) สถานศึกษากับชุมชนทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายการ
ส่งเสริมสุขอนามัย

2) ให้ความรู้และแนะนำ เกี่ยวกับสุขอนามัยพื้นฐาน เช่น การรักษา
ความสะอาด การป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น

3) ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
(อาชีพอนามัย)

4) ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับการบริโภคของชุมชน

1.2.2.3 การติดตามและประเมินผล

1) ครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานส่งเสริมสุขอนามัย และตัดสินใจ
แก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสุขอนามัย

2) จัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัย

3) จัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการส่งเสริมสุขอนามัย

4) จัดทำรายงานกิจกรรมการส่งเสริมสุขอนามัย

5) จัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน
ส่งเสริมสุขอนามัย

1.2.3 ด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการ
ดำเนินงานใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.3.1 การเตรียมการ

1) สรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งทีมพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยครูผู้ปฏิบัติการสอน 4 คน นักเรียนนักศึกษา 4 คน และพัฒนากรชุมชน 2 คน

2) สสำรวจข้อมูลความต้องการเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชน

3) จัดแผนการปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) กำหนดแนวทางและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย

1.2.3.2 การปฏิบัติบริการ

1) สถานศึกษาประสานการทำงานร่วมกับชุมชนและวิสาหกิจชุมชนในลักษณะเครือข่ายส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

2) สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต

3) สนับสนุนการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน

4) สนับสนุนการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยผู้บริโภค

5) ครู นักศึกษาและหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมจัดทำแผนธุรกิจและการจัดการเชิงพาณิชย์

1.2.3.3 การติดตามและประเมินผล

1) ครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานและตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

2) จัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

3) จัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

4) จัดทำรายงานกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

5) จัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

จากแนวคิดของนักวิชาการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ว่างานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมของสถานศึกษาอาชีวที่นอกเหนือจากหน้าที่ในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาตามปกติเพื่อให้บริการชุมชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว

ฝ่ายความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนดอนบอสโก (2551) กล่าวถึงการดำเนินงานบริการชุมชนตามแผนปฏิบัติการโครงการ สร้างคน ช่อมของ มีการดำเนินงานดังนี้

1. นำเสนอโครงการต่อที่ประชุม กลุ่มโรงเรียนที่ 2 "ชัยสมรภูมิ" เพื่อพิจารณา
2. ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ
3. ติดต่อประสานงานด้านสถานที่ และประชาสัมพันธ์เยาวชนผู้เข้าร่วม
4. ประชุมนิเทศผู้เข้าร่วมกิจกรรม และดำเนินตามแผนการดำเนินงานโครงการ
 - 4.1 กิจกรรมสร้างคน เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้เยาวชนได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรม รับผิดชอบต่อข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนสร้างกลุ่มผู้นำเยาวชนของโรงเรียน
 - 4.2 กิจกรรมช่อมของเป็นกิจกรรมที่ตัวแทนนักเรียนของโรงเรียนช่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ของชุมชน
 - 4.3 ประเมินผลโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดโดยคณะกรรมการติดตามประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551: 8-10) กล่าวไว้ในคู่มือปฏิบัติการดำเนินงานตามโครงการขยายบทบาทศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) เพื่อบริการชุมชน มีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ
 - 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการระดับนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับปฏิบัติการ
 - 1.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ จัดทำกรอบโครงสร้างหลักสูตรและ Training Package
 - 1.3 สร้างความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ
 - 1.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชุมเชิงปฏิบัติการ วางแผนและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการโครงการในพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทุกหน่วยงาน คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายปฏิบัติการ และจัดหาสถานที่ตั้งถาวรประจำ อบต.
 - 1.5 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมแก่กลุ่มเป้าหมาย
 - 1.6 เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าปฏิบัติการในพื้นที่
2. การปฏิบัติบริการ 3 ภารกิจหลัก ดังนี้ ด้านบริการซ่อม เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เครื่องมืออุปกรณ์ดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือน ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้ การซ่อมบำรุงแก่ประชาชนและชุมชน รวมทั้งการยกระดับช่างชุมชน ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริม

มาตรฐานและการรับรองคุณภาพในลักษณะเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและวิสาหกิจชุมชน ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย

3. การติดตามผลการปฏิบัติงาน ในระหว่างการปฏิบัติงานและเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงาน ประเมินผลภายในของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนโดยคณะกรรมการบริหารโครงการในระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ประเมินผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมโครงการระดับชาติโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรที่มีส่วนเกี่ยวข้องโครงการ

จากการศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ว่าการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว ดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การปฏิบัติบริการ และการติดตามและประเมินผล

1.3 งาน/กิจกรรม/โครงการบริการชุมชนของสถานศึกษา

โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู จัดให้มีโครงการด้านการบริการวิชาชีพ (ฝ่ายพัฒนาการศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู. 2549: ออนไลน์) ได้แก่

- โครงการลำดับที่ 1 โครงการหมู่บ้านครูพัฒนาชุมชน
- โครงการลำดับที่ 2 โครงการอาชีวบริการ
- โครงการลำดับที่ 3 โครงการล้างแอร์ช่วยชาติ
- โครงการลำดับที่ 4 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน
- โครงการลำดับที่ 5 โครงการฝึกทักษะวิชาชีพ
- โครงการลำดับที่ 6 โครงการฟีสอนน้อง
- โครงการลำดับที่ 7 โครงการอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้ทำบัญชี
- กิจกรรมลำดับที่ 1 กิจกรรมรณรงค์ประหยัดพลังงานช่วยชาติ
- งานลำดับที่ 1 งานสถานศึกษาบริการสังคม
- งานลำดับที่ 2 งานวิจัย (ชุมชน)

วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา จัดโครงการด้านการฝึกอบรมวิชาชีพและบริการวิชาชีพ (ฝ่ายพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา. 2550: ออนไลน์) ได้แก่

- โครงการบริการฝึกอบรมวิชาชีพภาษาอังกฤษ
- โครงการฝึกอาชีพให้ชมรมศิลปะโรงเรียนสวนลุมพินี
- โครงการฝึกและบริการอาชีพประชาชนตัดผม-เสริมสวย
- โครงการฝึกอาชีพให้ชมรมรักษาราชการโรงเรียนสวนลุมพินี
- โครงการร่วมกับโครงการถนนสายอาชีพ อศก.
- โครงการฝึกอาชีพให้นักเรียนชั้น ม.1
- โครงการฝึกอบรมผู้ต่อยอดผลิตผล
- โครงการฝึกอาชีพให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา

โครงการฝึกอาชีพให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

โครงการ“84ปี ศรีสุริโยทัยเทิดไถ้มหาราช”

โครงการฝึกอาชีพให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในงานแนะแนว

อาชีพ

โครงการฝึกอาชีพให้ชาวมุสลิมงานเมาลิดกลาง

โครงการฝึกอาชีพด้านความงาม

โครงการฝึกอาชีพด้านเสริมความงาม

โครงการฝึกอาชีพที่ฟิวเจอร์ปาร์คบางแค

โรงเรียนช่างฝีมือปฏิจวิทยา จัดโครงการด้านการบริการวิชาชีพและส่งเสริมความรู้ (ณภัทร ปันยาลักษณ์. 2547: ออนไลน์) ได้แก่

1. โครงการบริการตรวจและซ่อมบำรุงรถยนต์บุคคลภายนอก
 - การให้บริการตรวจและซ่อมบำรุงรถยนต์ให้กับบุคคลภายนอก
2. โครงการบริการชุมชนสัมพันธ์
 - การให้บริการแก้ไขปัญหาเครื่องยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้ากับชุมชน
3. โครงการออกบูธแนะแนวภายนอก
4. การบรรยายภายนอก
5. การอบรมศิลปการพูดให้กับครูแนะแนวสังกัดอื่น

โรงเรียนมีนบุรีโปลีเทคนิค ได้ดำเนินการโครงการด้านการบริการวิชาชีพ 9 โครงการ (โรงเรียนมีนบุรีโปลีเทคนิค. 2550: ออนไลน์) คือ

1. โครงการอบรมเพื่อสอบเข้าระดับอุดมศึกษา
2. โครงการให้การอบรมคอมพิวเตอร์
3. โครงการใกล้ความรู้ด้านอาชีพเบื้องต้น
4. โครงการบริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า
5. โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
6. โครงการอาสาพัฒนาชุมชน
7. โครงการส่งเสริมพัฒนานาวิชาชีพ
8. โครงการกิจกรรมภายในและภายนอก
9. โครงการร่วมมือทางวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ศูนย์มีนบุรีโปลี

เทคนิค

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2550: ออนไลน์) ได้กำหนดแนวทาง ลักษณะงาน/กิจกรรม/โครงการการบริการวิชาชีพสู่สังคมที่สถานศึกษาอาชีวสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพตามข้อกำหนดและตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สถานศึกษาควรมีการบริการ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ลักษณะงาน/กิจกรรม/โครงการการบริการวิชาชีพสู่สังคม

งาน/โครงการ	กิจกรรม
1.108 อาชีพ	1.1 จัดฝึกสอนอาชีพต่างๆ ให้แก่ประชาชนทั่วไป
2. Fix it Center	2.1 ให้บริการซ่อม สร้าง และแนะนำการใช้งานที่ถูกต้อง การบำรุงรักษาเครื่องจักรและให้คำแนะนำการศึกษาต่อ ให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาสุขอนามัยพื้นฐาน
3. อาชีวะเคลื่อนที่ล้างแอร์ช่วยชาติ	3.1 ให้บริการล้างแอร์ให้กับประชาชน และหน่วยงานราชการ ให้คำแนะนำดูแลรักษา
4. อาชีวะบริการ	4.1 ให้บริการช่วยเหลือประชาชนในด้านการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์และอื่นๆ ที่ประชาชนสัญจรไปมา และให้คำแนะนำการดูแลรักษา
5. เศรษฐกิจพอเพียง	5.1 ให้ความรู้เรื่องการจัดทำปุ๋ยน้ำ และปุ๋ยหมัก ปศุสัตว์ ประมงและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนลดค่าใช้จ่าย รักษาสุขภาพแวดล้อม มีสุขภาพที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้
6. หลักสูตรระยะสั้น	6.1 ให้บริการฝึกอบรมวิชาชีพ ในอาชีพต่างๆ ตามความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เช่น การทำเรือประมง พื้นบ้านแบบจำลอง การทำที่โกยขยะ การทำก๊ีฟซ้อบ การซ่อมเครื่องยนต์เรือประมงชายฝั่ง การทำขนมพื้นบ้าน การสกรีนเสื้อผ้า การทำผ้าบาติก การติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า ภายในบ้าน การใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น งานเชื่อมเบื้องต้น การขับรถยนต์ เป็นต้น
7. อาสาพัฒนาชุมชน	7.1 ให้บริการช่วยเหลือ / พัฒนาโรงเรียน วัด และชุมชน
8. TOP UP Technology	8.1 ให้บริการสร้างเครื่องมือ อุปกรณ์ในการผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มผลผลิตสินค้าลดแรงงาน สร้างความสะดวกให้กับชุมชน และท้องถิ่น

1.4 หลักการบริการชุมชน

สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อบรรลุในวัตถุประสงค์ดังกล่าว ให้สถานศึกษาดำเนินการ (ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 หมวด 1 ข้อ 7) ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น วัฒนธรรมเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริงตามความพร้อม และศักยภาพของสถานศึกษา

2. จัดการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาที่อยู่ภายในจังหวัดนั้น ทั้งในด้านการจัดการวิชาการ การใช้บุคลากรและทรัพยากรร่วมกัน

3. จัดการศึกษาโดยการระดมทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพย์สิน และบุคลากรทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น รวมทั้งความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และการจัดหาทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา

4. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพเป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิด เรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง

5. เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น

6. วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

7. ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ส่งเสริมการกีฬาพลานามัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ การรับงานการค้า และการรับจัดทำรับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่ายที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529: 135-136) ได้เสนอหลักการพิจารณาการให้บริการแก่ชุมชน ดังนี้

1. บริการให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาชุมชนที่รัฐบาลวางไว้แล้วทั้งนี้โดยศึกษาจากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา คำแถลงของนายกรัฐมนตรี คำแถลงของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ

2. บริการสอดคล้องกับความต้องการอันจำเป็น ความขาดแคลนซึ่งทราบจากการสำรวจหรือเก็บข้อมูลและบริการส่งเสริมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนอกเหนือจากความต้องการอันจำเป็นและความขาดแคลน

3. บริการด้านวิชาการที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง จากการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการและความขาดแคลนของชุมชนเมืองบางแห่ง เห็นว่าบริการด้านวิชาการที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง มีหลายประการ เช่น

- วิชาชีพพระยาสัน เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ ช่างรถยนต์ พิมพ์ดีด การครัวและการถนอมอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การเสริมสวย การประดิษฐ์ดอกไม้ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นต้น

- การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ เช่น การแนะแนวสุขภาพ แนะแนวศึกษาต่อ แนะแนวอาชีพและแนะแนวด้านศีลธรรม ศาสนา และวัฒนธรรม

4. การบริการชุมชนต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการด้วย

ประเวศ ฤชากุล (2542: 33) กล่าวถึงหลักในการให้บริการชุมชน ไว้ว่า

1. ให้บริการชุมชนให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาชุมชนที่รัฐบาลวางไว้ โดยศึกษาจากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา คำแถลงของนายกรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนพัฒนาการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

2. บริการสอดคล้องกับความต้องการอันจำเป็น ความขาดแคลนซึ่งทราบได้จากการสำรวจหรือเก็บข้อมูล

3. บริการด้านวิชาการที่เหมาะสมกับชุมชน เช่น วิชาชีพพระยาสัน ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุโทรทัศน์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ

1.5 ความเป็นมาของการบริการชุมชน

สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และสถานศึกษายังเป็นองค์กรที่สำคัญ ในการเป็นตัวกลางที่ทำให้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนอีกด้วย (หวน พินธุพันธ์. 2529: 77) ภารกิจและบทบาทที่สำคัญของการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีจุดเน้นอยู่ที่การเตรียมการในการจัดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอาชีพหรือสำหรับกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลในด้านทักษะหรือความชำนาญงาน ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ (อุทัย บุญประเสริฐ; และจิราภรณ์ จันทร์สุวัฒน์. 2544: 38) วินัย สังคมการทำงาน จิตวิทยาในโรงงานอุตสาหกรรม จิตวิทยาสำหรับนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนกรอบแนวคิดในการพัฒนาไปสู่ความต้องการที่มุ่งมั่นในสาขาอาชีพในอนาคต (William Gellmen. 1954: 156) และเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้และการฝึกทักษะอาชีพพระยาสันหรือระยะยาว ที่จัดทั้งในและนอกสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถจัดทำเป็นโครงการสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะภายใต้หลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพ

ให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาบูรณาเพื่อพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในวิธีการปฏิบัติ มีสมรรถนะ จัดระบบการจัดการให้เอื้ออำนวยแก่ผู้มีประสบการณ์ ผู้ผ่านการฝึกอบรมจากสถานประกอบการที่ได้รับการรับรอง ผู้เรียนที่สะสมผลการเรียนไว้และผู้ผ่านการฝึกอบรมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ด้านวิชาชีพเพื่อให้ได้คุณวุฒิทางการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ใช้เป็นแหล่งบริการความรู้และวิชาชีพให้กับชุมชน จนกระทั่งสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 4 และมาตรา 6)

1.6 ความจำเป็นในการบริการชุมชน

การศึกษาด้านอาชีวศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าของสังคมท้องถิ่นและประเทศนั้นๆ การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงท่ามกลางความเป็นไปในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญต่อการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพและความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติ ทั้งทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน โดยการเสริมสร้างทุนสังคม ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ และรวมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและทุกระดับในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน เป็นความต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง

การศึกษาวิชาชีพจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนประเภทอาชีพหรือสถานศึกษาอาชีว ปัญหาด้านอาชีพและความต้องการผู้ประกอบอาชีพในด้านต่างๆ มีเพิ่มขึ้น การเตรียมบุคคลเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ เพิ่มความจำเป็นและความต้องการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543: 48) ในด้านปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมบริการทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา จากงานวิจัยพบว่าเมื่อพิจารณาจากระดับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และให้ความสำคัญไปที่ด้านการจัดสรรทรัพยากร

ด้านการวางแผน และด้านการประเมินผลงาน เป็นสามอันดับแรก ส่วนประเด็นประชาชนในพื้นที่พบว่ามีความต้องการกิจกรรมบริการทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง (จักรพงษ์ ถาวรโชติ. 2549: บทคัดย่อ) ด้านความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริการวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า ในส่วนด้านผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (กลุณัญญ์ ดีเอื้อ. 2542: บทคัดย่อ) การเลือกอาชีพที่เหมาะสมของแต่ละบุคคลเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบอาชีพที่จะได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในวิชาชีพ และนำไปใช้ในการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงาน สร้างรายได้ อีกทั้งฝึกให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ และมีส่วนรับผิดชอบในสังคมของตน เป็นประโยชน์แก่ตนเองและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยส่วนรวมด้วย (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543: 48)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นรากฐานหลักในการพัฒนามีเป้าหมายในการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ให้มีคุณภาพเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีกรอบการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อให้เกิดการพัฒนาากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตต่างๆ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ยกระดับพัฒนาความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการศึกษาสนองตามนโยบายและแผนพัฒนาประเทศ โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวนโยบายสภาพบริบทของชุมชนท้องถิ่น โดยดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนั้นควรจัดให้มีการบริการชุมชนโดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อการถ่ายทอดความรู้ ทักษะวิชาชีพแบบบูรณาการในด้านต่างๆ เป็นการตอบสนองความต้องการด้านบุคคลที่มีความต้องการ มีความถนัด ความสนใจที่แตกต่างกันในวิชาความรู้และอาชีพ

2. เพื่อสนับสนุนการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสาขาต่างๆ เร่งฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีระดับเทคโนโลยีที่สูงขึ้น

3. เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนากำลังคนที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มอบหมายนโยบายให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมตามแนวทางหลัก 12 ข้อ (สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา. 2550: ออนไลน์) ดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มปริมาณผู้เรียน

ปฏิบัติ

2. การจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม
3. การเทียบโอนประสบการณ์ คุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพ ที่นำสู่การ
4. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร 3 แนวทาง (ผู้ใช้ ผู้ซ่อม ผู้สร้าง)
5. ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ
6. ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรม และสถานประกอบการ
7. การสร้างผู้ประกอบการใหม่
8. การพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการ
9. คุณธรรมนำชีวิต
10. ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านการเงิน บุคลากร และพัสดุ
11. วิธีการศึกษาของนักศึกษา (ปวช.1 และ ปวส.1)
12. การจัดการความรู้

ในปี 2551 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายให้สถานศึกษาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน และบูรณาการการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1.ปริมาณ

- 1.1 ยึดหยุ่น เรียนได้ทุกสาขา ทุกที่ ทุกเวลา
- 1.2 มีรายได้ระหว่างเรียนมีงานทำ
- 1.3 เทียบโอนประสบการณ์ผู้ทำงานในสถานประกอบการ
- 1.4 ธารรงค์ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างทัศนคติ เส้นทางอาชีพ
- 1.5 ปรับและเพิ่มหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ
- 1.6 ประสานความร่วมมือกับ สพฐ. กศน. สกอ. 3

2. คุณภาพ

- 2.1 สร้างภาพลักษณ์แห่งคุณภาพการอาชีวศึกษา
- 2.2 ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ (เรียนรู้ และประเมินใน

สถานการณ์จริง)

- 2.3 พัฒนามาตรฐานอาชีพ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ

2.4 สร้างระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

- 2.5 การจัดการความรู้วิชาชีพ (Knowledge Management)

- 2.6 ประกันคุณภาพผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และงานบริการอาชีวะ

- 2.7 ขยายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการและ

ชุมชน

3. บริการสังคม

- 3.1 พัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน Fix It Center ถนนสายอาชีพ
- 3.2 เพิ่มวุฒิเกษตรกร
- 3.3 ต่อยอด OTOP
- 3.4 อาชีวะสี่เขียว (สิ่งแวดล้อม / พลังงาน)
- 3.5 อาชีวะรวมพลัง (อาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน / ช่อมสร้าง โรงเรียนบ้าน/ ช่วยเหลือภัยพิบัติ)

4. สร้างผู้ประกอบการใหม่

- 4.1 สร้างเครือข่ายและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่
- 4.2 สร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจ
- 4.3 หนึ่งวิทยาลัย หนึ่งธุรกิจ (One College One Company)

การบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวมีความสำคัญและจำเป็นต่อชุมชน เพราะทุกคนต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ การหาเลี้ยงชีพการทำงานจำเป็นต้องมีวิชาชีพที่ตรงตามความถนัดของแต่ละคน รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างแรงงานวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ในการพัฒนากำลังคนในระดับเทคนิค ฝีมือให้ได้มาตรฐานเพื่อการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังคนและการพัฒนาประเทศ

1.7 วัตถุประสงค์ของการบริการชุมชน

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1- 5 (ธันวาคม 2546 –กุมภาพันธ์ 2547) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การบริการชุมชน โดยจัดเป็นโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพท้องถิ่น (งานมหกรรม 108 อาชีพ) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเลือกฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ตามความต้องการและศักยภาพของตนเอง
2. เพื่อสร้างโอกาสให้แก่ผู้ว่างงาน ผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ ทั้งอาชีพอิสระ หรือในสถานประกอบการ
3. เพื่อประชาสัมพันธ์บทบาททางการอาชีวศึกษา ที่สามารถยกระดับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ (ออนไลน์: 2550) ได้กล่าวไว้เรื่องแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2550 ในจัดการให้บริการชุมชนโดยจัดเป็นโครงการคาราวานแก่นจันทน์ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โครงการจัดองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตต่อยอดสินค้าและบริการ โครงการความร่วมมือการผลิตกำลังคนพัฒนาอาชีว และโครงการอาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อฝึกอบรมอาชีพพระยะสันให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น
3. เพื่อสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และรัฐบาล
4. เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถกำลังคนในภาคการผลิตและบริการ

สามารถแข่งขันได้

5. เพื่ออนุรักษ์พัฒนาและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการยกระดับ

คุณภาพ

6. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ
7. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ และนำเอาเทคโนโลยีที่ได้รับมาปรับใช้ใน

กระบวนการต่างๆ

8. เพื่อพัฒนาและผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ
9. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ แลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการ

อาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

10. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างยั่งยืน
11. เพื่อสร้างมาตรฐานกำลังคนด้านอาชีวศึกษาไทยสู่สากล
12. เพื่อให้ครู นักศึกษา แผนกช่างยนต์ ได้นำความรู้ ทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ต่อสังคม

13. เพื่อให้ประชาชนที่เดินทางกลับภูมิลำเนาในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ได้รับการ

บริการ การดูแลเช็คเครื่องยนต์

14. เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในการคมนาคม

ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน (ออนไลน์: 2551) ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2551 ในจัดการดำเนินการให้บริการชุมชน ตามโครงการฝึกทักษะวิชาชีพแบบบูรณาการและโครงการวิชาชีพสู่สังคมอาชีวะบริการและพัฒนาสังคม โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ นักศึกษามีทักษะในการบูรณาการวิชาชีพเพื่อใช้การประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้อัตราส่วนผลผลิตนักศึกษาต่อวัสดุที่ใช้ฝึกของนักศึกษาสูงขึ้น
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการวิชาชีพที่เหมาะสมตามความต้องการของ

ชุมชน สังคม องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาประเทศ

4. ปรับปรุงระบบบริหารและจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารวิชาชีพอย่างเป็น

ระบบและสอดคล้องกับแผนบริการวิชาชีพ

5. สนองนโยบาย รัฐบาลในการแก้ไขปัญหา ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551: 4-5) กล่าวไว้ในคู่มือปฏิบัติการซ่อมสร้างเพื่อชุมชนในงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ต่อประชาชน

1.1 ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ ประชาชนให้รู้วิธีการใช้ การดูแล รักษา และพัฒนาทักษะช่างชุมชน ให้สามารถซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายโดยการยืดอายุการใช้งานของเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน

1.2 ยกระดับฝีมือช่างชุมชนและพัฒนาทักษะอาชีพการซ่อมบำรุงและเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการแก่ช่างชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มช่างชุมชน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และพัฒนาศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

1.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการถ่ายทอดความรู้ พัฒนาสูขอนามัยพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมต่อยอดนวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ ชุมชนเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่ม เสริมสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และสนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพและการรับรองคุณภาพสินค้าเบื้องต้น

1.4 ลดรายจ่ายของประชาชนโดยการยืดอายุการใช้งานเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และเครื่องมืออุปกรณ์ดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือน

1.5 ลดการกักขังเงินนอกระบบของครัวเรือนที่นำมาใช้ในการดูแลรักษาและซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ

2. วัตถุประสงค์ต่อนักเรียนนักศึกษา

2.1 เพิ่มประสบการณ์และความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาในการออกไปปฏิบัติงานในชุมชน

2.2 สร้างแหล่งปฏิบัติงานจริงรวมทั้งการพัฒนาทักษะแก่นักศึกษาให้มี ความสามารถ มีประสบการณ์ มีสมรรถนะ และความพร้อม สร้างช่องทางในการประกอบอาชีพ อิสระ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3. วัตถุประสงค์ต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

3.1 ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการบำรุงรักษา การซ่อมบำรุงเบื้องต้น และการยืดอายุการใช้งานเครื่องมือ เครื่องจักร ในการประกอบอาชีพและอุปกรณ์การดำรงชีวิตประจำวัน

3.2 ชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนากระบวนการผลิต พัฒนา ผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานคุณภาพสินค้า

3.3 ช่างชุมชนได้รับการพัฒนาและยกระดับโดยการเพิ่มทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริงกับทีมช่างซ่อมประจำศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ในการให้บริการซ่อมแซม บำรุงรักษา เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบอาชีพและเครื่องใช้ในครัวเรือนของชุมชนอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการบริการชุมชนเป็นไปเพื่อให้ครู นักศึกษา ได้นำความรู้ ทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม นักศึกษามีทักษะในการบูรณาการวิชาชีพเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างมาตรฐานกำลังคนด้านอาชีวศึกษาไทยสู่สากล เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนการบริการวิชาชีพที่เหมาะสมตามความต้องการของชุมชน สังคม องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาประเทศ อนุรักษ์พัฒนาและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการยกระดับคุณภาพ สนองนโยบายรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัด ปรับปรุงระบบบริหารและส่วนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริการวิชาชีพอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับแผนบริการวิชาชีพ ฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้แก่ประชาชน โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน มีรายได้ ลดรายจ่ายของครอบครัว เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถกำลังคนในภาคการผลิตและบริการสามารถแข่งขันได้ ประชาชนมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ และนำเอาเทคโนโลยีที่ได้รับมาปรับใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ส่งเสริมความร่วมมือ แลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างยั่งยืน

1.8 เป้าหมายของการบริการชุมชน

ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ (ออนไลน์: 2550) กล่าวไว้ใน การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2550 เรื่องการให้บริการชุมชนโดยจัดเป็นโครงการ การวางแผนงาน และโครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โครงการจัด องค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตต่อยอดสินค้าและบริการ โครงการความร่วมมือการผลิตกำลังคนพัฒนาอาชีพ โครงการอาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน ซึ่งมีเป้าหมาย ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ
2. เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอาชีวศึกษา
3. ผู้เข้าร่วมโครงการมีขีดความสามารถในภาคการผลิตและบริการสร้างผลผลิตให้

มีมาตรฐาน

4. นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะด้านวิชาชีพตรงตาม

ตลาดแรงงานและสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการได้ร่วมมือจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของภาครัฐ

5. ครู อาจารย์ นักศึกษา นำความรู้ทักษะไปให้บริการแก่สังคม
6. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ

ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน (ออนไลน์: 2551) กล่าวไว้ใน การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2551 การให้บริการชุมชนโดยจัดเป็นโครงการฝึกทักษะวิชาชีพแบบบูรณาการ และ โครงการวิชาชีพสู่สังคมอาชีวะบริการและพัฒนาสังคม ซึ่งมี เป้าหมาย ดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน
2. จัดทำ กิจกรรม เพื่อการให้บริการวิชาชีพสู่สังคม อาชีวะบริการและพัฒนาสังคม

ฝ่ายความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนดอนบอสโก (2551) ระบุไว้ในงานบริการชุมชนตาม โครงการคาราวานความดีอาชีวศึกษาพัฒนาสังคม มีเป้าหมาย ดังนี้

1. นักเรียนอาชีวศึกษามีจิตอาสาอยากบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมไทย
2. นักเรียนอาชีวศึกษามีความรักสามัคคี

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการบริการชุมชนเป็นไป เพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชนให้ ประชาชนมีความรู้ในการประกอบอาชีพและได้รับการบริการอาชีพ พัฒนาขีดความสามารถในภาค การผลิตและบริการสร้างผลผลิตให้มีมาตรฐาน ครู อาจารย์ นักศึกษา นำความรู้ทักษะไปให้บริการ แก่สังคม นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะด้านวิชาชีพตรงตามตลาดแรงงาน และ สถานประกอบการได้ร่วมมือจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของภาครัฐ ประชาชนมีความพึง พอใจต่อการให้บริการ

1.9 ประโยชน์ของการบริการชุมชน

การให้บริการชุมชนเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับสถานศึกษาและ ชุมชน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ตุลาคม 2548: 2) ได้สรุป สารสำคัญประโยชน์ของโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it center) ซึ่งเป็นโครงการที่ ดำเนินการโดยสถานศึกษาอาชีวร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและ สังคม ดังนี้

1. ลดรายจ่ายของประชาชนทั้งในและนอกภาคเกษตร โดยที่ยืดอายุการใช้งาน ของเครื่องจักร/เครื่องยนต์/อุปกรณ์การประกอบอาชีพและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้การดำรงชีวิต ประจำวันของครัวเรือน โดยการให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาและซ่อมบำรุง เครื่องมือเครื่องจักร/ อุปกรณ์การประกอบอาชีพและเครื่องมืออุปกรณ์การดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือน

2. เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตในชุมชน กลุ่มอาชีพ และครัวเรือน ให้ เติ้มความสามารถและสมรรถนะเครื่องมือเครื่องจักร นับเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มมูลค่าผลผลิตแก่ประชาชนในท้องถิ่น

3. ลดการกักขังนอกระบบของครัวเรือนที่นำมาใช้ในการดูแลรักษา บำรุงและ ซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ และลดการนำเข้าเครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ

4. เพิ่มการจ้างงานแก่นักศึกษาสนับสนุนการมีรายได้ในระหว่างเรียนซึ่งแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง รวมทั้งสร้างงานแก่ช่างท้องถิ่นที่ผ่านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

5. สร้างฐานข้อมูลปัจจัยการผลิตจากหน่วยครัวเรือน ได้แก่ เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ รวมถึงกิจกรรมการผลิตในชุมชน

6. สร้างแหล่งปฏิบัติงานจริง รวมทั้งการพัฒนาทักษะแก่นักศึกษาให้มีความสามารถ มีประสบการณ์ มีสมรรถนะและความพร้อม สร้างช่องทางในการประกอบอาชีพและเพิ่มระดับในขั้นขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ไพรัตน์ อรรถกามาพันธ์ และมันทนา โชควรวัดนา (2545: 18 – 19) กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงบวกดังนี้

1. ประโยชน์ที่ชุมชนและท้องถิ่นได้รับ

มีโอกาสมีความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา

มีโอกาสดูแลความสะอาดเพิ่มเติมจากสถานศึกษา

ใช้สถานที่ของสถานศึกษาเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ช่วยให้มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นในท้องถิ่นจากกิจกรรมของสถานศึกษา

2. ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับ

2.1 ช่วยให้ชุมชนรักสถานศึกษา ช่วยดูแลความปลอดภัยไม่ให้ทรัพย์สินเสียหาย

2.2 ช่วยให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ที่จำเป็นจากชุมชน

2.3 ช่วยให้ได้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเต็มที่

2.4 ช่วยดูแลความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา

3. ประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน

3.1 ช่วยให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่

3.2 ช่วยลดความเข้าใจผิดหรือความขุ่นมัวอันอาจเกิดขึ้นได้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

ธนากร ไกรแก้ว (2549: บทคัดย่อ) กล่าวถึง การให้บริการชุมชนโดยโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it center) ของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด การพัฒนาทำให้เกิดความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการแก่คนอื่น ๆ ในชุมชน การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

สนอง สุภาวิสัย (2549: 7) กล่าวถึง การให้บริการชุมชนโดยโครงการการพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2549 ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ นอกจากเป็นการสนองตอบนโยบายรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนแล้ว ยังส่งผลต่อสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการมีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน เกิดรายได้และลดรายจ่ายของครอบครัว

สถานศึกษาเป็นแหล่งของการพัฒนาคน เพื่อให้คนช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นของตนในขณะที่เดียวกันชุมชนและท้องถิ่นก็จะช่วยพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นวงจรการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับสถานะของสถานศึกษากับการดำเนินงานบริการชุมชน

2.1 หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 20 กล่าวไว้ว่า หน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานเอกชน สามารถจัดการศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ การให้บริการต่อชุมชนตามความต้องการและความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัดหรือสถาบันแม่ข่ายที่ควบคุมดูแลหน่วยงานย่อยมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงาน การให้บริการต่าง ของหน่วยงานในสังกัด (Jacob W. Getsels and Egon G. Guba; อ้างใน ศิริพงษ์ เสาภายน. 2547: 69) จากงานวิจัยของ ปวีณา สินธุปิ่น (2546: บทคัดย่อ) พบว่า หน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนมีแรงจูงใจในการทำงานแรงจูงใจในความมีชื่อเสียงของหน่วยงานของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีในหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน มีความแตกต่างกัน งานวิจัยของ ชัญญา ลีศัตรุพ่าย (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเครียดในการอยู่เป็นโสดของสตรีอายุ 30 ปี ขึ้นไป ในหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รับราชการมีความเครียดอันเนื่องมาจากค่านิยมทางลบที่มีต่อสังคมที่สตรีโสดสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน

2.2 ขนาดของสถานศึกษา

นอกจากภารกิจที่จะต้องปฏิบัติของสถานศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังมีภารกิจที่เพิ่มขึ้นอีกบางประการ ส่วนที่เห็นได้อย่างชัดเจนมาก โดยเฉพาะสถานศึกษาต้องดำเนินการให้สอดคล้องตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการบริการ คือ บทบาทโดยตรงในการเรียนรู้และการพัฒนาของชุมชน ซึ่งมีผลทำให้ต้องจัดทำโครงสร้าง จัดกลุ่มงานและจัดอัตรากำลังกันใหม่ให้เหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550) ได้กำหนดให้ใช้หลักเกณฑ์แบ่งตามขนาดสถานศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ โดยแบ่งขนาดสถานศึกษา ดังนี้

- | | |
|----------------------|------------------------------------|
| ก. สถานศึกษาขนาดเล็ก | มีนักศึกษาไม่เกิน 500 คน |
| ข. สถานศึกษาขนาดกลาง | มีนักศึกษาตั้งแต่ 501 ถึง 1,500 คน |

ค. สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักศึกษาตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

จากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริการชุมชน ของนุชนาฏเรขา สุตา (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวม ขนาดโรงเรียน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แผน/โครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น มีความสัมพันธ์กับด้านการให้บริการชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล กังโสม (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย พิจารณาตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติหน้าทำงานโรงเรียนกับชุมชน มีการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยที่โรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานในเรื่องนโยบายอย่างชัดเจน การทำงานอย่างเป็นระบบ การนัดหมายการแก่ชุมชน มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ งานวิจัยพิบูล เทพพิพิธ (2542: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ดังนั้น หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด และขนาดของสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินการศึกษาศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาด้านงานบริการของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติกับชุมชน

3. ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา

สุจินต์ สีใส (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเห็นของคณะกรรมการกลุ่มและครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติเพื่อบริการชุมชนที่มีมากที่สุดคือ งบประมาณ ผู้นำท้องถิ่นไม่มีเวลาและให้ความร่วมมือน้อย

ธงชัย จันทร์รุ่งเรือง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริการชุมชนของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า สภาพปัญหาและสาเหตุจากปัญหาในการปฏิบัติบริการชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ไม่เข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ชุมชนอยู่ห่างไกลกันในแต่ละพื้นที่ ติดต่อกันได้โดยยากงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอและยังมีความขัดแย้งกันบ้างและประชาชนไม่มีความเชื่อมั่นในสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

ทวีศักดิ์ หล้าบุตรศรี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ปัญหาการบริการชุมชนในการ

ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมอาชีพ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินงาน ด้านข่าวสารความรู้ ขาดผู้ชำนาญการทางสารสนเทศที่รับผิดชอบทางด้านนี้โดยเฉพาะ ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการ ขาดการติดต่อประสานงาน และการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น

กำไล ประกอบบรรการ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ คณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนควรมีการเตรียมการในการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านการให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน อบรมหลักสูตรระยะสั้น การแนะแนวอาชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์ควรรับฟังความคิดเห็นของชุมชนและมีสื่ออย่างหลากหลาย

สรุปได้ว่า ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน เป็นข้อขัดข้องความไม่สะดวกในกระบวนการเตรียมการ การปฏิบัติบริการ การติดตามและประเมินผล เพื่อให้บริการชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

4. หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 หลักการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาอาชีวศึกษามุ่งเน้นในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 20 กล่าวไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือจัดได้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในมาตรา 48 ได้กล่าวถึงแนวทางประโยชน์ในการพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาของชาติไว้ว่า ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์รับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้อนุมัติกรอบมาตรฐานหลักสูตร 3 หลักสูตร สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1.1 ให้ใช้กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามคำสั่ง

กระทรวงศึกษาธิการฉบับนี้ สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกประเภทวิชา โดยกำหนดสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานแต่ละสาขาวิชา

1.2 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือ ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการ ชุมชน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบและบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบ ในระดับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ

1.2.1 ระดับ ปวช.1 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดการณ์ได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐาน หรือทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน

1.2.2 ระดับ ปวช.2 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในขอบเขตงานหลากหลายและบริบทต่างๆ รวมทั้งสามารถรับผิดชอบงานด้วยตนเอง และหรือมีการทำงานส่วนร่วมในคณะทำงาน

1.2.3 ระดับ ปวช.3 มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและวิธีดำเนินการ สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะในขอบเขตสำคัญและบริบทต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำสามารถประยุกต์ทักษะความรู้ไปสู่บริบทใหม่ๆ สามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเฉพาะด้าน อาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่น รวมทั้งมีส่วนร่วมและหรือมีการประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

1.3 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้ความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

1.4 โครงสร้างหลักสูตร

1.4.1 หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต และสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ในด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นการแก้ปัญหาพื้นฐาน การวิจัยเบื้องต้น การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการจัดการธุรกิจ

เบื้องต้น โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในตัวเองผู้อื่นและสังคม ตระหนักในคุณค่า ศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบและนำไปใช้ในชีวิตและการประกอบ อาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพเพื่อมุ่งเน้นพัฒนา ผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการและประเมินผล โดยบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 64 หน่วยกิต ดังนี้

1.4.2.1 วิชาชีพสาขา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกน ที่เป็น สมรรถนะร่วมของทุกสาขางานในสาขาวิชานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

1.4.2.2 วิชาชีพสาขางาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็น สมรรถนะเฉพาะของสาขางานนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

1.4.2.3 ฝึกงานประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึกทักษะ เพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

1.4.2.4 โครงการ ประกอบด้วยสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง โดยใช้ลักษณะเฉพาะของการ วิจัยเบื้องต้น เพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพในสาขาวิชาชีพนั้นๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

1.4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพและ หรือการศึกษาต่อ สามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาใดๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะ ประสบการณ์และทักษะชีวิต ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ทุก ภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับเป็นหน่วยกิต

1.6 คุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

1.7 คุณสมบัติของผู้สอน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคุณสมบัติตรง ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด และหรือเป็นผู้มีสมรรถนะในวิชาชีพนั้นๆ

2. มาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2.1 ให้ใช้กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตามคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการฉบับนี้ สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทุกประเภทวิชา โดยกำหนดสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานแต่ละสาขาวิชา

2.2 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกำหนดให้มี สมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือ ตรงตามความ ต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการ ชุมชน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา

วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบและบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบ ในระดับผู้ควบคุมงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 2 ระดับ

2.2.1 ระดับ ปวส.1 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานหลากหลาย บางงานมีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะความรู้ในการจัดการ แก้ปัญหาและแนะนำผู้อื่น รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและหมู่คณะ

2.2.2 ระดับ ปวส.2 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ตามแนวทางในการวางแผนและจัดการทรัพยากรได้เหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการ ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงาน และการประเมินผล

2.3 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้ความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ ความและทักษะในระดับเทคนิค สามารถปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิค ควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

2.4 โครงสร้างหลักสูตร

2.4.1 หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต และสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ในด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัย การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการจัดการธุรกิจ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในตัวเองผู้อื่นและสังคม ตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบและนำไปใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

2.4.2 หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล ควบคุมและสอนงาน โดยบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต ดังนี้

2.4.2.1 วิชาชีพสาขา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกน ที่เป็นสมรรถนะร่วมของทุกสาขางานในสาขาวิชานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

2.4.2.2 วิชาชีพสายงาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็นสมรรถนะเฉพาะของสาขางานนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 28 หน่วยกิต

2.4.2.3 ฝึกงาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึกทักษะ
เพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

2.4.2.4 โครงการ ประกอบด้วยสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การ
แก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง โดยใช้ลักษณะเฉพาะของการวิจัย
เบื้องต้น เพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพในสาขาวิชาชีพนั้นๆ จำนวน 4
หน่วยกิต

2.4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพและหรือ
การศึกษาต่อ สามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาใดๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.4.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางวิชาการ
ทักษะประสบการณ์และทักษะชีวิต ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง
ทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับเป็นหน่วยกิต

2.5 คุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

2.6 คุณสมบัติของผู้สอน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคุณสมบัติตรง
ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด และหรือเป็นผู้มีสมรรถนะในวิชาชีพนั้นๆ

3. มาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์

3.1 ให้ใช้กรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ฉบับนี้ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ทุกประเภทวิชา โดยกำหนดสมรรถนะกรอบคุณวุฒิ
การศึกษาวชิรชีพในแต่ละวิชาชีพ

3.2 กรอบคุณวุฒิวิชาชีพพระยาศน์ประกาศนียบัตรเฉพาะ กำหนดให้มีลักษณะใน
สาขาอาชีพไม่น้อยกว่าหนึ่งหน่วยสมรรถนะจากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ ตรงตาม
ความต้องการของอาชีพ สถานประกอบการ ชุมชน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหา
ดำเนินการและตรวจสอบอย่างเป็นระบบในระดับผู้ปฏิบัติการเฉพาะทาง ปฏิบัติงานอาชีพใน
ขอบเขตที่กำหนด และนำไปพัฒนางานอาชีพหรือการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีคุณธรรมและ
จริยธรรม

3.3 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งเน้นผลิตผู้ที่มีสมรรถนะเฉพาะทางใน
การประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเดิม อาชีพเสริม หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ ในลักษณะของการศึกษา
ตลอดชีวิต

3.4 โครงสร้างหลักสูตร เป็นลักษณะหน่วยสมรรถนะหรือกลุ่มหน่วยสมรรถนะของ
อาชีพนั้นๆ ที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ

3.5 คุณสมบัติของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับฝึกอบรม เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ สมรรถนะและ
ประสบการณ์ตามข้อกำหนดของหลักสูตรนั้นๆ

3.6 คุณสมบัติของผู้สอน เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด และ

หรือมีสมรรถนะในวิชาชีพนั้นๆ

4. เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้และแนวทางการบริการชุมชน

4.1 สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้สามารถผลิตผู้เรียนได้ใน 3 ลักษณะ คือ เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญเป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญสามารถแก้ไขปัญหาได้ และเป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญและสามารถแก้ปัญหาและประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่ายในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และกระบวนการวิจัยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในระดับ (ปวส.) ทั้งนี้ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีสมรรถนะตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนด

4.2 สถานศึกษาควรจัดความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตผู้เรียน

4.3 สถานศึกษาควรจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาชีพ ประมาณ 20: 80 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประมาณ 40: 60 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในระดับ (ปวส.)

4.4 สถานศึกษาสามารถพัฒนาวิชาชีพตามสาขางานได้ตามความต้องการของท้องถิ่นสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งแบบปกติ ทวิภาคี สะสมหน่วยกิต และเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะทั้งด้านสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะหลัก สมรรถนะวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนและระดับของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของแต่ละประเภทวิชา

4.5 สถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการในแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง และสมรรถนะเพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพ โดยจัดทำเป็นโครงการหรือชิ้นงานที่เกี่ยวกับการผลิตหรือบริการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 โครงการ หรืองาน หรือชิ้นงาน

4.6 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนี้สถานศึกษาอาจนำรายวิชาในหมวดวิชาอาชีพไปจัดการเรียนการสอน/จัดการฝึกในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการได้ โดยอยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

4.7 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน นำสู่การปฏิบัติในอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างหลักสูตร โดยปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามลักษณะการวิจัยเบื้องต้น

4.8 สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบของตนเอง การนันทนาการและการส่งเสริมการทำงานโดยกระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามทุกภาคเรียน

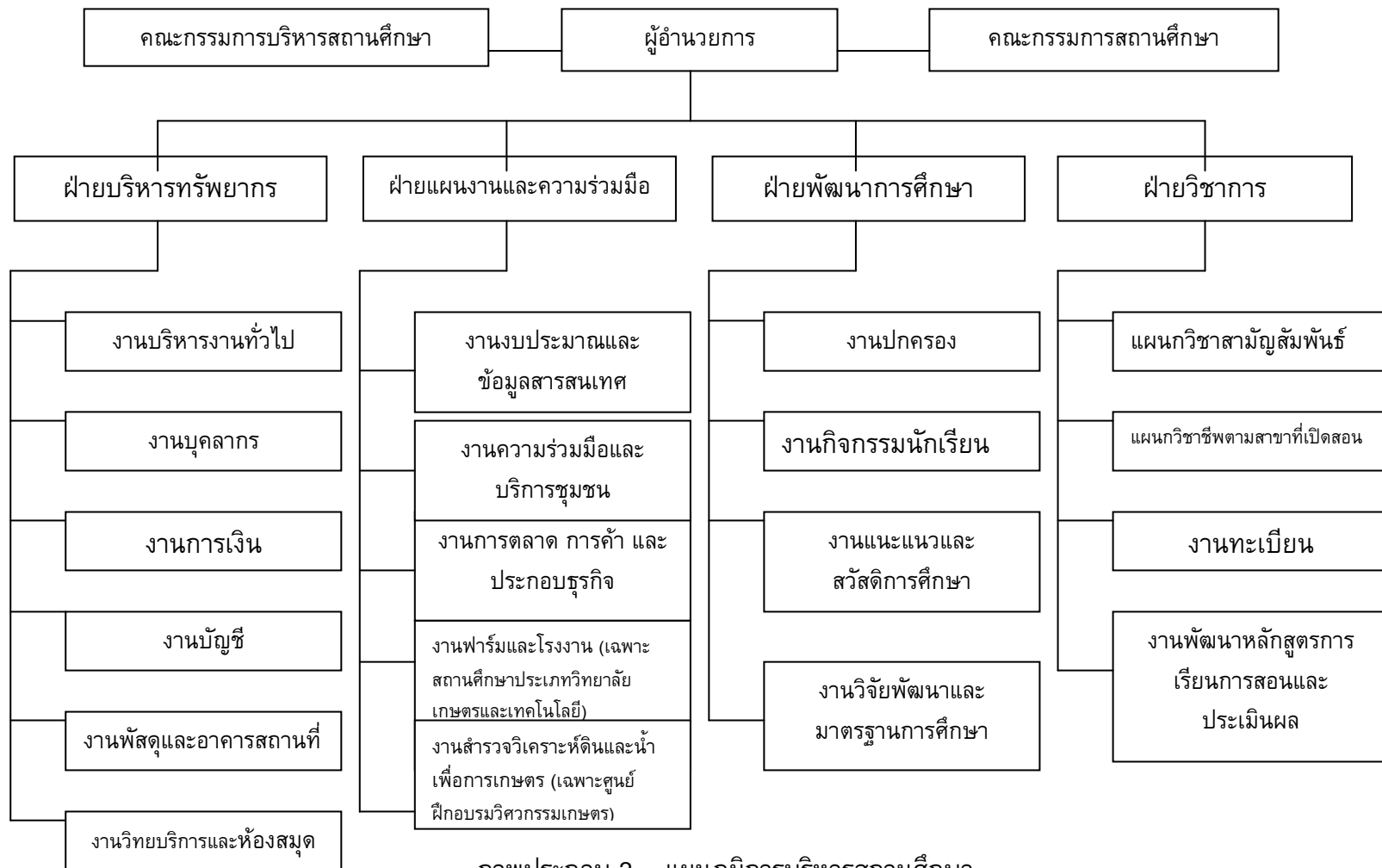
4.9 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชา เพื่อเป็นการประกันคุณภาพผู้เรียน

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2550: ออนไลน์) จัดบริการ หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ในส่วนของวิชาอุตสาหกรรม แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้แก่ สาขาวิชา เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง โลหะการไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ การพิมพ์ การก่อสร้าง แวนตาและเลนส์ การต่อเรือ ผลิตภัณฑ์ยาง หลักสูตรภาษาอังกฤษ

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้แก่ สาขาวิชา เครื่องกล เทคนิคการผลิต เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์ การก่อสร้าง อุตสาหกรรมเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน เทคนิคสถาปัตยกรรมสำรวจ เขียนแบบเครื่องกล เทคนิคอุตสาหกรรม การพิมพ์ เทคนิคแวนตาและเลนส์ อุตสาหกรรมการต่อเรือ เทคนิคการหล่อ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เครื่องมือวัดและควบคุม โยธา เทคโนโลยียางและโพลีเมอร์ เคมีอุตสาหกรรม ปิโตรเคมี เทคนิควิศวกรรมเหมืองแร่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคนิควิศวกรรมสิ่งแวดล้อม หลักสูตรภาษาอังกฤษ

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 หมวด 1 ข้อ 8 แบ่งงานบริหารสถานศึกษาออกเป็นฝ่าย ดังนี้ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายพัฒนาการศึกษา 4) ฝ่ายวิชาการ ดังแผนภูมิการบริหารสถานศึกษา ภาพประกอบ 4



ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการบริหารสถานศึกษา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2549). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549.

งานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวเป็นงานในฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ซึ่งแบ่งงานได้ 5 งาน (ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 หมวด 2) มีดังนี้ 1) งานแผนงบประมาณและข้อมูลสารสนเทศ 2) งานความร่วมมือและบริการชุมชน 3) งานการตลาด การค้า และประกอบธุรกิจ 4) งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาประเภทวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี) 5) งานสำรวจวิเคราะห์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร (เฉพาะศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร) ในแต่ละงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานแผนงบประมาณและข้อมูลสารสนเทศ

1.1 จัดทำแผน แผนการศึกษา แผนการใช้ทรัพยากร ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 กำหนดแผนงานการรับนักเรียนนักศึกษา การยุบ ขยาย เพิ่มประเภทวิชา และสาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ชุมชนและท้องถิ่น ตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

1.3 จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนการปฏิบัติราชการรายปี ให้สอดคล้องไปกับนโยบายและภารกิจของสถานศึกษา

1.4 การตรวจสอบภายในสถานศึกษา การควบคุมภายใน การควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และดำเนินเรื่องขอเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเมื่อจำเป็น

1.5 จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณตามตัวชี้วัดตามแผนงานและโครงการ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.6 รวบรวมแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณเป็นค่าวัสดุฝึกของแผนกวิชา สำนวจความต้องการวัสดุครุภัณฑ์ของแผนกวิชา และงานต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยเงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณ

1.7 วิเคราะห์รายจ่ายของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพ

1.8 จัดการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล จัดเก็บรักษาจัดทำและให้บริการข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนนักศึกษา สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน บุคลากร งบประมาณ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ แผนการเรียนและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นไปตามแนวทางหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยประสานงานกับแผนกวิชา และงานต่างๆ ในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.9 รวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และการประกอบอาชีพ

1.10 พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลของสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพการใช้ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.11 ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.12 ดูแล บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

1.13 เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

1.14 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. งานความร่วมมือและบริการชุมชน

2.1 รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพ เช่น โครงการตามพระราชดำริ โครงการพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและ 108 อาชีพ เป็นต้น

2.2 เผยแพร่องค์ความรู้ การฝึกทักษะวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพแก่ประชาชน

2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมและโครงการที่ให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคม เช่น โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เป็นต้น

2.4 ประสานความร่วมมือและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การฝึกงาน การขอสนับสนุนทุนการศึกษา การแนะแนวเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา การจัดประกาศและประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆ ของสถานศึกษา จัดสารสนเทศด้านตลาดแรงงานของนักเรียนนักศึกษา การเยี่ยมชมกิจการของสถานศึกษา การจัดการประชุมสัมมนา โครงการความร่วมมือต่างๆ ระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ โครงการความช่วยเหลือจากภายนอก โครงการร่วมลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

2.5 ดำเนินการจัดการความรู้ โดยจัดประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

2.6 จัดการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพร่วมกับสถานประกอบการ หน่วยงานต่างๆ ภายนอก ทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถไปประกอบอาชีพได้

2.7 ติดตามประเมินผลการฝึกอบรม และประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม

2.8 ประสานจัดเครือข่ายและกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพ

2.9 ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้ ตลอดจนข่าวสาร และเสนอแนะแนวทางในการประกอบอาชีพ ให้แก่ประชาชน ผู้สนใจ โดยผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ

2.10 ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.11 ดูแล บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

2.12 เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

2.13 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. งานการตลาด การค้า และประกอบธุรกิจ

3.1 ควบคุม ตรวจสอบผลิตผลการศึกษามากทุกประเภทของสถานศึกษาให้เป็นไปตรงกับโครงการฝึก จัดทำทะเบียนผลิตผล และจำหน่ายผลิตผล การจ่ายค่าแรงนักเรียนนักศึกษา รางวัลต่างๆ ค่าคุมงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

3.2 วางแผน และดำเนินงาน ประสานสัมพันธ์ ร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา การรับงานการค้า รับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย การหารายได้ระหว่างเรียน และการตลาด การค้าและประกอบธุรกิจ

3.3 ส่งเสริมการจัดทำแผนธุรกิจร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และการส่งเสริมการทำธุรกิจขนาดย่อม

3.4 ส่งเสริมการจัดการเชิงธุรกิจและบริหารทรัพยากรเพื่อสร้างรายได้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน

3.5 ร่วมกับงานพัสดุในการจัดหา วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และสิ่งต่างๆ ตามความต้องการในการดำเนินงานธุรกิจ

3.6 จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของงานธุรกิจ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันและจัดทำรายงานเป็นประจำทุกเดือน

3.7 รวบรวมข้อมูล สถิติต่างๆ รายรับ-รายจ่ายในการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานธุรกิจให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษายิ่งขึ้น

3.8 ควบคุมดูแลการดำเนินงานของกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.9 ส่งเสริมให้ครู นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของการสหกรณ์ และการส่งนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกงานในสหกรณ์

3.10 ดูแล บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

3.11 เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

3.12 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาประเภทวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี)

4.1 ประสานงานกับแผนกและงานต่างๆ ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่อยู่ภายนอกที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการผลิตและจำหน่ายหรือบริการ เพื่อจัดทำโครงการในเชิงธุรกิจ

และพัฒนางานนั้นให้เข้าสู่มาตรฐาน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนนักศึกษา เกษตรกรและประชาชน ผู้สนใจทั่วไป

4.2 ร่วมกับงานพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสิ่งต่างๆ ตามความต้องการในการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ

4.3 ควบคุม กำกับ ดูแล ในการดำเนินงานการผลิตและจำหน่ายหรือบริการและ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4 จัดทำแผนการใช้แรงงาน โดยกำหนดภารกิจหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนที่ อยู่ในความรับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

4.5 ตรวจสอบและวางแผนในการใช้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และ อาคารสถานที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

4.6 จัดทำทะเบียนประวัติการใช้งานการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักรกล ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน

4.7 ควบคุมดูแลฟาร์มและอาคารสถานที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบ สะอาดและปลอดภัย

4.8 เผยแพร่ความรู้และวิทยาการต่างๆ จากการดำเนินงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

4.9 วางแผนและจัดระบบในการรับนักเรียนนักศึกษา เกษตรกร ตลอดจน ประชาชนผู้สนใจทั่วไปเข้าฝึกงาน หรือศึกษาดูงาน

4.10 จัดทำ บัญชีรายรับ-รายจ่ายของงานฟาร์มหรือโรงงานที่อยู่ในความ รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน และจัดทำรายงานเป็นประจำทุกเดือน

4.11 รวบรวมข้อมูล สถิติต่างๆ รายรับ-รายจ่ายในการดำเนินการผลิตและ จำหน่ายหรือบริการ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานฟาร์มให้เกิดประโยชน์ ต่อสถานศึกษายิ่งขึ้น

4.12 ดูแลบำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

4.13 เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

4.14 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

5. งานสำรวจวิเคราะห์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร (เฉพาะศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรม เกษตร)

5.1 ดำเนินการวางแผนสำรวจวิเคราะห์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร จำแนกดินของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา

5.2 ทำการวิเคราะห์ดินและน้ำ ให้คำ แนะนำ ในการปรับปรุงดินแก่สถานศึกษา เกษตรกร และส่วนราชการอื่นๆ

5.3 ให้คำแนะนำปรึกษาแก่สถานศึกษา ทางด้านการอนุรักษ์ดิน และน้ำรวมทั้งการวางแผนการใช้ที่ดินแก่สถานศึกษา

5.4 ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรและผู้สนใจเรื่องดิน น้ำ ปิษ และปุ๋ย

5.5 เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

5.6 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาและเทคนิค

แนวคิดพื้นฐานของ โปรเซอร์ และคิกเลย์ (Prosser & Quigley) ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกงานด้านการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ โดยมุ่งเน้นการฝึกงานซ้ำๆ โดยที่เป็นการฝึกในโรงงานที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ได้มาตรฐานของอาชีพนั้นจนเป็นนิสัย (Prosser & Quigley. 1949 อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543: 18-19) ดังนี้

1. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราพัฒนาผู้เรียนมีนิสัยปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมได้อย่างดี (Enviromental Habit) ตามมาตรฐานที่วางไว้

2. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยของการคิด (Think Habit)

3. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนมีนิสัยในการทำงาน (Work Habit) ให้ได้มาตรฐาน

4. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความสามารถและความต้องการ (Ability and Need)

การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ (Aptitude and Interesting)

5. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราจัดการฝึกนิสัย ให้ผู้เรียนได้มีการฝึกซ้ำๆ ซากๆ (Repeatative Trining) เพื่อให้เกิดทักษะอาชีพ (Vocational skill) ที่เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง

6. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อสอนด้วยครูที่มีประสบการณ์สูงมากๆ (Experienced Instruction)

7. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนทำซ้ำๆ กัน จนเกิดทักษะถึงขั้นของมาตรฐานอาชีพ (Employment Skilled Standard)

8. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อจัดการฝึกให้ถูกต้องตามความต้องการของท้องตลาด (Training to Market Requirement)

10. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องสร้างนิสัยการทำงานให้ผู้เรียน โดยการทำตามทฤษฎีการฝึกงาน (Theory of Job Training) คือ ต้องฝึกด้วยเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาด คุณภาพเท่ามาตรฐานของตลาดแรงงาน

11. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เนื้อหาวิชาต้องเขียนขึ้นด้วยผู้เชี่ยวชาญและ
เกี่ยวข้องและกำลังทำงานอยู่ในวงการนั้น (Original Content)

12. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาในเนื้อหา เฉพาะ
อาชีพนั้น (Specific Occupational Content) อย่างเชี่ยวชาญจริงๆ

13. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งการบริการ (The
Service Theory) คือการให้บริการที่จะให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มที่ประกอบอาชีพนั้น โดยการ
คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)

14. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีของกลุ่มผู้เรียน
(Working Theory of Group Characteristics) กล่าวคือ การฝึกให้ตรงตามที่สังคมต้องการ และจัด
ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ปฏิบัติงาน

15. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีการบริหารแบบยืดหยุ่น
(The Theory of Elastic Administration) นั่นคือการบริหารอาชีวศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงและ
ปรับปรุงตามความต้องการของสังคม และให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

16. การอาชีวจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งค่าใช้จ่าย (The
Cost Theory) และครูอาชีวศึกษาต้องไม่ยอมประนีประนอม (The Principle of Compromise) ใน
การที่จะลดต้นทุนการฝึกและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ ไม่ควรลดจำนวนการฝึกให้น้อยลงจนขาด
มาตรฐานและคุณภาพ

เอกสารเผยแพร่ร่วมกันในปี ค.ศ. 2002 ของ UNESCO และ ILO เรื่องการ
อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมสำหรับศตวรรษที่ 21 (Technical and Vocational
Education and Training for the Twenty-first Century) ดังนี้

ความหมายของ การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา และการฝึกอบรม หมายถึง

1. เป็นการศึกษาที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของสายสามัญ เป็นเรื่องของการ
เตรียมคนเข้าสู่อาชีพและโลกของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นการเตรียมบุคคลที่มีความ
รับผิดชอบต่อสังคม

3. เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

4. เป็นวิธีการสนับสนุนการแก้ปัญหาความยากจน เป้าหมาย คือ พัฒนาค้นให้
เต็มศักยภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สร้างพลังให้คนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้การศึกษาตลอด
ชีวิตและมีคุณวุฒิวิชาชีพจัดการเรียนรู้แบบเปิดและยืดหยุ่นให้การรับรองและเทียบโอนประสบการณ์
 อีกทั้งยังให้ความสำคัญสูงกับการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ มีการปฏิรูปการ
ลงทุนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา มีเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดต่างๆ ในการจัดการเพื่อคุณภาพ มีการ
เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาด้านต่างๆ การศึกษาต่อเนื่อง และการทำงาน ใช้การเรียนรู้แบบใช้การมี
สมรรถนะเป็นฐาน โดยมีทักษะหลัก ทักษะที่จำเป็นเพื่อการดำเนินชีวิต บุคลากรต้องมีคุณวุฒิ

คุณภาพ และคุณสมบัติที่เหมาะสมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สถานภาพของผู้จบและผู้ทำงานในสายวิชาชีพเทียบได้กับสาขาวิชาชีพอื่น

การดำเนินงานด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรม ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องต่อไปนี้

1. เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี
2. ต้องเป็นระบบการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ต้องมีฐานกว้าง สามารถถ่ายทอด เชื่อมโยงระหว่างศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ
4. ต้องให้โอกาสเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มสตรี กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และผู้สำเร็จ

การศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วไม่ได้เรียนต่อ

5. ต้องเน้นให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน ความร่วมมือกับทุกฝ่าย และให้เป็นนโยบายแห่งชาติ โดยมีองค์กรระดับชาติดูแล

6. หลักสูตรต้องเชื่อมโยงกับโลกของงาน
7. ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา
8. มีอิสระในการบริหารจัดการ
9. ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาชีพตั้งแต่เยาว์วัย
10. การจัดการอาชีวศึกษาต้องยืดหยุ่น มีความหลากหลาย สามารถเรียนได้ทั้งเต็ม

เวลา นอกเวลา และทางไกล

11. โปรแกรมการเรียนการสอน ต้องอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์อาชีพ ซึ่งต้องการทักษะมากกว่าหนึ่งด้าน เช่น เกษตรกรรม นอกจากรู้เกี่ยวกับพืชแล้ว ต้องรู้การจัดการการตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาต่างประเทศ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

12. ต้องให้ความสำคัญกับการแนะแนวอาชีพ การจัดหางาน การประสานกับตลาดแรงงาน

13. การเรียนการสอนต้องเน้นการบูรณาการทฤษฎีกับปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ และโลกของงานอย่างแท้จริง

14. บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
15. ต้องบูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาคน การศึกษากับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิต

16. ถือเป็นสิทธิของบุคคลในการได้รับการศึกษาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

17. เน้นการมีเครือข่ายข้อมูลเชื่อมโยงกัน เพื่อให้พนักงานได้มีโอกาสเรียนรู้ในที่

ทำงาน

18. ควรพัฒนากรอบคุณวุฒิระดับชาติ เพื่อให้คนทำงานสามารถเทียบโอนประสบการณ์การทำงาน และได้รับการฝึกอบรม

19. การประเมินความสามารถของคนทำงานในสถานประกอบการ ควรเชื่อมโยงกับมาตรฐานระดับชาติ

20. ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ควรพัฒนาจากฐานความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

21. ให้มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Social Dialogue) ระหว่าง หน่วยงานการศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกันตลอดเวลา

4.3 การบริการชุมชนในต่างประเทศ

เอกสารเผยแพร่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเรื่อง “การปฏิรูป การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อความเป็นผู้นำ ในยุคสารสนเทศและโลกาภิวัตน์” ของ สาธารณรัฐเกาหลี (2541)

แนวคิดแผนงานปฏิรูปการศึกษาระบบอาชีวศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการบริการ วิชาชีพสู่สังคมของสถานศึกษาอาชีวในประเทศเกาหลี

ความพึงพอใจในการทำงานผนวกกับการผลิตแรงงานที่มีคุณภาพสูงย่อมจะเป็นรากฐาน สำคัญของศักยภาพในการแข่งขันของประเทศชาติ รวมทั้งจะกลายเป็นปัจจัยเสริมสร้างสังคมให้มี ระบบสวัสดิการทางสังคมที่เจริญรุดหน้าอีกด้วย นี่คือเหตุผลว่าทำไมเราจึงจำ เป็นต้องปฏิรูปการ อาชีวศึกษาประเทศที่พัฒนาส่วนใหญ่ได้เริ่มลงมือปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาของรัฐและโครงสร้าง การฝึกอบรมไปแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบอาชีวศึกษา หลังจากที่ ได้ตระหนักดีว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถ ตอบสนองอุปสงค์ของตลาดแรงงานที่ แปรเปลี่ยนไปได้ ผนวกกับภาวะกดดันจากอัตราการว่างงานถึงร้อยละ 12-13 ส่งผลให้ประเทศ เหล่านี้ต้องลุกขึ้นทำการปฏิรูปกันขนานใหญ่ การปฏิรูปการอาชีวศึกษาในประเทศพัฒนาเหล่านี้ได้มี การจัดทำ ใน 2 ทิศทางหลักด้วยกัน คือ

1) สร้างหลักประกันว่าปัจเจกชนมีสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนได้ตลอดอายุการทำงาน

2) การจัดการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการผสมผสานการทำงานเข้ากับการศึกษา หาวิชาความรู้ มาตรการทั้งสองนี้ต่างก็เน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังจากทั้ง ปัจเจกชนและภาครัฐกิจสถานการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่าทุกๆ ปี จะมีเยาวชนประมาณ 100,000 คน เข้ามาสู่ตลาดแรงงานโดยที่ไม่มีการเตรียมพร้อมทางด้านวิชาชีพที่เหมาะสม และใน ขณะเดียวกันมีอีกส่วนหนึ่งของเยาวชนที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาจน ทำให้ต้อง ผันตัวเข้าสู่แรงงาน แต่ยังปรารถนาที่จะศึกษาต่อในชั้นสูงต่อไปผู้คนมักจะมองว่าอาชีวศึกษา คือ “การศึกษาชั้น2” ซึ่งผู้เรียนคือนักเรียนที่สอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ นอกจากนี้แล้วเนื้อหา ที่เรียนก็ไม่สอดคล้องกับความต้องการในโลกของการทำงานที่เป็นจริง เป็นสาเหตุที่ทำให้ภาครัฐกิจไม่ พึงพอใจในคุณภาพของกำลังแรงงานอาชีวศึกษา เป็นสาเหตุถึงขนาดที่ธุรกิจบางแห่งไม่ยอมรับ วุฒิบัตรต่างๆ ที่ออกโดยวิทยาลัยอาชีวศึกษาศักยภาพที่ต่ำด้อยของการอาชีวศึกษาของชาติที่ เป็นอยู่ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถานศึกษากับภาครัฐกิจ ระหว่าง รัฐบาลส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐเองด้วย

วัตถุประสงค์หลักของการปฏิรูปอาชีวศึกษาก็เพื่อวางรากฐานให้กับ “ระบบอาชีวศึกษาตลอดชีพ” ซึ่งจะส่งผลให้เกิด “สังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างตลอดชีวิต” ต่อไป และในที่สุดปัจเจกชนก็จะได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษ และความสนใจของตนเอง ควบคู่ไปกับการบ่มเพาะทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงซึ่งตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานด้วย ในขณะเดียวกันการปฏิรูปอาชีวศึกษาจะได้รับการส่งเสริมใน 4 ทิศทาง ดังต่อไปนี้ คือ

1) จากวิถีทางที่ปิดกั้นสู่ความมุ่งหวังที่เปิดกว้าง ทำให้ผู้ที่จบจากโรงเรียนอาชีวศึกษาจะมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาชีพและ มหาวิทยาลัยใหม่ ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัย ขณะที่ทำงานควบคู่กันไปด้วย การที่จะบรรลุสู่เป้าหมายนี้ได้รัฐจะต้องเพิ่มงบประมาณเพื่อการอาชีวศึกษา

2) ระบบการศึกษาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันผสมผสานกับความร่วมมือ โดยจะมีการวางรากฐานเพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและภาคอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกันก็จะมีการส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียนมีการแข่งขันกันเองด้วย

3) การอาชีวศึกษาจะช่วยให้ “เอื้อประโยชน์” ต่อภาคอุตสาหกรรมการปฏิรูปจะช่วยเปิดทางให้ภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและการจัดการทางด้านอาชีวศึกษา การจัดการปรับเปลี่ยนระบบเสียใหม่จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรมนุษย์และวัสดุอย่างแข็งขันระหว่างโรงเรียนกับบริษัทต่างๆ

4) จากระบบการศึกษาที่ “ไร้ประสิทธิภาพ” สู่ระบบที่ “ทรงประสิทธิภาพ”

ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และสถานศึกษาและฝึกอบรมจะต้องทุ่มเทความพยายามร่วมมือ ร่วมใจกันเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่วางไว้ให้ได้วัตถุประสงค์หลัก 3 ประการที่จะต้องบรรลุภายในปี 2000 ได้แก่

1) สร้างหลักประกันว่าผู้ที่ไม่ได้วางแผนที่จะศึกษาต่อในระดับสูง มีโอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพที่เหมาะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) สร้างหลักประกันว่าการฝึกอบรมทางด้านอาชีวศึกษาในวิทยาลัย อาชีวศึกษาจะเปิดกว้างสำหรับผู้สนใจทั่วไป

3) สร้างหลักประกันว่าแรงงานผู้ซึ่งปรารถนาที่จะปรับปรุงทักษะทางอาชีพ ของตนมีโอกาที่จะเข้ารับการศึกษ หรือฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาที่ตนประสงค์

การอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาชีพและวิทยาลัยวิชาชีพ

การปฏิรูปวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาชีพ และวิทยาลัยวิชาชีพ เนื่องจากการอาชีวศึกษาในปัจจุบันได้รับการเคลื่อนย้ายศูนย์กลางจากระบบมัธยมศึกษาตอนปลายสู่ระดับการศึกษาในขั้นที่สูงกว่าเดิม ฉะนั้นสถานภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยวิชาชีพก็ควรจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกันสถาบันการศึกษาชั้นสูงเหล่านี้ ควรจะได้รับการปรับเปลี่ยนและสร้างเสริมให้กลายเป็นสถาบันการศึกษาตลอดชีพเพื่อผู้คนทุกวัย ด้วยวิธีการต่อไปนี้ คือ

- การให้การสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวชั้นสูงดังที่ได้กล่าวข้างต้น มีการพัฒนาจนกลายเป็นสถาบันที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบมาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งนักเรียนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ตลอดจนผู้ใหญ่ทั่วไปได้เข้ารับการศึกษานิวชาชีพเพิ่มสูงขึ้น การเสริมสร้างความร่วมมือและความใกล้ชิดระหว่างภาคอุตสาหกรรมและสถาบันอาชีวศึกษาชั้นสูงข้างต้นให้แข็งแกร่งขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพของการอาชีวศึกษา และเทคโนโลยี

- การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการผลิตบุคลากรชั้นนำ ที่จำเป็นต่อภาคอุตสาหกรรม เช่น บริษัทห้างร้านขนาดเล็กและขนาดกลาง อีกทั้งควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางของสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าเรียนต่อทางด้านอาชีวศึกษาได้

1) การเพิ่มศักยภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะกระทำ ได้โดยการวางแผนงานให้เกิดเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนมัธยมปลายเข้ากับวิทยาลัยอาชีวศึกษา (2+2) และเชื่อมโยงต่อระหว่างส่วนมหาวิทยาลัยวิชาชีพหรือมหาวิทยาลัยทั่วไปเข้ากับวิทยาลัยอาชีวศึกษา (2+2) ระหว่างมหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติของเกาหลีเข้ากับวิทยาลัยอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังต้องขยายโอกาสในการย้ายโอนระหว่างสถานศึกษาให้สะดวกยิ่งขึ้นด้วย

2) ตัวอย่างของความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม อาทิ ร่วมกันผลิตหนังสือเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนครูอาจารย์ และการให้สิทธิในลำดับต้นๆ แก่นักเรียนจากโรงเรียนในเครือข่ายความร่วมมือในการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ

3) ผู้จบจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะได้รับการประสิทธิประสาทอนุปริญญาบัตร วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเสริมบทบาทในการเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น โดยการจัดทำกร่างหลักสูตรพิเศษสำหรับสาธารณชนและผู้มีงานทำให้มีความหลากหลาย เช่น การจัดหลักสูตรในระดับต่ำกว่าปริญญาหรือหลักสูตรที่ผู้เรียนจบจะได้รับวุฒิปริญญาตรีหรือใบประกาศนียบัตร เป็นต้น จะมีการผ่อนผันความเข้มงวดของกฎระเบียบ เพื่อกระตุ้นให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาสามารถร่วมงานกับภาคอุตสาหกรรมได้อย่างอิสระใกล้ชิด ในขณะเดียวกันจัดให้มีการเพิ่มขีดความสามารถในทางการให้ความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อที่ใช้เป็นกลไกส่งเสริมเทคโนโลยีและการจัดการของอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง หลักสูตร 2 ปี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะได้รับการปรับปรุงให้กลายเป็น “หลักสูตรเร่งรัด” ซึ่งกินเวลาเพียงปีเดียว เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีงานทำที่ทำอยู่ในภาคอุตสาหกรรมอยู่แล้วสามารถศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิให้กับตนเองได้สะดวก วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่สนใจในโครงการสามารถเข้าร่วมโครงการ “สหวิทยาการเพื่อการจัดตั้งและจัดการมหาวิทยาลัยแห่งใหม่” ขึ้นได้

การอาชีวศึกษาในมหาวิทยาลัยวิชาชีพ ควรปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อผลิตแรงงานที่มีทักษะสูงสำหรับป้อนให้แก่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายจะมีผลที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบอาชีวศึกษา โดยการนำเอาระบบการจัดการศึกษาทางไกลมาใช้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่น่าสมวัยที่สุดช่วยให้นักวิทยาลัยวิชาชีพลดค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

ลงได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการจัดให้บริการการอาชีวศึกษาในชั้นสูงแก่บุคลากรที่กำลังทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรม แรงงานอิสระ ตลอดจนสาธารณชนทั่วไป มหาวิทยาลัยวิชาชีพเหล่านี้จะสามารถให้บริการทางการศึกษาที่หลากหลาย โดยการเชื่อมโยงกับสถาบันอาชีวศึกษาชั้นสูงอื่นๆ อาทิ วิทยาลัยวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยทั่วไป มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติ เกาหลีและมหาวิทยาลัยวิชาชีพ โดยสามารถเข้าร่วมโครงการ “สหวิทยาเขตเพื่อการจัดตั้งและจัดการมหาวิทยาลัยในรูปแบบใหม่” การสนับสนุนให้ทางด้านสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกระทำได้ โดยการผ่อนปรนกฎระเบียบว่าด้วยการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษาและครูอาจารย์

ระบบมหาวิทยาลัยใหม่ จุดประสงค์การจัดตั้งระบบมหาวิทยาลัยใหม่ขึ้นมา เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาโดยรวมของประชากรที่เป็นผู้ใหญ่ประกอบอาชีพต่างๆ ในส่วนที่เป็นการศึกษาของประชาชนเหล่านี้มีมาตรฐานที่ค่อนข้างต่ำเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่พัฒนาแล้ว ระบบใหม่ที่จะช่วยให้ประชากรในกลุ่มนี้สามารถเข้ารับการศึกษาสูงขึ้นได้ โดยไม่ต้องละทิ้งหน้าที่การงานแต่อย่างใด บรรดาวิทยาลัยใหม่ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะได้รับการจัดการผ่านระบบเครือข่ายหลักสูตรจะมีความแตกต่างไปจากสถาบันอาชีวศึกษาในปัจจุบัน

ปริญญาเฉพาะทางจะช่วยให้บุคลากรที่กำลังทำงานอยู่ในบริษัทอุตสาหกรรม สามารถศึกษาต่อในสาขาที่ตนเชี่ยวชาญได้โดยสะดวก ควรจะมีการเพิ่มประเภทของบัณฑิตวิทยาลัยวิชาชีพ ให้มีความหลากหลายในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จะเป็นส่วนความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาชีพ เราสามารถเชื่อเชื่อบุคลากรที่ได้รับปริญญาเฉพาะทางเหล่านี้เข้ามาทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาชีพ วิทยาลัยวิชาชีพ หรือมหาวิทยาลัยใหม่ก็ได้ทั้งสิ้น

การสร้างฐานรากให้กับการศึกษาตลอดชีวิตทิศทางพื้นฐาน การปูพื้นฐานสำหรับการจัดอาชีวศึกษาตลอดชีวิตนั้น เพื่อเป็นแรงเสริมการจัดสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เปิดกว้างซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่กระแสความรู้และสารสนเทศกำลังเชี่ยวกราก การจัดให้บริการอาชีวศึกษาตลอดชีพจะช่วยให้สังคมซึ่งมีสวัสดิการแบบใหม่ และมีเจตคติทางด้านวิชาชีพที่ชัดเจนของประชากร เข้ารูปเข้ารอยได้ง่ายขึ้นทั้งนี้ต้องมีการขยายการศึกษาตลอดชีพทุกระดับ เพื่อให้ผลประโยชน์ตกแก่ประชาชนพลเมืองทุกคนอย่างถ้วนหน้า ขณะเดียวกันก็จะให้ความใส่ใจเป็นพิเศษกับพนักงานในบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลาง นักธุรกิจอิสระ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มอื่นๆ

บริการให้คำปรึกษาและสารสนเทศทางด้านอาชีพตลอดชีวิต มีจุดมุ่งหมายคือ การช่วยให้ปัจเจกชนสามารถค้นพบความสนใจและความสามารถของ ตนเองได้ตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิต ทั้งนี้จะมีการเสริมสร้างศักยภาพในการสร้างอาชีพ การงานให้กับผู้เรียนทุกคน เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ยุคสารสนเทศและวิชาการความรู้

1) ควรจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับอาชีพอย่างเป็นระบบในโรงเรียน ทั้งนี้จะต้องมีการทดสอบความถนัดทางด้านวิชาชีพโดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลายเรื่อยไป จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผลการทดสอบนี้จะช่วยเป็นตัวบ่งชี้อาชีพของนักเรียนในอนาคต ใน

ขณะเดียวกันควรมีการส่งเสริมให้ครูเลือกวิชาเอกในจำนวน 2 วิชาควบคู่กันไปในหลักสูตรฝึกหัดครู เพื่อจะได้สามารถให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพให้แก่นักเรียนของตนได้

2) ศูนย์พัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาชีพจะทำหน้าที่ในการจัด และให้บริการเกี่ยวกับ วัสดุและสารสนเทศที่จำเป็น เพื่อช่วยสร้างอาชีพให้กับผู้ใหญ่ และให้การสนับสนุนการให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพในโรงเรียนไปพร้อมๆ กัน

การสนับสนุนการอาชีวศึกษาสำหรับสตรี จะมีการส่งเสริมหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนา ศักยภาพในการทำ งานของสตรีในยุคสารสนเทศและข้อมูลความรู้ สนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายของเด็กหญิงให้เชื่อมโยงกับสถาบันอาชีวศึกษาเพื่อขยายหลักสูตรอาชีวศึกษา สนับสนุน ในการที่มหาวิทยาลัยสตรีให้เชื่อมโยงกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยวิชาชีพเพื่อขยาย หลักสูตรอาชีวศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาอันหลากหลายสำหรับแม่บ้านทั้ง ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาชีพมหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี และศูนย์การศึกษา ตลอดชีพตามมหาวิทยาลัยทั่วไป โดยจัดหาทุนช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ แม่บ้านในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำแต่ประสงค์ที่จะเข้าศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา

การขยายโอกาสทางด้านอาชีวศึกษาแก่พนักงานในธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง รวมทั้ง ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ควรจัดให้มีการสนับสนุนพนักงานในสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาด กลางอีกทั้งนักธุรกิจที่ประกอบอาชีพอิสระให้เข้ารับการศึกษาค้นคว้าใหม่อีกครั้งหรือไม่ก็ศึกษาในชั้นสูง ต่อไป เพราะว่าบุคคลเหล่านี้มีโอกาสน้อยกว่าพนักงานที่ทำงานอยู่ในบริษัทขนาดใหญ่ในการเข้ารับ บริการทางการศึกษาอีกวาระหนึ่ง

1) จำเป็นต้องขยายหลักสูตรให้มีครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายข้างต้นด้วยการจัดหลักสูตร พิเศษขึ้นในวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี วิทยาลัยวิชาชีพ มหาวิทยาลัย เปิดอื่นๆ รวมทั้งที่ศูนย์การศึกษาตลอดชีพ

2) สถานศึกษาฝึกอาชีพเฉพาะทางจะเสนอหลักสูตรฝึกอบรมอาชีวศึกษาสั้นๆ ให้แก่ กลุ่มผู้สูงวัยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสหลักสูตรนี้จะเชื่อมโยงเข้ากับระบบธนาคารหน่วยกิตผ่านระบบการ ประเมินและการรับรองวิทยฐานะ

3) บุคคลในกลุ่มดังกล่าวข้างต้นสามารถจะขอรับความช่วยเหลือทางการเงินนี้ได้ จากกองทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกิจจะลักษณะตามศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับ และในสถาบันการศึกษาเฉพาะทางควบคู่กันไปด้วย ทำให้การอาชีวศึกษาทั้งในศูนย์ฝึกอบรม วิชาชีพและในมหาวิทยาลัยวิชาชีพที่โยงใยกับภาคอุตสาหกรรม ควรที่จะได้รับการประเมินและ เชื่อมโยงเข้ากับระบบธนาคารหน่วยกิต

เอกสารเผยแพร่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่อง “อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ: บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประสบความสำเร็จ ในการ พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะกำลังคนระดับกลางและนักเทคโนโลยีเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน

ภาคการผลิต เป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 การเตรียมคนเพื่อประกอบอาชีพ

ประการที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 การส่งเสริมการวิจัยพัฒนาการฝึกอาชีพ

โครงสร้างระบบการศึกษาของรัฐบาลวาเรียการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับอนุบาลระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ ระดับอนุบาล (Elementary Level) เป็นการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเริ่ม

ระดับอนุบาล (Elementary Level) เป็นการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเริ่มตั้งแต่อายุ 3-5 ปี เป็นความสนใจของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษา

ระดับประถมศึกษา (Primary Level) เป็นการศึกษาภาคบังคับใช้เวลาเรียน 4 ปี เริ่มตั้งแต่อายุ 6-9 ปี ซึ่งในระดับนี้ทางโรงเรียนจัดให้มีการแนะแนวอาชีพ ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้สำรวจความสนใจ ความชอบ หรือความถนัดของตนเอง เป็นการเตรียมตัวเพื่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในแผนก/สาขาที่เหมาะสมกับอาชีพที่ตนสนใจ

ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Level) เป็นการศึกษาภาคบังคับ หลังจบระดับประถมศึกษา ใช้เวลาศึกษา 9 หรือ 10 ปี แล้วแต่สาขาและวิธีการเรียน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประเภทที่ 1 เป็นสายสามัญ ประเภทที่ 2 และ 3 เป็นสายอาชีพ ส่วนประเภทที่ 4 เป็นแบบผสม ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามที่ต้องการได้รับการแนะแนวอาชีพจากการเรียนในระดับประถมศึกษา ดังนี้

ประเภทที่ 1 Secondary Grammar School (Gymnasium) มัธยมศึกษาสายสามัญหรือสายวิชาการ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการ สำหรับผู้ที่มุ่งเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น มัธยมต้น 6 ปี และมัธยมปลาย 3 ปี ใน Senior Secondary Grammar School รวมเป็น 9 ปี นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาสายสามัญจะได้ประกาศนียบัตรที่เรียกว่า ABITUR

ประเภทที่ 2 Intermediate Secondary School (Realschule) เป็นการเรียนที่อยู่ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดให้การศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป (Secondary General School) กับโรงเรียนมัธยมที่เน้นวิชาการ (Grammar School) โดยในส่วนของหลักสูตรส่วนใหญ่เน้นวิชาการพื้นฐานทั่วไปหลังจากจบหลักสูตร 6 ปี ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (Upper Secondary Vocational School) เป็นเวลา 2 ปี ในโรงเรียน เพื่อฝึกอบรบอาชีพ 3 ประเภท (Krucze, 2004) คือ

1) Berufsoberschule เป็นการเรียนสายสามัญ และสายอาชีพผสมผสานกัน และหากนักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศ อีก 1 ภาษา สามารถเรียนต่อในมหาวิทยาลัย (University-Uni) หรือมหาวิทยาลัยเน้นภาคปฏิบัติ (Technical University-TU)

2) Fachoberschule เป็นการเรียนผสมผสานสายสามัญและฝึกเป็นช่างเทคนิค การเรียนในสายนี้ผู้เรียนสามารถเรียนต่อในมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (University of Applied Science-Fachhochschule: FU)

3) Berufsfachschule เป็นการเรียนอาชีวศึกษาแบบเต็มเวลาเฉพาะสาขาวิชา เช่น พยาบาล

ประเภทที่ 3 Secondary General School (Hauptschule) มัธยมศึกษาที่ให้การศึกษาวិชาพื้นฐานทั่วไป เป็นเวลา 5 ปี ผู้ที่จบจะได้ประกาศนียบัตรเพื่อเปิดประตูไปสู่การศึกษายาอาชีพ เป็นอาชีวศึกษาแบบไม่เต็มเวลา (Vocational School-Part time) ซึ่งในการศึกษาภาคทฤษฎีจัดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ส่วนการ ฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถานประกอบการหรือศูนย์ฝึกอบรบอาชีพ ใช้เวลาเรียนและฝึกเป็นเวลา 2-3.5 ปี แตกต่างกันตามสาขาอาชีพ

ประเภทที่ 4 Comprehensive School (Gesamtschule) เป็นการผสมผสานการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 ประเภท เข้าด้วยกันภายใต้การบริหารหนึ่งเดียวกัน ใช้เวลาเรียน 6 ปี ตั้งแต่ เกรด 5 ถึง เกรด 10 และจะเริ่มเรียนวิชาเฉพาะทางในระดับเกรด 7 บางกลุ่มวิชาจะมีการจัดแบ่งการเรียนออกไปมากกว่า 11 ระดับ แล้วแต่ความยากง่าย ทั้งนี้ นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 สามารถสมัครฝึกอบรบอาชีพได้เช่นกัน

ระดับอุดมศึกษา (Tertiary Sector) เป็นการศึกษาหลังจากระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ มหาวิทยาลัย (University-Uni) และมหาวิทยาลัยเทคนิค (Technical University-TU) เป็นประเภทวิชาการเต็มตัว (academic) เน้นการศึกษาวิจัยประยุกต์และงานด้านวิชาการล้วนๆ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (University of Applied Science-Fachhochschule:FU) เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การทำงานจริง โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมของเอกชน เช่น หัวข้อวิทยานิพนธ์จากสถานประกอบการ เพื่อผลจากการทำการศึกษาวิจัยเกิดและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสถานประกอบการนั้น มหาวิทยาลัยศิลปะและการดนตรีมีจุดประสงค์เพื่อผลิตให้ผู้จะออกไปยึดอาชีพศิลปะและการดนตรี สถาบันอื่นๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย เช่น สถาบันฝึกหัดครู สถาบันแพทยศาสตร์ เป็นต้น มหาวิทยาลัยแบบผสม (Comprehensive University-Gesamthochschulen) เป็นสถาบันที่เกิดจากการร่วมมือของหลายสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเน้นภาคปฏิบัติ มหาวิทยาลัยศิลปะ และการดนตรี และสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งมหาวิทยาลัยรวมแบบนี้จะทำให้ นักศึกษามีโอกาสเปลี่ยนสาขาวิชา หรือเปลี่ยนปริญญาที่จะจบได้ในระหว่างที่กำลังศึกษา

นอกจากนี้ ยังมีการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสาขาวิชาต่างๆ ให้แก่ผู้สนใจ เป็นการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ซึ่งผู้ที่จัดการศึกษาต่อเนื่องนี้อาจจะเป็นสถานศึกษา หน่วยงาน หรือสถานประกอบการ

ระบบการฝึกอบรมของเยอรมนี รัฐบาลยังออกกฎหมายส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ (Vocational Training Act Promotion) ในปี พ.ศ.2524 เพื่อสนับสนุนการวางแผนและการวิจัยใน

การฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งรัฐบาลแต่ละรัฐจะนำกฎหมาย 2 ฉบับนี้ มาตีความแล้วกำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบเกี่ยวกับการฝึกงานขึ้นใช้ภายในรัฐ โดยกำหนดแนวทางการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท คือ การฝึกเบื้องต้น (initial training) การฝึกต่อเนื่อง (further training) และการฝึกอาชีพใหม่ (retraining)

1) การฝึกอบรมอาชีพเบื้องต้น (initial training) เป็นการศึกษาฝึกอบรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ในเยอรมนีแต่เดิมปฏิบัติกันมาอย่างไม่มีระบบเป็นเวลานานแล้ว ผู้เรียนไปสมัครฝึกเป็นช่างลูกมือ กับเจ้าของกิจการ (นายจ้าง) ที่ตนสนใจ จนมีความชำนาญ สามารถปฏิบัติงานได้ ต่อมาได้พัฒนาเป็นระบบสถานประกอบการจัดการฝึกอบรมเอง และเป็นระบบโรงเรียนร่วมกับศูนย์ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ที่เรียกว่า ระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งหมายถึงการจัดการการอาชีวศึกษาด้วยความร่วมมือของ 2 ฝ่าย ได้แก่ฝ่ายสถานศึกษาของรัฐ กับฝ่ายเศรษฐกิจหรือฝ่ายสถานประกอบการเอกชน ซึ่งเป็นความร่วมมือในลักษณะเป็นหุ้นส่วน โดยสถานศึกษาเป็นผู้ให้ความรู้สามัญและความรู้ภาคทฤษฎี ในส่วนของการฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถานประกอบการ เป็นการให้ประสบการณ์ตรงในการทำงานจากสถานการณ์จริง (Schader, 2546) ซึ่งจัดนักเรียนในระบบทวิภาคีมีฐานะเป็นช่างฝึกหัด (apprentice) ของสถานประกอบการนั้น การฝึกทักษะมี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐเป็นผู้ดูแล เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาเป็นช่างฝีมือ (journeyman) จะมีสมรรถนะประกอบด้วย ความรู้สามัญ ความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะปฏิบัติ พร้อมทั้งจะทำงานได้ตามลักษณะสาขาวิชาที่ได้รับการฝึก เมื่อจบการฝึกอบรมอาชีพเรียบร้อยแล้ว ช่างฝึกหัดต้องไปสอบวัดสมรรถนะที่หอการค้าและอุตสาหกรรม 1 ผู้ที่สามารถสอบผ่านจะได้รับประกาศนียบัตร 2 ใบ คือประกาศนียบัตรวุฒิอาชีวะ/ช่างฝีมือจากหอการค้าและอุตสาหกรรมและวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษา

2) การฝึกอบรมอาชีพต่อเนื่อง(further training) ตามกฎหมายการฝึกอบรมอาชีพ กระทรวงศึกษาและวิทยาศาสตร์ รัฐบาลกลาง มีหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบการอบรมอาชีพ ต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ทั้งนี้ได้กำหนดให้ หอการค้าดูแลจัดการอบรมอาชีพ ต่อเนื่องใน 2 ลักษณะ คือ การศึกษาอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (advancement) เช่น เพื่อให้มีคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ใช้เวลาอบรมในชั้นเรียน 500-700 ชั่วโมง และผู้เข้ารับการอบรมต้องผ่านการทดสอบวัดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาอาชีพที่ขอสอบจากหอการค้า ซึ่งคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้กำหนด เนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์มาตรฐาน กระบวนการ และเงื่อนไขต่างๆ ในการสอบ การจัดสอบดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ (boards of examiners) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากหอการค้า ผู้ที่สอบผ่านจะได้ประกาศนียบัตรเป็น Master/Meister (เฉพาะสาขาอาชีพ) การศึกษาอบรมเพื่อการปรับตัว (adaptation) เช่น การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในอาชีพให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปได้ ซึ่งการอบรมประเภทนี้เป็นการอบรมระยะสั้นๆ ผู้เข้ารับการอบรมไม่ต้องผ่านการทดสอบจากหอการค้า ทั้งนี้ แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลใดก็ตาม สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพได้

3) การฝึกอบรมอาชีพใหม่ (retraining) แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ เช่น เป็นพ่อครัวมานาน เมื่ออายุมากขึ้นกำลังแรงลดลงไม่สามารถยกหม้อใบใหญ่ๆ ได้ สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่เหมาะกับสภาพร่างกายและความสนใจ หรืออาจจะพบว่าอาชีพที่กำลังทำอยู่ไม่ถนัด สามารถเข้ารับการอบรม เพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้เช่นกัน โดยไปขอรับข้อมูลและปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหอการค้า ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทดสอบแรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลใดก็ตาม เพื่อให้สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพได้

สรุปการฝึกอบรมอาชีพ ในรัฐบาลวเวเรียมีการอบรมอาชีพทั้ง 3 ประเภท คือการอบรมอาชีพเบื้องต้น การฝึกอบรมอาชีพต่อเนื่อง และการฝึกอบรมอาชีพใหม่ได้ว่า

1) การฝึกอบรมอาชีพเบื้องต้น (ช่างฝึกหัด) มีการจัดการฝึกอบรมหลายรูปแบบ เช่น สถานประกอบการจัดการฝึกอบรมเอง เช่น บริษัท BMW จำกัด (มหาชน) บริษัทคาร์ชตัดท์ จำกัด(มหาชน) จ้างสถานประกอบการอื่น จัดการฝึกอบรมให้ เช่น บริษัท ซีเมนส์ จำกัด (มหาชน) บริษัทโครเนส จำกัด(มหาชน) นอกจากฝึกช่างฝึกหัดเพื่อบรรจุเป็นพนักงานในบริษัทแล้วยังรับจ้างฝึกให้บริษัทอื่นด้วย จัดโดยศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ เช่น หอวิชาชีพช่างฝีมือ สำหรับเขตมิเดิลฟรังโกเนีย เมืองนูเรมเบิร์ก ฝึกในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เช่น บริษัทโรงเรียนเอกชน ดร.โรแบร์ท เอ็คเคิร์ท จำกัด (มหาชน) เมืองเรเกินชเตาท์ ปัจจุบันมีหลายบริษัท เพิ่มความสามารถของช่างฝึกหัดเพื่อให้สามารถทำงานระหว่างต่างประเทศได้ โดยเพิ่มความรู้ในหลายๆ ด้าน เช่น ภาษา วัฒนธรรม มนุษยสัมพันธ์และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) การฝึกอบรมอาชีพต่อเนื่อง มีหอการค้าเป็นผู้ดูแลตามกฎหมาย เช่น สถาบันซีเอ็มที ชาร์ลือทเทนโฮฟ

3) การฝึกอบรมอาชีพใหม่ แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่สามารถไปขอสอบจากหอการค้า เพื่อเข้ารับการอบรมอาชีพใหม่ที่ตนเองต้องการ

การแนะแนวอาชีพ เริ่มดำเนินการตั้งแต่นักเรียนยังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา โดยครูจะจัดการปฐมนิเทศอาชีพให้นักเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนรู้ว่าทุกคนต้องทำงานเพื่อเป็นอาชีพ และแต่ละอาชีพมีความแตกต่างกัน และควรจะเลือกทำงานที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตนเอง การจัดปฐมนิเทศอาชีพส่วนใหญ่จะจัดในชั้นก่อนปีสุดท้ายของระดับประถมศึกษา เพื่อกระตุ้นเตือนให้นักเรียนตระหนักถึงการเลือกอาชีพ ก่อนที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในสาขาที่สัมพันธ์กับอาชีพที่เลือกในปีต่อไป นักเรียนจะได้มีเวลามากพอที่จะคิดค้นสำรวจความสนใจของตนเอง การจัดกิจกรรมในช่วงนี้จะช่วยให้นักเรียนพิจารณาตนเองว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมกับอาชีพใดมากที่สุด และยังจัดการให้มีเวลาให้ผู้ปกครองช่วยพิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของบุตรหลานอีกด้วยนักเรียนที่มีเวลาในการไตร่ตรองน้อยจะประสบความล้มเหลวในการเลือกอาชีพ เพราะอาจเลือกอาชีพที่ต้องการโดยขาดการพิจารณาถึงความเหมาะสมในคุณสมบัติของตนเองกับอาชีพนั้น กรมแรงงานประจำเมือง มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการแนะแนวอาชีพแก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบ และเพื่อให้สามารถเข้าถึงลูกค้าคือผู้รับบริการทุกๆ กลุ่ม โดยเฉพาะ

เยาวชนที่กำลังจะเลือกหรือจะสมัครเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพทางกรมแรงงานจะให้การแนะแนวอาชีพ 3 รูปแบบคือ

1) การให้บริการข้อมูลอาชีพ โดยการส่งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการแนะแนวอาชีพไปเป็นวิทยากรให้แก่สถานศึกษา จัดนิทรรศการอาชีพ ณ สถานศึกษาที่ขอความร่วมมือ เพื่อแนะอาชีพพร้อมทั้งจัดผู้ชำนาญการด้านอาชีพเป็นวิทยากร จัดนิทรรศการอาชีพ ณ กรมแรงงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าชมพร้อมทั้งจัดผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพบริการตอบคำถามร่วมกับสถานศึกษาจัด workshop หรือทำ project หรือสาธิตการทำอาชีพในกรณีที่เป็นอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเด็กยังไม่มี concept เกี่ยวกับอาชีพนั้น ให้บริการฐานข้อมูลอาชีพ โดยจัดเป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ไว้ให้ค้นหาอาชีพและเมื่อได้อาชีพที่สนใจแล้วสามารถใช้โทรศัพท์ (ฟรี) ในศูนย์ สอบถามได้ทันทีหรือดูรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ ได้ใน VCD ที่ทางกรมแรงงานจัดทำไว้บริการ เช่น อาชีพช่างทำขนมปัง จะแสดงขั้นตอนการทำขนมปัง และมีชีวิตความเป็นอยู่ของช่างทำขนมปัง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งนี้มีการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษให้แก่ นักเรียนที่กำลังตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือกำลังศึกษาอยู่ในระบบทวิภาคี หรือเป็นนักเรียนที่จบใหม่กำลังหางานทำ ในการค้นหาข้อมูลโดยกำหนดเวลาสำหรับคอมพิวเตอร์บางเครื่องมีเครื่องหมายบอกไว้ชัดเจน เช่น เวลา 8.00-13.00 น. สำหรับนักเรียนเท่านั้นผู้ใหญ่ห้ามใช้ จัดทำwebsiteในลักษณะเป็นเครือข่ายกับสถานประกอบการหรือเรียกว่า เวิร์คเน็ต (work-net) ให้บริการสืบค้นข้อมูลอาชีพทางinternet เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครองและนักเรียน ได้มีเวลาและโอกาสปรึกษาหารือกันมากยิ่งขึ้น

2) การให้การปรึกษาส่วนตัว

3) การจัดหาสถานประกอบการให้เยาวชนฝึกหัดอาชีพ จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่างๆ จัดและอำนวยความสะดวกโดยมีการบริการหลายรูปแบบ และสามารถที่จะเลือกบริการที่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

กุลฐันญ์ ดีเอื้อ (2542: 68) ได้ทำการศึกษาการบริการวิชาชีพแก่ชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริการวิชาชีพของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมด้านเนื้อหาหลักสูตร มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น และด้านตลาดแรงงานและภาวะการมีงานทำ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการของชุมชนต่อการบริการวิชาชีพของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีความต้องการให้วิทยาลัยการอาชีพเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (3 ปี) ในสาขาวิชาช่างยนต์ เป็นอันดับ 1 สาขาการเงินการธนาคาร เป็นอันดับ 2 และช่างกลโรงงาน เป็นอันดับ 3 สำหรับหลักสูตรระยะสั้น (150 ชั่วโมง)

ต้องการให้เปิดสอนสาขาวิชาช่างซ่อมเครื่องยนต์แก๊สโซลีน เป็นอันดับ 1 วิชาช่างเดินไฟฟ้าภายในอาคาร เป็นอันดับ 2 และช่างซ่อมเครื่องยนต์ดีเซล เป็นอันดับ 3 แนวทางในการปรับปรุงการจัดบริการวิชาชีพที่เหมาะสมแก่ชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรโดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมากกว่าเดิมในการประกอบการสอน ให้มีการรองรับผู้จบการศึกษาให้มีความรู้ เพื่อป้องกันการว่างงาน และให้มีการติดตามผลงานในแต่ละสาขาวิชาว่าประสบความสำเร็จเพียงใด

จิราพร ศาส์ประดิษฐ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษากับชุมชนในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษากับชุมชนในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้ ด้านการได้รับความรู้และบริการชุมชน ด้านอนุรักษ์ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความรู้และบริการชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ธีระวุฒิ จันทภา (2545: 110) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารด้านการติดต่อสื่อสาร และการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ส่งผลต่อการบริหารงานชุมชนโรงเรียนในภาพรวม

วิทยา ดวงใจ (2546: 71) ได้ศึกษาสภาพการให้บริการชุมชนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการให้บริการชุมชนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

เฉลิมเกียรติ ไสกระจำน (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการให้บริการชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อปึงโพนจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 1 อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการให้บริการชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อปึงโพนจานยังขาดการพัฒนาแบบ วิธีการ ขั้นตอน การดำเนินการที่ดี ขาดการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน ไม่มีการจัดระบบประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดของการดำเนินการ การให้ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษามีน้อย

นุชนาฏเลขา สุขดา (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ พบว่าปัจจัยด้านโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา

ในจังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวม ขนาดโรงเรียน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แผน/โครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น มีความสัมพันธ์กับด้านการให้บริการชุมชน

จักรพงษ์ ถาวรโชติ (2549: 110) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมบริการทางวิชาชีพ ให้ชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลจากการศึกษา จากการเก็บข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมบริการทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาจากระดับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการวางแผน ด้านการประเมินผลงาน เป็นสามอันดับแรกส่วนประเด็นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่ พบว่า มีความต้องการจัดกิจกรรมบริการทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมง และบริหารธุรกิจเป็นสามอันดับแรก

ธนากร ไกรแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it center) ของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความเห็นว่าการปฏิบัติการดำเนินโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ดโดยรวมและเป็น 4 รายการ คือ ด้านบริบท ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่เข้าร่วมโครงการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ดแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งผู้บริหารโครงการไม่ควรละทิ้งประเด็นที่ว่า ผลผลิตดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการและสิ่งที่ควรเน้นย้ำคือการพัฒนาให้เกิดความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการแก่คนอื่นๆ ในชุมชน การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยส่วนใหญ่ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น เห็นว่าการปฏิบัติน้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์เนท (Harnett. 1975: 5-8) ได้พบว่า ชุมชนกับโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรม บริการชุมชนบ่อยๆ ครั้ง จะทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์และเข้าถึงประชาชนมากขึ้น และควรใช้ แหล่งวิทยาการในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก สร้างความสัมพันธ์โดยอาศัยเด็กเป็น สื่อ เช่น ส่งไปศึกษาดูงาน นอกจากนี้อาจจัดกิจกรรมสังคม เช่น ช่วยกันทำความสะอาดถนนหรือ สาธารณะเป็นต้น

ชิกปิน (Thigpin. 1980: 516-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่บริการชุมชนของ วิทยาลัยชุมชนกับโรงเรียนชุมชน ในมลรัฐเทนเนสซี พบว่า วิทยาลัยชุมชนมีความพอใจในรูปแบบ การจัดบุคลากร และระดับคุณภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านบริการชุมชน มากกว่าโรงเรียน ชุมชน งบประมาณเป็นปัญหาสำคัญสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานบริการชุมชนทั้งของวิทยาลัย ชุมชนและโรงเรียนชุมชน ความพยายามในการร่วมมือบริการชุมชนระหว่างวิทยาลัยชุมชนกับ โรงเรียนชุมชนยังมีอยู่น้อย การบริการชุมชนทั้งของวิทยาลัยชุมชนและโรงเรียนชุมชนยังไม่เต็ม ศักยภาพที่มีอยู่และการบริการชุมชนหลายด้านก็ไม่มีประสิทธิผล เนื่องด้วยสาเหตุของการขาด งบประมาณและบุคลากร โดยเฉพาะโรงเรียนชุมชนนั้น บุคลากรเป็นสาเหตุสำคัญของขีดจำกัดใน ศักยภาพ สมาชิกของชุมชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมบริการชุมชน

สมิทธิ์ คริส เซลบี; และฮอปกิน ซอนนี (Smith, Chris Selby; & Hopkins Sonnie. 2001: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาผ่าน TAFE เรื่องงานอาสาสมัครและงานที่ได้ค่าจ้าง: สํารวจนักศึกษา TAFE ผลการสํารวจนักศึกษาในโรงเรียนอาชีว 2 แห่งและนักศึกษาในสถาบัน TAFE ของ ออสเตรเลีย (คํัดแบบสอบถามจากนักศึกษาในเมืองจํานวน 1,700 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จํานวน 862 ฉบับ และ คัดแบบสอบถามจากนักศึกษาในภูมิภาคจํานวน 1,008 ฉบับ ได้ แบบสอบถามที่สมบูรณ์จํานวน 297ฉบับ) จัดกลุ่มสนทนากับนักศึกษาในเขตเมือง จํานวน 3 ราย และนักศึกษาในภูมิภาค จํานวน 5 ราย สัดส่วนของนักศึกษาในภูมิภาคที่ต้องการทํางานอาสาสมัคร มีมากกว่านักศึกษาในเขตเมือง นักศึกษาหญิงจากทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มที่จะทํางานอาสาสมัคร มากกว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักมีความต้องการทํางานอาสาสมัครในอัตราส่วนที่ มากกว่า จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้พบความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเป็นอาสาสมัครกับความ ต้องการเป็นอาสาสมัคร นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลามีแนวโน้มที่จะทํางานอาสาสมัครหรือต้องการ ทํางานอาสาสมัครมากกว่าร้อยละ 79 ของนักศึกษาในเมือง และร้อยละ 58 ของนักศึกษาภูมิภาคที่ เรียนไม่เต็มเวลาไม่มีความสนใจในทํางานอาสาสมัคร การศึกษาวิจัยของ TAFE พบแรงจูงใจที่ สําคัญเพื่อการเตรียมตัวในทํางานที่ได้ค่าจ้างร้อยละ 10 ของนักศึกษาภูมิภาค และร้อยละ 3 ของนักศึกษาในเมืองคิดว่างานอาสาสมัครมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการจํางาน จาก 3 สาขาวิชา (ธุรกิจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ งานบริการชุมชนด้านสังคมและสาธารณสุข) ที่อาจจะ เกี่ยวข้องกับงานอาสาสมัคร ซึ่งพบกลุ่มอาสาสมัครที่มีศักยภาพในกลุ่มนักศึกษาในสาขาวิชาเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสถาบันในเขตเมือง

ลูค ลอเรนซ์ รีต (Luke Terrence Reed. 2006: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องผลการให้ความร่วมมือในหลักสูตรบริการชุมชนที่มีต่อความภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมในชุมชน และทัศนคติต่อการเป็นคริสตศาสนิกชน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่ร่วมหลักสูตร แบบสอบถามเป็นการรวบรวมเครื่องมือในการวิจัยก่อนหน้านี้ที่มีความสมบูรณ์ 3 แบบ ซึ่งเครื่องมือแต่ละแบบจะเน้นไปที่หนึ่งในสามของขอบเขตงานวิจัย เครื่องมือนี้ประกอบด้วย 74 รายการ ที่ใช้ตอบด้วยมาตรวัดค่าระดับตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยใช้ตัวเลือกที่ไล่เรียง 6 ลำดับจากไม่เห็นด้วยอย่างมาก ไปถึง เห็นด้วยอย่างมากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนที่เข้าร่วมหลักสูตร จำนวน 225 ราย ตั้งแต่เกรด 10 ถึง เกรด 12 จากโรงเรียนมัธยมปลายคาทอลิกจำนวน 5 แห่ง ในเขตเมืองของบิสเบน จำนวนนักเรียนชายและหญิงที่ร่วมหลักสูตร มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในจำนวนเท่ากัน โดยรวม กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 80 ได้เข้าร่วมในหลักสูตรการบริการชุมชนของโรงเรียน ข้อมูลที่เก็บจะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริการชุมชนของนักเรียน ประเภทของงานบริการ ช่วงเวลาของการบริการ ประสบการณ์เริ่มแรกของการบริการชุมชน ซึ่งผลที่ได้พิสูจน์ว่าสอดคล้องกับผลที่ได้จากรายงานก่อนหน้านี้การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากนั้น ยังระบุความสัมพันธ์ที่น่าสังเกตระหว่างตัวแปรตามจำนวน 6 คู่ ความสำคัญทางสถิติในระดับร้อยละ 95 มีการใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (MANOVA) เพื่อกำหนดผลของจำนวนปัจจัยในเรื่องคะแนนการวัด นอกจากนี้เพื่อให้มีความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อผลของการมีส่วนร่วมหรือการไม่มีส่วนร่วมในหลักสูตรการบริการชุมชนของโรงเรียนที่มีต่อความภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมในชุมชน และทัศนคติต่อการเป็นคริสตศาสนิกชน และมีการสำรวจเงื่อนไขที่มีอิทธิพลอื่นๆ ด้วย เช่น ประเภทของงานบริการ ช่วงเวลาของการบริการ ประสบการณ์เริ่มแรกของการบริการชุมชนและเพศ ผลลัพธ์หลักที่ได้จากการวิจัยคือ ความสัมพันธ์เชิงสถิติที่สำคัญได้ปรากฏชัดระหว่างความร่วมมือของนักเรียนในหลักสูตรบริการชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อความชอบธรรมของสังคม ซึ่งถือเป็นปัจจัยประกอบของความนึกคิดที่มีขอบเขตกว้างกว่า คือ ความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมในชุมชน ผลการวิเคราะห์เปิดเผยว่า การมีส่วนร่วมในการบริการชุมชน ความภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อการเป็นคริสตศาสนิกชนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรของการวิจัย

1.1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรม จาก 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีว หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน รวมจำนวน 204 คน

1.1.2 ประชากรในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญในดำเนินงานบริการชุมชนของการอาชีวศึกษา

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มสถานศึกษาอาชีวตามหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด 4 กลุ่ม คือ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดกลาง สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดใหญ่ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยเอกชนขนาดกลาง และสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยเอกชนขนาดใหญ่

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาอาชีวให้มีขนาดคิดเป็นร้อยละ 40 ของสถานศึกษาอาชีว (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549: 62) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง จาก 5 แห่ง สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง จาก 3 แห่ง สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยเอกชนขนาดกลาง จำนวน 6 แห่ง จาก 13 แห่ง และสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยเอกชนขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง จาก 7 แห่ง รวมสถานศึกษาอาชีวกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 12 แห่ง

ขั้นที่ 3 เลือกสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง แยกเป็นในพื้นที่ส่วนเหนือและใต้ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง ในพื้นที่ส่วน

ตะวันออก สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยเอกชนขนาดกลาง จำนวน 6 แห่ง แยกเป็นในพื้นที่
ส่วนกลาง 4 แห่ง ส่วนตะวันออก 1 แห่ง ส่วนตะวันตก 1 แห่ง กรุงเทพฯ และสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยเอกชนขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง แยกออกเป็นในพื้นที่ส่วนกลาง 1 แห่ง ส่วนตะวันตก 1 แห่ง
และส่วนใต้ 1 แห่ง

ขั้นที่ 4 ทำการเลือกบุคลากรในสถานศึกษาอาชีว 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงสถานศึกษาๆ ละ 1
คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมทั้งหมด 12 คน

2) หัวหน้างานบริการชุมชน ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงสถานศึกษาๆ ละ 1
คน ได้กลุ่มตัวอย่างหัวหน้างานบริการชุมชน รวมทั้งหมด 12 คน

3) ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน ผู้วิจัยทำการ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (กาญจนา วัฒนาย. 2545: 229; อ้างอิง
จาก Krejcie;& Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วม
ออกบริการชุมชน จำนวน 123 คน

สรุปกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนำเสนอโดยตาราง ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด และขนาดของสถานศึกษา

หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
ขนาดของสถานศึกษา	สถานศึกษา (แห่ง)	สถานศึกษา ร้อยละ 40 (แห่ง)	ผู้อำนวยการ สถานศึกษา (คน)	หัวหน้างาน บริการชุมชน (คน)	ครูผู้ปฏิบัติ การสอน ที่ ร่วมออก บริการชุมชน (คน)	ผู้อำนวยการ สถานศึกษา (คน)	หัวหน้างาน บริการชุมชน (คน)	ครูผู้ปฏิบัติ การสอน ที่ ร่วมออก บริการชุมชน (คน)
รัฐบาล								
ขนาดกลาง	5	2	2	2	33	2	2	16
ขนาดใหญ่	3	1	1	1	25	1	1	8
รวมรัฐบาล	8	3	3	3	58	3	3	24
เอกชน								
ขนาดกลาง	13	6	6	6	66	6	6	49
ขนาดใหญ่	7	3	3	3	56	3	3	50
รวมเอกชน	20	9	9	9	122	9	9	99
รวมทั้งหมด	28	12	12	12	180	12	12	123
รวมทั้งสิ้น	28	12	204			147		

1.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญในด้านงานบริการชุมชนของการอาชีวศึกษา 5 กลุ่ม ได้แก่

- | | |
|--|-------------|
| 1.3.1 กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีว | จำนวน 4 คน |
| 1.3.2 กลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน | จำนวน 4 คน |
| 1.3.3 กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรม | |
| ที่ร่วมออกบริการชุมชน | จำนวน 4 คน |
| 1.3.4 กลุ่มผู้นำชุมชน | จำนวน 4 คน |
| 1.3.5 กลุ่มนักเรียนนักศึกษา | |
| ที่ร่วมออกบริการชุมชน | จำนวน 9 คน |
| รวมผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา 5 กลุ่ม | จำนวน 25 คน |

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1) การสอบถาม และ 2) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอน คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานะของสถานศึกษา หน่วยงานที่สถานศึกษาอาศัยสังกัด ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งมี 3 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ จำนวน 24 ข้อ

หัวข้อที่ 2 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย จำนวน 12 ข้อ

หัวข้อที่ 3 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 12 ข้อ

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบสอบถามการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.2 นำข้อมูลและแนวคิดต่างๆ มากำหนดเป็นนิยามศัพท์และสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรที่กำหนด

1.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโครงสร้างเนื้อหาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สำหรับรายละเอียดที่ใช้ในการตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมนิยามตัวแปร ตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อวัดตามนิยามตัวแปรหรือไม่ มาตราวัด (Scale) ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ภาษาชัดเจนหรือไม่ และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.00

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปปรับแก้ไขด้านภาษาและความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำแบบสอบถามไป Try Out กับสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก โรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ โรงเรียนกองทัพบกช่างกลอุปลัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. โรงเรียนเทคโนโลยีดุสิต โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธน วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง โรงเรียนเทคโนโลยีบางกะปิ โรงเรียนมีนบุรีปอัสเทคนิค

รวมจำนวน 10 แห่งๆ ละ 3 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอน รวมแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 30 ฉบับ

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้กลับมา วิเคราะห์หาคุณภาพ ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.49-0.94 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบรัค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้านคือ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ค่าความเชื่อมั่น 0.95 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย ค่าความเชื่อมั่น 0.97 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ค่าความเชื่อมั่น 0.97

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) คือ 1) ประเด็นคำถาม 2) เครื่องบันทึกเสียง 3) สมุดบันทึก 4) ปากกา โดยจัดสนทนาจากกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา อาชีวศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน นักเรียนนักศึกษาที่ร่วมออกบริการชุมชน และผู้นำชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

2.2 นำข้อมูลและแนวคิดต่างๆ มาสร้างกรอบคำถามในการจัดกลุ่มสนทนาให้ครอบคลุมปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อที่จะได้คำตอบออกมาเชิงเหตุผล แต่ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นได้ในการสนทนา ซึ่งมีกรอบในการตั้งประเด็น ดังนี้

- 1) ปัญหาการเตรียมการ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 2) ปัญหาการปฏิบัติการ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 3) ปัญหาการติดตามและประเมินผล ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

2.3 นำแนวคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาของแนวคำถาม

2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จากนั้นนำแนวคำถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโครงสร้างเนื้อหาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สำหรับรายละเอียดที่ใช้ในการตรวจสอบความชัดเจน และความครอบคลุมนิยามตัวแปร ตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อวัดตามนิยามตัวแปรหรือไม่ ภาษาชัดเจนหรือไม่

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งไปยังสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยมีการประสานผ่านผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และเจ้าหน้าที่งานธุรการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา

2.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเรียนเชิญผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีว หัวหน้างานบริการชุมชน ครูผู้ปฏิบัติงานสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมบริการชุมชน นักเรียนนักศึกษาที่ร่วมบริการชุมชน ของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้นำชุมชน เพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรเข้าร่วมกลุ่มสนทนา โดยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่อย่างชัดเจน และจัดส่งแนวคำถามก่อนเข้าร่วมสนทนากลุ่ม อย่างน้อย 1 สัปดาห์

2.1.2 เตรียมผู้จัดบันทึกการสนทนา (Note Taker) 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกคำพูดในการสนทนา และ ผู้ช่วยเหลือทั่วไปในการจัดกลุ่มสนทนา เช่น บันทึกเทป การประสานงาน จัดสถานที่ เตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล 2 คน ในการบันทึกเทปข้อมูล โดยทำการชี้แจงจุดประสงค์และทำความเข้าใจก่อนการจัดกลุ่มสนทนา

2.2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา

2.2.1 ผู้วิจัยจัดการสนทนาเฉพาะกลุ่ม ทั้งหมด 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มต่างเวลากัน โดยผู้วิจัยทำการแจ้งจุดประสงค์ของการจัดกลุ่มสนทนา ทำความรู้จักกับทุกคน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองก่อนกับผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา

2.2.2 ผู้วิจัยเริ่มการสนทนาตามแนวคำถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานครเป็นหลัก โดยดูที่ความเหมาะสมแล้วแต่สถานการณ์กลุ่มพาไป แต่คำนึงถึงความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการแล้วหรือยัง เมื่อแน่ใจว่าได้เนื้อหาตามที่ต้องการในแนวการสนทนาแล้วจบการสนทนาด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ซักถามข้อข้องใจอีกครั้ง เพื่อเป็นการตอบสนองสยในเรื่องที่สนทนามาทั้งหมด

2.2.3 ผู้จัดบันทึกและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการบันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเป็นจริง (โดยการจดบันทึกและเทปบันทึกเสียง)

2.3 ขั้นตอนการสนทนา ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา

4. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดทำข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยมีการจัดทำดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 147 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำถามในการตอบแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับกลับคืนมา และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ มีจำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.59 ของแบบสอบถามทั้งหมด นำมาจัดทำข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ กำหนดรหัสตัวแปร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำข้อมูลที่รวบรวมได้และตรวจให้คะแนนแล้ว ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของสถานศึกษา หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด ขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว ใน 3 ด้านได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

ตอบในช่อง	ทุกครั้ง	ให้	5 คะแนน
ตอบในช่อง	บ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ตอบในช่อง	บางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ตอบในช่อง	นานๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ตอบในช่อง	ไม่เคย	ให้	1 คะแนน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายถึง การดำเนินงานมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง การดำเนินงานมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง การดำเนินงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง การดำเนินงานน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง ไม่เคยดำเนินงาน

2.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test)

3. ข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ที่เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดกระทำโดย

3.1 ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา ครบถ้วน จึงทำการถอดเทปเพื่อเรียบเรียงการจัดกลุ่มสนทนา และบรรยายสรุปเนื้อหาที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

3.2 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียงในตาราง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item- Objective Congruence Index)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน
รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้
กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ค่าร้อยละ (Percentage)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติใช้พิจารณาใน t-distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของสถิติที่ใช้ทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย ด้านการพัฒนานวัตกรรม
เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา
อาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา
อาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด			
	รัฐบาล	ร้อยละ	เอกชน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	3	10	9	7.7
หัวหน้างานบริการชุมชน	3	10	9	7.7
ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน	24	80	99	84.6
รวม	30	100	117	100
	ขนาดของสถานศึกษา			
	กลาง	ร้อยละ	ใหญ่	ร้อยละ
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	8	9.9	4	6.1
หัวหน้างานบริการชุมชน	8	9.9	4	6.1
ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน	65	80.2	58	87.8
รวม	81	100	66	100

จากตาราง 3 แสดงว่า เมื่อพิจารณาตามหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด สถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาลมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาและกลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานเอกชนมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาและกลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 7.7

เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80.2 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาและกลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 9.9 ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ออกบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 87.8 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาและกลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 6.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา อาชีวศึกษา	N = 142		ระดับการดำเนินงาน
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้	3.38	0.75	ปานกลาง
การเตรียมการ	3.48	0.89	มาก
การปฏิบัติบริการ	3.35	0.80	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล	3.31	0.90	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย	2.40	1.10	น้อย
การเตรียมการ	2.34	1.20	น้อย
การปฏิบัติบริการ	2.55	1.10	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล	2.32	1.18	น้อย
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและ ผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.35	1.11	น้อย
การเตรียมการ	2.50	1.19	ปานกลาง
การปฏิบัติบริการ	2.31	1.10	น้อย
การติดตามและประเมินผล	2.30	1.20	น้อย
รวม	2.85	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีการดำเนินงานบริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนและด้านการส่งเสริมสุขอนามัย มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$, $\bar{X} = 2.35$)

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด
หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม**

ตาราง 5 เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล
และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด

การดำเนินงานบริการชุมชนของ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล	หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด				t	p
	รัฐบาล (N=29)		เอกชน (N=113)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้	3.30	0.85	3.40	0.72	-0.58	0.56
การเตรียมการ	3.31	0.96	3.52	0.87	-1.16	0.24
การปฏิบัติบริการ	3.28	0.85	3.37	0.79	-0.50	0.61
การติดตามและประเมินผล	3.33	0.99	3.31	0.88	1.33	0.89
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย	2.74	1.14	2.32	1.07	1.85	0.06
การเตรียมการ	2.75	1.16	2.23	1.19	2.15*	0.03
การปฏิบัติบริการ	2.80	1.14	2.49	1.09	1.32	0.18
การติดตามและประเมินผล	2.68	1.23	2.23	1.16	1.84	0.06
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี						
และผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.92	1.04	2.20	1.08	3.27*	0.00
การเตรียมการ	3.03	1.18	2.36	1.16	2.72*	0.00
การปฏิบัติบริการ	2.76	0.97	2.19	1.11	2.71*	0.00
การติดตามและประเมินผล	3.04	1.17	2.12	1.13	3.80*	0.00
รวม	3.06	0.89	2.80	0.74	1.58	0.11

* $p < 0.05$

จากตาราง 5 แสดงว่า หน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัดต่างกัน มีการดำเนินงานบริการ
ชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้
และด้านการส่งเสริมสุขอนามัย มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการพัฒนานวัตกรรม
เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 6 เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การดำเนินงานบริการชุมชนของ สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานเอกชน	ขนาดสถานศึกษา				t	p
	กลาง		ใหญ่			
	(N=78)		(N=64)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้	3.13	0.80	3.68	0.54	-4.76*	0.00
การเตรียมการ	3.09	0.94	3.95	0.53	-6.89*	0.00
การปฏิบัติการ	3.13	0.79	3.61	0.74	-3.72*	0.00
การติดตามและประเมินผล	3.17	0.93	3.49	0.83	-2.09*	0.03
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย	2.35	1.07	2.47	1.13	-0.67	0.52
การเตรียมการ	2.35	1.17	2.32	1.25	0.10	0.91
การปฏิบัติการ	2.39	1.10	2.75	1.08	-1.94	0.05
การติดตามและประเมินผล	2.31	1.09	2.34	1.29	-0.12	0.89
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี						
และผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.39	1.09	2.29	1.14	0.50	0.61
การเตรียมการ	2.58	1.19	2.39	1.20	0.98	0.32
การปฏิบัติการ	2.33	1.09	2.28	1.13	0.25	0.80
การติดตามและประเมินผล	2.35	1.18	2.25	1.23	0.45	0.65
รวม	2.74	0.84	3.00	0.69	-2.05*	0.04

* $p < 0.05$

จากตาราง 6 แสดงว่า ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานบริการชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกลุ่มสนทนาโดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีว กลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ร่วมออกบริการชุมชน และกลุ่มผู้นำชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน	N = 12	ร้อยละ
1. ปัญหาการเตรียมการ		
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้		
- การจัดเตรียมทีมงานเพื่อเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ โดย		
การรับสมัครจะได้คนไม่เพียงพอ	12	100.00
- การประสานการทำแผนการปฏิบัติงานบริการกับพื้นที่ชุมชนได้รับ		
ความร่วมมือจากชุมชนน้อย	10	83.33
- ระยะเวลาในการประสานงานล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการเร่งด่วน	10	83.00
- การเตรียมทีมงานต้องใช้งบประมาณมาก	12	100.00
- ผู้บริหารเลือกปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา	1	8.33
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย		
- การจัดเตรียมทีมงาน ไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกครั้งเพราะสถานศึกษา		
ไม่ได้เป็นแกนนำงานบริการชุมชนได้การส่งเสริมสุขอนามัยแต่สถานศึกษา		
เข้าร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย	12	100.00
ด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน		
- การเตรียมทีมงานทำแผนและสำรวจก่อนการปฏิบัติต้องใช้การลงทุนสูง	12	100.00
- การคัดเลือกหน่วยงานเครือข่ายขาดหน่วยงานกลางในการประสานงาน		
หาแนวร่วมปฏิบัติ	12	100.00
- การเลือกสรรและแสวงหาเครือข่ายร่วมมือจำกัด	10	83.33
- การสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์		
ได้รับความสนใจน้อย	12	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน	N = 25	ร้อยละ
2. ปัญหาการปฏิบัติบริการ		
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้		
- การปฏิบัติบริการมีระยะเวลาน้อยและไม่ต่อเนื่อง เพราะต้องรีบรายงานผลการใช้งบประมาณให้ตรงตามกำหนด	25	100.00
- การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษา ไปพร้อมกับการซ่อมจะทำให้ภาระงานมากและการบริการซ่อมทำได้ช้า	25	100.00
- งานซ่อมไม่เสร็จในวันเวลาที่ออกบริการเป็นภาระตามมาภายหลัง	25	100.00
- มีเจ้าหน้าที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อภาระงาน	21	84.00
- การปฏิบัติบริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าบางภาระงานมีความเสี่ยงอันตรายสูง	21	84.00
- อุปกรณ์ เครื่องมือในการซ่อมไม่พร้อม	25	100.00
- ขาดความเชื่อมั่นในการให้บริการ	2	8.00
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย		
- ขาดการเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน จากหน่วยงานเครือข่ายโดยส่วนใหญ่มุ่งการให้คำแนะนำสุขภาพ และการบริโภค	19	76.00
- การทำงานกับชุมชนด้านส่งเสริมสุขอนามัยขาดความต่อเนื่อง	16	64.00
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน		
- การประสานการทำงานร่วมกับชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีน้อย	21	84.00
- การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมไม่ได้รับการสนับสนุน	25	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน	N = 21	ร้อยละ
3. ปัญหาการติดตามและประเมินผล		
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้		
- ไม่สามารถปฏิบัติการติดตามและประเมินได้ตรงตามความจริง สืบเนื่องจากการปฏิบัติงานตามคำสั่งที่ส่งถึงผู้ปฏิบัติซ้ำ จึงทำให้มีกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยและต้องสรุปรายงานผลให้ทันตามเวลากำหนด	16	76.19
- ไม่สามารถรายงานผลการติดตามและประเมินผลได้ตรงตามกำหนด	21	100.00
- การรายงานกิจกรรมแต่ละระดับควรได้ทำความเข้าใจแนวทางการทำรายงานกิจกรรมร่วมกัน	13	61.90
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย		
- การจัดทำรายงานข้อมูลมีการปฏิบัติน้อยเพราะสถานศึกษาไม่ได้เป็นแกนนำในการให้บริการ	13	61.90
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน		
- ขาดการทำความเข้าใจร่วมกันในจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน	8	38.09
- การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานไม่เป็นปัจจุบัน	8	38.09

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาการเตรียมการ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 100 การจัดเตรียมทีมงานเพื่อเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ โดยการรับสมัครจะได้คนไม่เพียงพอ ร้อยละ 100 การเตรียมทีมงานต้องใช้งบประมาณมาก ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย ร้อยละ 100 การจัดเตรียมทีมงาน ไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกครั้งเพราะสถานศึกษาไม่ได้เป็นแกนนำงานบริการชุมชนในการส่งเสริมสุขอนามัยแต่สถานศึกษาเข้าร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 100 การเตรียมทีมงานทำแผนและสำรวจก่อนการปฏิบัติต้องใช้การลงทุนสูง ร้อยละ 100 การคัดเลือกหน่วยงานเครือข่ายขาดหน่วยงานกลางในการประสานงานหาแนวร่วมปฏิบัติ ร้อยละ 100 การสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจน้อย

ปัญหาการปฏิบัติบริการ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 100 การปฏิบัติบริการมีระยเวลาน้อยและไม่ต่อเนื่อง เพราะต้องรับรายงานผลการใช้งบประมาณให้ตรงตามกำหนด ร้อยละ 100 การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษา ไปพร้อมกับซ่อมจะทำให้ภาระงานมากและการบริการซ่อมทำได้ซ้ำ ร้อยละ 100 งานซ่อมไม่เสร็จในวันเวลาที่ออกบริการเป็นภาระตามมาภายหลัง ร้อยละ 100 อุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมไม่พร้อม ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 100 การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมไม่ได้รับการสนับสนุน

ปัญหาการติดตามและประเมินผล ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 100 ไม่สามารถรายงานผลการติดตามและประเมินผลได้ตรงตามเวลากำหนด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัด และขนาดของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยยึดแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพมาเป็นกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรม รวมจำนวนทั้งสิ้น 147 คน กลุ่มตัวอย่างในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริการชุมชน และครูผู้ปฏิบัติการสอน นักเรียนนักศึกษา และผู้นำชุมชน รวมจำนวน 25 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจากบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 147 คน กลุ่มตัวอย่างในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริการชุมชนของการอาชีวศึกษา 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษา กลุ่มหัวหน้างาน

บริการชุมชน กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มผู้นำชุมชน รวมจำนวน 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแนวคำถามในการจัดกลุ่ม สทนนา

2.1 แบบสอบถามการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงาน รัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการ ช่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและ ผลิตภัณฑ์ชุมชน จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด และขนาดของสถานศึกษา

2.2 แนวคำถามในการจัดกลุ่มสทนนาเพื่อรวบรวมปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชน ของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชา อุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการช่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูล พื้นฐานซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมุติฐาน t- test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการช่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีว สังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตาม หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3. การวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัด หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการช่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลโดยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า สถานศึกษาอาชีวมีการดำเนินงานบริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัด และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

2.1 หน่วยงานที่สถานศึกษาอาชีวสังกัดต่างกัน มีการดำเนินงานบริการชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลมีการดำเนินงานมากกว่าสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานเอกชน

2.2 ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานบริการชุมชนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินงานมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

3. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้

3.1.1 การจัดเตรียมทีมงานเพื่อเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ โดยการรับสมัครจะได้คนไม่เพียงพอ การเตรียมทีมงานต้องใช้งบประมาณมาก

3.1.2 การปฏิบัติบริการมีระยะเวลาสั้นและไม่ต่อเนื่องเพราะต้องรับรายงานผลการใช้งบประมาณให้ตรงตามกำหนด การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษาไปพร้อมกับการซ่อมจะทำให้ภาระงานมากและการบริการซ่อมทำได้ช้า งานซ่อมไม่เสร็จในวันเวลาที่ออกบริการเป็นภาระตามมาภายหลัง อุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมไม่พร้อม

3.1.3 ไม่สามารถรายงานผลการติดตามและประเมินผลได้ตรงตามเวลาที่กำหนด

3.2 ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย การจัดเตรียมทีมงานไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกครั้ง เพราะสถานศึกษาไม่ได้เป็นแกนนำงานบริการชุมชนด้านการส่งเสริมสุขอนามัยแต่สถานศึกษาเข้าร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย

3.3 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

3.3.1 การเตรียมทีมงานทำแผนและสำรวจก่อนการปฏิบัติต้องใช้การลงทุนสูง

3.3.2 การคัดเลือกหน่วยงานเครือข่ายขาดหน่วยงานกลางในการประสานงานหาแนวร่วมปฏิบัติ การสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจน้อย

3.3.3 การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมไม่ได้รับการสนับสนุน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวไม่ตรงกับความต้องการทั้งหมดของชุมชน ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการมีความหลากหลาย โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลฐนัญญ์ ดีเอื้อ (2542: 68) ได้ทำการศึกษาการบริการวิชาชีพแก่ชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการของวิทยาลัยการอาชีพมีความหลากหลาย ความต้องการให้วิทยาลัยการอาชีพเปิดสอนและให้บริการในสาขาวิชาช่างยนต์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ดีเซล ช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างซ่อมเครื่องยนต์แก๊สโซลีน ช่างเดินไฟฟ้า ภายในอาคาร เป็นต้น

ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการบริการด้านการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ต้องใช้บุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือมาก ต้องใช้ระยะเวลาและการลงทุนสูง และภาระงานหลักของสถานศึกษามีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิกปิน (Thigpin. 1980: 516-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่บริการชุมชนของวิทยาลัยชุมชนกับโรงเรียนชุมชน ในมลรัฐเทนเนสซี พบว่า การบริการชุมชนทั้งของวิทยาลัยชุมชนและโรงเรียนชุมชนยังไม่เต็มศักยภาพที่มีอยู่และการบริการชุมชนหลายด้านก็ไม่มีประสิทธิภาพเนื่องด้วยสาเหตุของการขาดงบประมาณและบุคลากร โดยเฉพาะโรงเรียนชุมชนนั้น บุคลากรเป็นสาเหตุสำคัญของขีดจำกัดในศักยภาพ สมาชิกของชุมชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมบริการชุมชน และจากการจัดกลุ่มสนทนา พบว่า การจัดเตรียมทีมงานเพื่อเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ โดยการรับสมัครจะได้คนไม่เพียงพอ การเตรียมทีมงานต้องใช้งบประมาณมากหรือลงทุนสูง การปฏิบัติบริการมีระยะเวลาน้อยและไม่ต่อเนื่องเพราะต้องรียบรายงานผลการใช้

งบประมาณให้ตรงตามกำหนด การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษาไปพร้อมกับการซ่อมจะทำให้ภาระงานมากและการบริการซ่อมทำได้ช้า งานซ่อมไม่เสร็จในเวลาที่ออกบริการเป็นภาระตามมาภายหลัง อุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมไม่พร้อม

ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยอาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่ได้เป็นองค์กรเฉพาะด้านโดยตรงในการส่งเสริมสุขอนามัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รณิษกร มัคคสมัน (2543: 101) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านสุขอนามัยในวิทยาลัยเทคนิค พบว่า วิทยาลัยเทคนิคร่วมในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพที่ใกล้เคียง เช่น โรงพยาบาล หน่วยงานสาธารณสุข จึงทำให้สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนน้อย และผลงานวิจัยของ สุพัตรา พุกกุล (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนางานนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของงานนวัตกรรมและเทคโนโลยีจากความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยพลศึกษา มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย และจากการจัดกลุ่มสนทนา พบว่า สถานศึกษาไม่สามารถจัดเตรียมทีมงานด้านส่งเสริมสุขอนามัยได้ทุกครั้งเพราะสถานศึกษาไม่ได้เป็นแกนนำบริการชุมชนด้านการส่งเสริมสุขอนามัยแต่สถานศึกษาเข้าร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ในส่วนการเตรียมทีมงานทำแผนและสำรวจก่อนปฏิบัติการต้องใช้การลงทุนสูง การคัดเลือกหน่วยงานเครือข่ายขาดหน่วยงานกลางในการประสานงาน ชุมชนให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์น้อย การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมไม่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวปฏิบัติการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขอนามัยและด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ความสำคัญกับหน่วยงานเครือข่ายที่มีความชำนาญพิเศษเฉพาะด้านให้ทำหน้าที่ตามหลักสายงานขององค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2550:16)

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัด พบว่า ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ในส่วนการเตรียมการ การปฏิบัติการ และการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า สถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลมีความพร้อมในการดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนมากกว่าสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานเอกชน อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัดมีผลต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เพราะความพร้อมความชำนาญของแต่ละหน่วยงานที่สถานศึกษาสังกัดหรือสถาบันแม่ข่ายที่ควบคุมดูแลซึ่งมีความสัมพันธ์กับการให้บริการต่างๆ มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานการวิจัยของ สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2549: บทสรุป

ผู้บริหาร) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาลได้รับการสนับสนุนการลงทุนในการจัดการศึกษา การจัดบริการชุมชนมากกว่าสถานศึกษาอาชีวของเอกชน ซึ่งส่งผลต่อความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามสาขาวิชาและการให้บริการต่างๆ ของสถานศึกษารัฐบาลและเอกชนอยู่ในระดับไม่เท่ากันมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนการเตรียมการ การปฏิบัติบริการ และการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานบริการชุมชนมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2549: บทสรุปผู้บริหาร) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ความแตกต่างขนาดสถาบันมีผลต่อความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามสาขาวิชาอยู่ในระดับไม่เท่ากันมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะด้านการบริการความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้มีการขยายการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในการดำเนินงานด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้มากขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนทรัพยากร การลงทุน ให้กับสถานศึกษาอาชีวเอกชน ให้มีการดำเนินงานบริการชุมชนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลที่มาตรฐานสาขาวิชาชีพอุตสาหกรรม

2.2 ควรทำการศึกษาตัวบ่งชี้มาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพนักเรียนนักศึกษาวิชาอุตสาหกรรมต่องานบริการชุมชน

2.3 ควรทำการศึกษาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเครือข่ายเพื่องานบริการชุมชนด้านอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2547). โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก <http://demoweb.net-com.co.th/moe2/th/profile/structure.php>
- (2549). ก. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.).
- (2549). ข. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น(ปวส.).
- (2549). ค. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.).
- (2550). 6 เดือน การขับเคลื่อนคุณธรรมนำความรู้ ถึงครู ถึงเด็ก ถึงโรงเรียน ถึงประชาชน. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา วัฒนาญ. (2545). วิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.
- กุลฐนัญญ์ ดีเอื้อ. (2542). การบริการวิชาชีพแก่ชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- กลุ่มสารสนเทศและการจัดการ สำนักนโยบายและแผนอาชีวศึกษา. (2550). ทำเนียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๐. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: แผนกวิชาพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- ก้องหล้า นพเก้า. (2549). การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2546) ประเภทสาขาช่างอุตสาหกรรม โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคใต้ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ถ่ายเอกสาร.
- กำธร จิตศิริ. (2548). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม). เพชรบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ถ่ายเอกสาร.

- กำไล ประกอบบรรการ. (2546). *ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา. (2551). สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก
[http:// www.thaigov.go.th](http://www.thaigov.go.th)
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2550). *บทบาท หน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ.*
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก
<http://www.moe.go.th/charuaypon/works.html>
- จักรพงษ์ ถาวรโชติ. (2549). *การจัดกิจกรรมบริการทางวิชาชีพให้ชุมชนของสถานศึกษา*
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). ฉะเชิงเทรา: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร ศาส์ประดิษฐ์. (2545). *สภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษากับ*
ชุมชนในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพล กังโสม. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน*
กับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย.
รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมเกียรติ ไสกระจำง. (2546). *การพัฒนาการให้บริการชุมชนของโรงเรียนบ้านบ่อบึงโพนจาน*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 1 อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร.
รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัญญา ลีศัตบุพ. (2546). *ความเครียดในการอยู่เป็นโสดของสตรีอายุ 30 ปีขึ้นไปในหน่วยงานรัฐ*
รัฐวิสาหกิจและเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2549). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ.* พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: ไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.
- ณภัทร ปันยาลักษณ์. (2547). *รายงานการศึกษาตนเอง (SELF STUDY REPORT) ประจำปี*
การศึกษา 2547 โรงเรียนช่างฝีมือปฏิจวิทยา. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก
http://www.panja.ac.th/web_prakan/acrobat/SSR%202547.pdf

- ทวีศักดิ์ หล้าบุตรศรี. (2544). การปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ธงชัย จันทร์รุ่งเรือง. (2543). การบริการชุมชนของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์. ศป.ม. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ธนากร ไกรแก้ว. (2549). การประเมินโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it center) ของวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด. รายงานการค้นคว้าอิสระ รปม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นิวา อารีกิจ. (2545). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุชนาฏเรขา สุขดา. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรเลง ศรีนิล ;และคนอื่นๆ. (2548). เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประเวศ ฤชากุล. (2542). ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปวีณา สินธุปิ่น. (2546). แรงจูงใจในการทำงานและบุคลิกภาพการปรับตัวเพื่อสู่ความเป็นเลิศของผู้ที่ใช้วิชาชีพบัญชีในหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนในอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ฝ่ายความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนดอนบอสโก. (2551). แผนปฏิบัติการปี 2551. กรุงเทพฯ: ดอนบอสโก.
- ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน. (2551). แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2551. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2551, จาก http://www2.ltc.ac.th/plan/budget_info.html

- ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์. (2550). แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2550. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2551, จาก <http://www.surintech.ac.th/~yok/plan%2050.php>
- ฝ่ายพัฒนาการศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู. (2549). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2549-2551. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก <http://www.mbk.ac.th/>
- ฝ่ายพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา. (2550). รายงานข้อมูล วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา ประจำปีการศึกษา 2549. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก <http://www.spy.ac.th/>
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑. (2551, 5 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 43. หน้า 1-24.
- พิภพ อุดร. (2543). ความแตกต่างที่ท้าทายของการบริการตอนที่ 1-2. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2551, จาก <http://www.bkkonline.com/gen-business/14-feb-43.shtml>
- มะลิวัลย์ ศิริวรรณ. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์และการให้บริการแก่ชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). การจัดการยุคใหม่ *Modern Management*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท.
- รชนีกร มัคคสมัน. (2543). การศึกษาความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบริการสุขภาพอนามัยในวิทยาลัยเทคนิค. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนมีนบุรีโพลีเทคนิค. (2550). รายงานความก้าวหน้าโรงเรียนมีนบุรีโพลีเทคนิค. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก <http://www.minpoly.com/page04.htm>
- วิทยา ดวงใจ. (2546). การศึกษาสภาพการให้บริการและความต้องการของชุมชนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์. (2547). การตลาดธุรกิจบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์. (2538). คุณภาพในระบบบริการ. กรุงเทพฯ: ดวงกมล จำกัด.
- วีรพันธ์ สิทธิพงศ์. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (ม.ป.ป.). *ปรัชญาอาชีวและเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ศิริพงษ์ เสงายอน. (2547). การบริหารจัดการองค์การ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊ค.

- สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2549). การศึกษา
ต้นทุนผลผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน
2550, จาก http://www.onec.go.th/publication/ch-4/index_ch4.htm
- สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1- 5. (ธันวาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547). โครงการ
อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพท้องถิ่น (งานมหกรรม 108 อาชีพ). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน
2551, จาก <http://www.nsdv.go.th/ed-edia/108job/unit2.doc>
- สนอง สุภาวิสัย. (2549). รายงานการประเมินผลโครงการการพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อ
แก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2549 วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ.
ศรีสะเกษ: วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ.
- สิริ เทศประสิทธิ์. (2529). บทบาทของนักบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช.
- สุจินต์ สีใส. (2537). การศึกษาความเห็นของคณะกรรมการกลุ่มและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา พุกุล. (2542). การพัฒนางานนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัย
พลศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2541). การปฏิรูป
การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อความเป็นผู้นำ ในยุคสารสนเทศและโลกาภิวัตน์.
นำเสนอโดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของประธานาธิบดีสาธารณรัฐเกาหลี.
กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผนมหภาค.
- . (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559): ฉบับสรุป. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2550). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษา
วิชาชีพ เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2550.
- . (2549). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหาร
สถานศึกษา พ.ศ. 2549.
- . (2551). คู่มือปฏิบัติการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). สมรรถนะ. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม
2551, จาก <http://www.ocsc.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ตุลาคม 2548). รายงานการติดตามประเมินผลโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน หรือ Fix It Center.

สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก

http://www.nesdb.go.th/Portals/0/eco_datas/evaluation/data13.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2550).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบพ.ศ. 2550-2554.

สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2550). หลักสูตรการอาชีวศึกษา.

สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2551, จาก <http://bsq.vec.go.th/course/course.html>

----- (2549). เกณฑ์การประเมินตนเอง ตามตัวบ่งชี้มาตรฐานการอาชีวศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

----- (2550). งาน/กิจกรรม/โครงการ ที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพตามข้อกำหนด และตัวบ่งชี้ในมาตรฐานการอาชีวศึกษา.

สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก <http://bsq.vec.go.th/Assure/stand.pdf>

----- (2550). มาตรฐานการอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก

<http://vocelt.vec.go.th/Curriculum/VocationalStandard.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). การปฏิรูปการศึกษาด้าน

การบริหารและการจัดการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

----- (2548). อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ : บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.

พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา. (2550). แผนปฏิบัติราชการศร. เพื่อรองรับนโยบาย

รัฐบาลปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2551. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551, จาก

<http://bpp2.vec.go.th/>

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2551). รายชื่อโรงเรียนเอกชน

ประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2551. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2551,

จาก http://www.opec.go.th/UserFiles/File/name_sch_50/vocate_bkk.xls

หวน พันธุพันธ์. (2529). การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน. พิมพ์ครั้งที่2.

กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

อุทัย บุญประเสริฐ ;และ จิราภรณ์ จันท์สุพัฒน์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องภารกิจ

โครงสร้าง และอัตรากำลังของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542. โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2544. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2551,

from http://www.onec.go.th/publication/uthai/index_uthai.htm

- Gellmen ,William. (March,1954). The Role of vocational Guidance in Counseling Youth.
The school Review. 62 (3): Pp. 156-161.
- Harnett, D. L. (1975). *Introduction to statistical methods*. Massachusetts:
 Addison Wesley.
- Luke Terrence Reed. (2006). *THE EFFECT OF PARTICIPATION IN SCHOOL-
 FACILITATED COMMUNITY SERVICE PROGRAMMES ON STUDENTS'
 SELF-ESTEEM, SENSE OF COMMUNITY ENGAGEMENT AND ATTITUDES
 TO CHRISTIANITY*. School of Education, Faculty of Education. The degree
 of Master of Education (Research): Australian Catholic University.
- Lovelock ,Christopher H. ;and Wright ,Lauren. (2002). *Principles Of Service
 Marketing and Management*. แปลโดย อุดุลย์ จาตุรงคกุล ;ดลยา จาตุรงคกุล ;และ
 พิมพ์เดือน จาตุรงคกุล. 1st ed. Bangkok : Pearson Education Indochina.
- Smith, Chris Selby ; Hopkins Sonnie. (2001). *Learning through TAFE for
 Voluntary and Paid Work : A Survey of TAFE students. Working Paper*.
 Retrieved April 11, 2008, form
<http://www.education.monash.edu.au/centres/ceet/WP38.rtf>.
- Ted Amendt. (2007). *INVOLVEMENT TO ENGAGEMENT: COMMUNITY
 EDUCATION PRACTICES IN A SUBURBAN ELEMENTARY SCHOOL AND AN
 INNER-CITY COMMUNITY SCHOOL*. Department of Educational Foundations.
 The Degree of Master of Continuing Education: University of Saskatchewan.
- Thigpin,Carol G. (1980). A Comparative Study of the Community Colleges and
 Community School in Tennessee. *Dissertation Abstracts International*. 4 (2).
 Pp. 516-A.
- UNESCO ;& ILO. (2002). *Technical and Vocational Education and Training for the
 Twenty-first Century*. Retrieved April 11, 2008,
 form <http://www.unesco.org/education>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผล
และวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง

อาจารย์ประจำภาควิชาการวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชั้นหมาก

ประธานกรรมการบริหารสูตร
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.เฉลิมวิทย์ จิมตระกูล

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
โรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจ

นายจิราวุธ แสงสิริโรจน์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักติดตามและประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทดลองเครื่องมือวิจัย

1. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง
2. วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
3. วิทยาลัยเทคนิคดุสิต
4. วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง
5. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธน
6. โรงเรียนกองทัพบกช่างกลอุปกัมภ์ช่างกล ชส.ทบ.
7. โรงเรียนเทคโนโลยีดุสิต
8. โรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ
9. โรงเรียนมีนบุรีโปลีเทคนิค
10. โรงเรียนเทคโนโลยีบางกะปิ

รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล

1. วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชูทิศ
2. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
3. วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม
4. โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม(ช่างกล)
5. โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู
6. โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี
7. โรงเรียนดอนบอสโก
8. โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี
9. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ
10. โรงเรียนนิตาบริหารธุรกิจและวิศวกรรม
11. โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค
12. โรงเรียนเทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ

รายชื่อสถานศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมกลุ่มสนทนา

1. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง
2. โรงเรียนดอนบอสโก
3. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ
4. โรงเรียนมีนบุรีโปลีเทคนิค
5. โรงเรียนเทคโนโลยีปิ่นมณฑล

รายชื่อชุมชนที่ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมกลุ่มสนทนา

1. ชุมชนริมทางรถไฟโศก
2. ชุมชนริมคลองกะจะ
3. ชุมชนสุขสวัสดิ์
4. ชุมชนคันทนา

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าดัชนีความสอดคล้อง

IOC (Item- Objective Congruence Index)

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
		-1	0	1	
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้					
1.	สถานศึกษาของท่านทำการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ เพื่อบริการชุมชน			✓✓✓✓✓	1
2.	สถานศึกษาของท่านทำการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ก่อนการปฏิบัติงานบริการ			✓✓✓✓✓	1
3.	สถานศึกษาของท่านทำแผนการปฏิบัติงานบริการโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ			✓✓✓✓✓	1
4.	สถานศึกษาของท่านทำการสำรวจข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ของช่างชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาช่างชุมชน			✓✓✓✓✓	1
5.	สถานศึกษาของท่านทำการสำรวจเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำการซ่อม		✓	✓✓✓✓	0.8
6.	สถานศึกษาของท่านจัดฝึกอบรมให้ความรู้ช่างชุมชนในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร			✓✓✓✓✓	1
7.	สถานศึกษาของท่านจัดอบรมเสริมประสบการณ์ด้านบริหารจัดการให้กับช่างชุมชน			✓✓✓✓✓	1
8.	สถานศึกษาของท่านจัดให้คำแนะนำการศึกษาต่อให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น			✓✓✓✓✓	1
9.	สถานศึกษาของท่านให้บริการแนะนำการใช้งาน เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน			✓✓✓✓✓	1
10.	สถานศึกษาของท่านให้บริการแนะนำการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน			✓✓✓✓✓	1
11.	สถานศึกษาของท่านให้บริการผลิตเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน.....(ปรับภาษา)		✓	✓✓✓✓	0.8
12.	สถานศึกษาของท่านให้บริการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน			✓✓✓✓✓	1
13.	สถานศึกษาของท่านบริการให้คำแนะนำการดูแลรักษาเครื่องยนต์			✓✓✓✓✓	1
14.	สถานศึกษาของท่านให้บริการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์			✓✓✓✓✓	1
15.	สถานศึกษาของท่านจัดให้คำแนะนำการดูแลรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น.....(ปรับภาษา)			✓✓✓✓✓	1
16.	สถานศึกษาของท่านให้บริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น.....(ปรับภาษา)			✓✓✓✓✓	1
17.	สถานศึกษาของท่านให้บริการช่วยเหลือพัฒนาสถานที่ต่างๆในชุมชน			✓✓✓✓✓	1

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
		-1	0	1	
18.	สถานศึกษาของท่านจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานบริการซ่อมเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน			✓✓✓✓✓	1
19.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลการซ่อมเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวัน			✓✓✓✓✓	1
20.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลนักเรียนนักศึกษาที่ออกปฏิบัติการเป็นช่างซ่อมจำแนกสาขาแผนกวิชา/สาขางาน			✓✓✓✓✓	1
21.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลช่างชุมชนประจำท้องถิ่น			✓✓✓✓✓	1
22.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลเครื่องมือ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้			✓✓✓✓✓	1
23.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลอาชีพของชุมชนที่รับบริการ			✓✓✓✓✓	1
24.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้			✓✓✓✓✓	1
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย					
25.	สถานศึกษาของท่านสรรหาคูคนเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อบริการชุมชน		✓	✓✓✓✓	0.8
26.	สถานศึกษาของท่านทำการสำรวจข้อมูลเพื่อประเมินความจำเป็นในการส่งเสริมสุขอนามัยชุมชน		✓	✓✓✓✓	0.8
27.	สถานศึกษาของท่านจัดแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ.....(ปรับภาษา)		✓	✓✓✓✓	0.8
28.	สถานศึกษาของท่านทำงานเป็นเครือข่ายกับชุมชน สถานีนอนามัย ในการส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน			✓✓✓✓✓	1
29.	สถานศึกษาของท่านจัดให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยพื้นฐาน เช่น การรักษาความสะอาด การป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น			✓✓✓✓✓	1
30.	สถานศึกษาของท่านจัดให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน(อาชีวอนามัย)			✓✓✓✓✓	1
31.	สถานศึกษาของท่านจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคต่อชุมชน			✓✓✓✓✓	1
32.	สถานศึกษาของท่านจัดครู กำกับ ดูแล งานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน			✓✓✓✓✓	1

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
		ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
		-1	0	1	
33.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานส่งเสริม สุขอนามัยเพื่อชุมชน			✓✓✓✓✓	1
34.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการส่งเสริม สุขอนามัย			✓✓✓✓✓	1
35.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานกิจกรรมการส่งเสริมสุขอนามัย			✓✓✓✓✓	1
36.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณใน การบริการส่งเสริมสุขอนามัย			✓✓✓✓✓	1
ด้านพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
37.	สถานศึกษาของท่าน สรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน			✓✓✓✓✓	1
38.	สถานศึกษาของท่านจัดสำรวจข้อมูลความต้องการพัฒนาคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย			✓✓✓✓✓	1
39.	สถานศึกษาของท่านจัดทำแผนการปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย			✓✓✓✓✓	1
40.	สถานศึกษาของท่านประสานการทำงานร่วมกับชุมชน วิสาหกิจ ชุมชนในลักษณะเครือข่าย			✓✓✓✓✓	1
41.	สถานศึกษาของท่านสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการใน การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ชุมชน.....(ปรับภาษา)		✓	✓✓✓✓	0.8
42.	สถานศึกษาของท่านสนับสนุนการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ชุมชน		✓	✓✓✓✓	0.8
43.	สถานศึกษาของท่านสนับสนุนการสร้างมาตรฐานความปลอดภัย ผู้บริโภค			✓✓✓✓✓	1
44.	สถานศึกษาของท่านร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายจัดทำแผนธุรกิจ การจัดการเชิงพาณิชย์			✓✓✓✓✓	1
45.	สถานศึกษาของท่านร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายดำเนินการ จัดการเชิงพาณิชย์			✓✓✓✓✓	1
46.	สถานศึกษาของท่านจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานด้านการพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน			✓✓✓✓✓	1
47.	สถานศึกษาของท่านจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน			✓✓✓✓✓	1

ค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อและรวมทุกด้าน

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและ
เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	N =142		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้			
การเตรียมการ			
1. มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ เพื่อบริการชุมชน	3.89	1.06	มาก
2. มีการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ก่อนการปฏิบัติบริการ	3.66	1.104	มาก
3. มีการทำการแผนการปฏิบัติงานบริการโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ	3.84	1.06	มาก
4. มีการสำรวจข้อมูลความรู้ ประสพการณ์ของช่างชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาช่างชุมชน	3.20	1.25	ปานกลาง
5. มีการสำรวจเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำการซ่อม	3.83	1.16	มาก
6. มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ช่างชุมชนในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร	3.13	1.16	ปานกลาง
7. มีการจัดอบรมเสริมประสบการณ์ด้านบริหารจัดการให้กับช่างชุมชน	2.82	1.17	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.48	0.89	ปานกลาง

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	N =142		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้			
การปฏิบัติบริการ			
8. มีการจัดให้คำแนะนำการศึกษาต่อให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น	3.37	1.09	ปานกลาง
9. มีการให้บริการแนะนำการใช้งาน เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น	3.34	1.14	ปานกลาง
10. มีการให้บริการแนะนำการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น	3.26	1.16	ปานกลาง
11. มีการให้บริการผลิตเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์	2.67	1.33	ปานกลาง
12. มีการให้บริการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น	3.18	1.22	ปานกลาง
13. มีการจัดบริการให้คำแนะนำการดูแลรักษาเครื่องยนต์	3.51	0.99	มาก
14. มีการให้บริการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์	3.49	1.08	ปานกลาง
15. มีการจัดบริการให้คำแนะนำการดูแลรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น	3.62	0.98	มาก
16. มีการให้บริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น	3.77	1.06	มาก
17. มีการให้บริการช่วยเหลือพัฒนาสถานที่ต่างๆในชุมชน	3.32	0.92	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.35	0.80	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล			
18. มีการจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานซ่อมเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์	3.89	1.02	มาก
19. มีการจัดทำรายงานข้อมูลการบริการซ่อมเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์	3.59	1.11	มาก
20. มีการจัดทำรายงานข้อมูลนักเรียนนักศึกษาที่ออกปฏิบัติงานเป็นช่างซ่อมจำแนกสาขาแผนกวิชา/สาขางาน	3.71	1.14	มาก
21. มีการจัดทำรายงานข้อมูลช่างชุมชนประจำท้องถิ่น	2.67	1.24	ปานกลาง
22. มีการจัดทำรายงานข้อมูลเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้	3.17	1.16	ปานกลาง

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา		N =142		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D	
23.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลอาชีพของชุมชนที่รับบริการ	2.83	1.30	ปานกลาง
24.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้	3.37	1.38	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		3.31	0.90	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ยทั้งด้าน		3.38	0.75	ปานกลาง

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา		N =142		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D	
ด้านส่งเสริมสุขอนามัย				
การเตรียมการ				
25.	มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน	2.32	1.29	น้อย
26.	มีการทำการสำรวจข้อมูลเพื่อประเมินความจำเป็นในการส่งเสริมสุขอนามัยชุมชน	2.35	1.24	น้อย
27.	มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ	2.35	1.26	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย		2.34	1.20	น้อย
การปฏิบัติบริการ				
28.	มีการทำงานเป็นเครือข่ายกับชุมชน สถานื่อนามัย ในการส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน	2.41	1.18	น้อย
29.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยพื้นฐาน เช่น การรักษาความสะอาด การป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น	2.62	1.25	ปานกลาง
30.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน(อาชีวอนามัย)	2.82	1.26	ปานกลาง
31.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคต่อชุมชน	2.39	1.23	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย		2.55	1.10	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล				
32.	มีการจัดครู กำกับ ดูแลงานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน	2.32	1.25	น้อย
33.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน	2.31	1.30	น้อย
34.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการส่งเสริมสุขอนามัย	2.26	1.18	น้อย
35.	มีการจัดทำรายงานกิจกรรมการส่งเสริมสุขอนามัย	2.29	1.21	น้อย
36.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการส่งเสริมสุขอนามัย	2.47	1.34	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย		2.32	1.18	น้อย
รวมค่าเฉลี่ยทั้งด้าน		2.40	1.10	น้อย

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	N =142		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและ			
ผลิตภัณฑ์ชุมชน			
การเตรียมการ			
37. มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.58	1.31	ปานกลาง
38. มีการจัดสำรวจข้อมูลความต้องการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย	2.38	1.20	น้อย
39. มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย	2.54	1.31	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	2.50	1.19	ปานกลาง
การปฏิบัติการ			
40. มีการประสานการทำงานร่วมกับชุมชน วิสาหกิจชุมชน	2.67	1.35	ปานกลาง
41. มีการจัดสนับสนุนให้เกิดปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของชุมชน	2.30	1.17	น้อย
42. มีการสนับสนุนให้เกิดการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของชุมชน	2.23	1.21	น้อย
43. มีการสนับสนุนให้เกิดการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยต่อผู้บริโภค	2.37	1.29	น้อย
44. มีการจัดทำแผนธุรกิจการจัดการเชิงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	2.18	1.20	น้อย
45. มีการดำเนินการจัดการเชิงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	2.13	1.15	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย	2.31	1.10	น้อย
การติดตามและประเมินผล			
46. มีการจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.38	1.30	น้อย
47. มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.29	1.23	น้อย
48. มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.28	1.26	น้อย
49. มีการจัดทำรายงานกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.23	1.18	น้อย

การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา		N =142		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D	
50.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.37	1.31	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย		2.30	1.20	น้อย
รวมค่าเฉลี่ยทั้งด้าน		2.35	1.11	น้อย
รวมค่าเฉลี่ยทุกด้าน		2.85	0.78	ปานกลาง

สรุปผลการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

สรุปผลการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

กลุ่มสนทนาผู้อำนวยการสถานศึกษา

วันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 10.30 น.

ณ ห้องประชุม อาคารดอนบอสโก โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพมหานคร

การสนทนาได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหา

สถานศึกษาได้ดำเนินงานบริการชุมชนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เปิดสถานศึกษาสู่โลกภายนอก สร้างเครือข่ายอาชีวศึกษาโดยงานความร่วมมือและบริการชุมชน งานฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน งานกิจกรรมนักเรียน สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะงานบริการชุมชนได้ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. งานบริการที่สถานศึกษารับค่าบริการ เป็นงานที่สถานศึกษาให้บริการโดยผู้เข้ารับบริการต้องเสียค่าบริการ เช่น งานผลิตนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เป็นต้น

2. งานบริการที่สถานศึกษาไม่รับค่าบริการ เป็นงานที่สถานศึกษาให้บริการโดยผู้รับบริการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับบริการแต่อย่างใด แต่หากอุปกรณ์ชำรุดต้องเปลี่ยนอะไหล่ ผู้รับบริการต้องซื้อมาเอง หรือเสียเฉพาะค่าอุปกรณ์

2. แบ่งตามลักษณะพื้นที่การปฏิบัติงานเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 งานบริการภายในสถานศึกษา เป็นงานที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นภายในพื้นที่ของสถานศึกษาเพื่อให้บริการตอบสนองความต้องการของชุมชน เช่น ห้องสมุด บริการคอมพิวเตอร์ งานที่ปรึกษาเฉพาะด้าน งานบริการสถานที่

2.2 งานบริการภายนอกสถานศึกษา เป็นงานที่สถานศึกษาออกพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมนอกสถานศึกษา เช่น งานอาชีวบริการ งานบริการซ่อมคนซ่อมของ เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นในชุมชน กิจกรรมให้ความรู้สุขอนามัยในการปฏิบัติงาน โครงการ Fix it center เป็นต้น

3. แบ่งตามลักษณะการประสานงานเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 งานบริการโดยสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานกับพื้นที่บริการ เป็นการประสานโดยฝ่ายสถานศึกษาเพื่อลงไปทำงานในพื้นที่บริการโดยสถานศึกษาเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง

3.2 งานบริการร่วมกับเครือข่าย องค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้ประสานงานกับสถานศึกษา เป็นการประสานจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือกับสถานศึกษาในการร่วมกิจกรรม

งานบริการชุมชนเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาที่ช่วยประชาสัมพันธ์คุณภาพสถานศึกษา ช่วยพัฒนาชุมชนและการฝึกปฏิบัติงานภาคสนามของนักเรียนนักศึกษา เป็นงานที่ช่วยแก้ไขระบบ การฝึกงานแบบทวิภาคีได้อย่างจริงจัง เพราะการฝึกงานในระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ โรงงาน นายจ้างไม่กล้าให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติกับอุปกรณ์เครื่องจักรในการทำงานจริง เนื่องจากมีผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และควบคุมหลักสูตรไม่ได้ งานบริการชุมชนทำให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ตอบสนองสิ่งที่เรียนภาคทฤษฎีมาปฏิบัติจริงในภาคสนาม

แต่มีข้อเสียหรือปัญหา คือ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติงานมาก การลงทุนด้านบุคลากรและเทคโนโลยีสูง และขาดแคลนบุคลากรในการออกไปให้บริการ ซึ่งในบางครั้งจำนวนนักเรียนที่รับสมัครเพื่อร่วมเป็นทีมงานบริการซ่อมมีไม่เพียงพอต่อการออกงานบริการชุมชนทางสถานศึกษาจะทำการคัดเลือกและใช้งบประมาณมาก บางโครงการต้องรีบดำเนินการเร่งด่วนเพราะคำสั่งมาถึงช้า ไม่มีเวลาในการเตรียมการ ได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยไม่ค่อยได้รับความสนใจเพราะไม่มีผลประโยชน์ทางการเงิน ปัญหาการบริการที่ให้เปล่าของสถานศึกษาเอกชนซึ่งไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยตรงจากรัฐบาลทำให้สถานศึกษาต้องพิจารณาผลทางธุรกิจด้วย งานจากภาครัฐบางโครงการต้องการผลอย่างเร่งด่วนทำให้มีเวลาเตรียมการล่วงหน้าน้อย การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย และการประสานงาน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีการประสานผ่านหน่วยปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในพื้นที่ สถานสงเคราะห์ ผู้นำชุมชน โดยเลือกจากพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณ สถานศึกษาหรือพื้นที่ที่หน่วยงานเครือข่ายประสานงานร่วมออกปฏิบัติ บางพื้นที่ชุมชนมีการให้ความร่วมมือน้อยเพราะไม่แน่ใจในการออกไปให้บริการของสถานศึกษา ส่วนการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและการประสานงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาลในระดับบนบางโครงการภาครัฐมีการเลือกปฏิบัติบางสถานศึกษาไม่ได้โครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองงบประมาณเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ขั้นตอนการประสานงานล่าช้า เป็นปัญหาให้กับสถานศึกษาในการปฏิบัติเพราะเมื่อมีคำสั่งมาแล้วไม่ปฏิบัติตามถือเป็นการฝ่าฝืนคำสั่ง แต่ในขณะเดียวกันระยะเวลาที่คำสั่งส่งไปยังสถานศึกษาล่าช้าใกล้หมดช่วงเวลาที่คำสั่งระบุให้ปฏิบัติ ก่อให้เกิดปัญหากับสถานศึกษาตามมาในการปฏิบัติ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดทำรายงานงบประมาณ การรายงานที่ไม่เป็นจริงและทำให้สถานศึกษาบางแห่งไม่อยากเข้าร่วม นโยบายที่แผ่ร่นนัยทางการเมือง การทำแผนบริการได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนน้อยเพราะไม่เห็นความสำคัญ

ด้านบริการสุขอนามัยสถานศึกษาประสานงานร่วมกับตำรวจชุมชนบาง หรือบางครั้ง โรงพยาบาลเป็นผู้ประสานมายังสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้เข้าร่วมมากกว่าเป็นแกนนำในการออกบริการ โดยไม่ได้ได้จัดเตรียมบุคลากรเพื่อร่วมออกบริการตามเครือข่ายทุกครั้ง จึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดเตรียมทีมงานออกร่วมได้ทุกครั้งเพราะบางครั้งสถานศึกษามีกิจกรรมภายในหรือตรงกับกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาได้จัดเตรียมไว้ เช่น การสอบของนักเรียน เป็นต้น

ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้นักเรียนได้ฝึกออกแบบและผลิตชิ้นงานตามความสามารถ แต่ต้องใช้งบลงทุนสูง และขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่จะเป็นแกนกลางในการประสานกับเครือข่าย ชุมชนมีความต้องการน้อย เพราะเป็นสังคมเมืองที่ทำงานโรงงานและทำงานประจำ สะดวกในการจัดซื้อกับแหล่งชุมชน

2. ปัญหาการปฏิบัติบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

ในกรณีการออกไปให้บริการชุมชนพบปัญหาในการซ่อมที่ซับซ้อนมากหรือเครื่องมือในการบริการบางอย่างไม่พร้อมสถานศึกษา ผู้ให้บริการไม่เพียงพอเพราะบางครั้งมีการออกบริการหลายๆ หน่วยพร้อมกัน ช่างแต่ละสาขางานไม่ได้อยู่ในจุดเดียวกัน การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษาไปพร้อมกับการซ่อมจะทำให้การบริการซ่อมทำได้ช้าทำให้มีงานค้างซ่อมไม่เสร็จในวันเดียว ต้องเป็นภาระงานกลับไปซ่อมต่อที่สถานศึกษา อะไหล่ในการซ่อมอุปกรณ์ เครื่องมือที่จะใช้ทำการซ่อม บางครั้งมีไม่เพียงพอหรือไม่ตรงกับอาการที่ต้องซ่อมทำให้เกิดความล่าช้า และขาดความต่อเนื่องในการออกบริการเพราะขึ้นอยู่กับงบประมาณ การให้บริการก็ต้องทำอย่างเร่งด่วนเพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้ทันตามงบประมาณ เพราะเป็นการเร่งใช้งบประมาณให้หมดปี

ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยเป็นการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยของโรงพยาบาล หรือตำรวจชุมชน หรือหน่วยงานสาธารณสุขจึงขาดการเน้นการให้ความรู้ในด้านความปลอดภัยในการทำงาน เพราะสถานศึกษาอาจไม่ได้เป็นผู้นำหลักในการบริการ สถานศึกษาเองไม่ได้เข้าร่วมด้านการส่งเสริมสุขอนามัยทุกครั้ง

ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน การเลือกสรรและแสวงหาเครือข่ายร่วมมือจำกัดทั้งนี้การเลือกสรรและแสวงหาเครือข่ายร่วมยังมีน้อย การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมยังปฏิบัติน้อย

3. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

การประเมินผลและการจัดทำรายงานโครงการ จะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลและจัดทำรายงานโดยครู และนักเรียน
2. ระดับผู้บริหาร เป็นการประเมินผลและจัดทำรายงานสรุปโดยหัวหน้างานและ

ผู้บริหาร

3. ระดับทีมงานภายนอก เป็นการประเมินผลและจัดทำรายงานโดยหน่วยงานภายนอก

ซึ่งบางสถานศึกษาไม่ได้ทำการประเมินผลและรายงานข้อมูลเช่น ด้านการส่งเสริมสุนทรมายเพราะไม่ได้เป็นแกนนำในการบริการและจัดทำรายงานทุกระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการบริหารจัดการของแต่ละสถานศึกษา บางครั้งไม่สามารถรายงานผลได้ตรงตามกำหนดเวลา เพราะคำสั่งมาซ้ำส่งผลให้การปฏิบัติและการประเมินผลรายงานผลล่าช้าเป็นลำดับ และมีความเข้าใจในแนวการปฏิบัติการติดตามและประเมินผลไม่ตรงกัน

4. มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขอย่างไร

1. ผู้กำหนดนโยบายควรทำความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ก่อนมีการผลักดันนโยบายสู่ระดับการปฏิบัติ
2. ภาครัฐบาลควรมีนโยบายด้านงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งในส่วน of รัฐบาลและเอกชนให้ชัดเจนและพร้อมที่จะสนับสนุนงบประมาณ
3. ภาครัฐ (องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ควรเป็นตัวเชื่อมประสานในการบริการชุมชนของสถานศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน
4. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในกิจกรรมบริการชุมชนมิใช่มองด้านงบประมาณเป็นหลัก
5. ควรมีการปรับปรุงมาตรฐานการอาชีวศึกษาด้านงานบริการชุมชนให้มีความชัดเจน
6. ควรมีการปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสอดแทรกสาระงานบริการชุมชน การสร้างจิตสาธารณะต่อชุมชน จรรยาบรรณวิชาชีพ และบูรณาการงานบริการชุมชนไปสู่การบริการงานอุตสาหกรรมช่าง
7. ควรจัดให้งานบริการชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างบุคลิกภาพของเยาวชนในการประกอบอาชีพ
8. ควรมีระยะเวลาในการทำความเข้าใจในนโยบายและแนวปฏิบัติต่อระดับปฏิบัติให้ชัดเจนก่อนที่จะมีการกำหนดการสั่งการไปสู่ระดับปฏิบัติ
8. ควรปรับปรุงการประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพ สาขาเพิ่มเติมจากสมรรถนะวิชาชีพ
9. กรณีการออกไปให้บริการชุมชนพบปัญหาในการซ่อมที่ซับซ้อนมากหรือเครื่องมือในการบริการบางอย่างไม่ พร้อมสถานศึกษาจะเชิญช่างมืออาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาร่วมบริการด้วยบางครั้ง

กลุ่มสนทนาหัวหน้างานบริการชุมชน
วันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่เวลา 10.40 – 12.00 น.
ณ ห้องประชุม อาคารดอนบอสโก โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพมหานคร

การสนทนาได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหา

ข้อเสียหรือปัญหา คือ การลงทุนด้านบุคลากรสูง ขาดแคลนบุคลากรในการออกไปให้บริการ ซึ่งในบางครั้งจำนวนนักเรียนที่รับสมัครเพื่อร่วมเป็นทีมงานบริการซ่อมมีไม่เพียงพอต่อการออกงาน บริการชุมชนทางสถานศึกษาจะทำการคัดเลือกและใช้งบประมาณมาก โครงการที่ต้องรีบดำเนินการเร่งด่วน สาเหตุจากมีคำสั่งเร่งด่วนแต่มาถึงช้าไม่มีเวลาในการเตรียมการ ชุมชนไม่ค่อยได้รับความสนใจเพราะไม่มีผลประโยชน์ทางการเงิน ปัญหาการบริการที่ให้เปล่าของสถานศึกษา เอกชน งานจากภาครัฐบางโครงการต้องการผลอย่างเร่งด่วนทำให้มีเวลาเตรียมการล่วงหน้าน้อย การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและการประสานงาน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีการประสานผ่านหน่วยปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในพื้นที่ ผู้นำชุมชน โดยเลือกจากพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษาหรือพื้นที่ที่หน่วยงานเครือข่ายประสานงานร่วมออกปฏิบัติ บางพื้นที่ชุมชนมีการให้ความร่วมมือน้อยเพราะไม่แน่ใจในการออกไปให้บริการของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองงบประมาณเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ขั้นตอนการประสานงานล่าช้า เป็นปัญหาให้กับสถานศึกษาในการปฏิบัติเพราะเมื่อมีคำสั่งมาแล้วไม่ปฏิบัติตามถือเป็นการฝ่าฝืนคำสั่ง แต่ในขณะเดียวกันระยะเวลาที่คำสั่งส่งไปยังสถานศึกษาล่าช้าใกล้หมดช่วงเวลาที่คำสั่งระบุให้ปฏิบัติ ก่อให้เกิดปัญหากับสถานศึกษาตามมาในการปฏิบัติ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดทำรายงานงบประมาณ ปัญหาในระดับล่างของสถานศึกษาตัวผู้บริหารเองมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานในการคัดเลือกทีมงาน เป็นช่องว่างในการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติและการรายงานที่ไม่เป็นจริงและทำให้สถานศึกษาบางแห่งไม่ยอมเข้าร่วมนโยบายที่แผ่ร่นัยทางการเมือง การทำแผนบริการได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนน้อยเพราะไม่เห็นความสำคัญ

ด้านบริการสุขอนามัยสถานศึกษาประสานงานร่วมกับตำรวจชุมชนบาง หรือบางครั้งโรงพยาบาลเป็นผู้ประสานมายังสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้เข้าร่วมมากกว่าเป็นแกนนำในการออกบริการ โดยไม่ได้ได้จัดเตรียมบุคลากรเพื่อร่วมออกบริการตามเครือข่ายทุกครั้ง จึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดเตรียมทีมงานออกร่วมได้ทุกครั้งเพราะบางครั้งสถานศึกษามีกิจกรรมภายในหรือตรงกับกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาได้จัดเตรียมไว้ เช่น การสอบของนักเรียน เป็นต้น

ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้นักเรียนได้ฝึกออกแบบและผลิตชิ้นงานตามความสามารถ แต่ต้องใช้การลงทุนสูง และขาดแกนนำ

จากหน่วยงานที่จะเป็นแกนกลางในการประสานกับเครือข่ายภาครัฐควรลงมาเป็นตัวกลางในการประสานเครือข่ายทุกภาคส่วน ชุมชนมีความต้องการน้อยเพราะเป็นสังคมเมืองที่ทำงานโรงงานและทำงานประจำ สะดวกในการจัดซื้อกับแหล่งชุมชน

2. ปัญหาการปฏิบัติบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

ในการเฝ้าการออกให้บริการชุมชนพบปัญหาในการซ่อมที่ซับซ้อนมากหรือเครื่องมือในการบริการบางอย่างไม่พร้อมสถานศึกษา ผู้ให้บริการไม่เพียงพอเพราะบางครั้งมีการออกบริการหลายๆหน่วยพร้อมกัน ช่างแต่ละสาขางานไม่ได้อยู่ในจุดเดียวกัน การให้บริการแนะนำวิธีการบำรุงรักษาไปพร้อมกับการซ่อมจะทำให้การบริการซ่อมทำได้ช้าทำให้มีงานค้างซ่อมไม่เสร็จในวันเดียว ต้องเป็นภาระงานกลับไปซ่อมต่อที่สถานศึกษา อะไหล่ในการซ่อมอุปกรณ์ เครื่องมือที่จะใช้ทำการซ่อมบางครั้งมีไม่เพียงพอหรือไม่ตรงกับอาการที่ต้องซ่อมทำให้เกิดความล่าช้า เสียเวลาทำให้มีภาระงานกองมาก และไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องในการออกบริการเพราะขึ้นอยู่กับงบประมาณ การให้บริการก็ต้องทำอย่างเร่งด่วนเพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้ทันตามคำสั่ง และเร่งปิดงบประมาณในปีนั้นๆ

ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยเป็นการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยของโรงพยาบาล หรือตำรวจชุมชน หรือหน่วยงานสาธารณสุขไม่ได้ให้การเน้นการให้ความรู้ในด้านความปลอดภัยในการทำงาน เพราะสถานศึกษาอาชีวไม่ได้เป็นผู้นำหลักในการบริการ สถานศึกษาเองไม่ได้เข้าร่วมด้านการส่งเสริมสุขอนามัยทุกครั้ง

ด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน การออกแสวงหาเครือข่ายร่วมยังมีน้อย การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมยังปฏิบัติได้น้อย

3. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

ซึ่งบางสถานศึกษาไม่ได้ทำการประเมินผลและรายงานข้อมูลเช่น ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยเพราะไม่ได้เป็นแกนนำในการบริการและจัดทำรายงานทุกระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการบริหารจัดการของแต่ละสถานศึกษา ไม่สามารถรายงานผลได้ตรงตามกำหนดเวลา เพราะคำสั่งมาซ้ำส่งผลให้การปฏิบัติและการประเมินผลรายงานผลล่าช้าเป็นลำดับ และด้านการพัฒนาวัตกรรมขาดความเข้าใจในแนวการปฏิบัติการติดตามและประเมินผลทำให้การรายงานผลไม่ตรงในแนวทางเดียวกัน

4. มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขอย่างไร

1. ควรมีการวางแผนการจ่ายงบประมาณให้เร็วขึ้นและให้เพียงพอในสัดส่วนงบประมาณที่ใช้ในพื้นที่และวัสดุฝึก
2. ควรมีนโยบาย แผนการปฏิบัติการ และกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนต่อเนื่อง
3. ควรนำอุปกรณ์ที่ซ่อมไม่เสร็จกลับมาซ่อมที่สถานศึกษาแล้วนัดหมายวันรับของกับเจ้าของต่อไป
4. ควรมีการจัดระบบการตรวจเช็คสภาพอุปกรณ์ก่อนซ่อมเพื่อจำแนก อุปกรณ์ซ่อมได้ ซ่อมไม่ได้ จะแก้ไขปัญหาการรอคอยและซ่อมไม่เสร็จ
5. ควรมีการประสานงานสำหรับการจัดซื้ออะไหล่โดยชุมชน

กลุ่มสนทนาครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรม

วันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่เวลา 13.00– 14.00 น.

ณ ห้องประชุม อาคารดอนบอสโก โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพมหานคร

การสนทนาได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหา

การลงทุนในการสร้างบุคลากรสูง ขาดแคลนบุคลากรในการออกให้บริการ เพราะครูช่างแต่ละสาขาต้องผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกบริการส่วนหนึ่งทำการสอนที่โรงเรียนบางส่วนที่ออกให้บริการ โครงการที่ต้องรีบดำเนินการเร่งด่วน ไม่มีเวลาในการเตรียมตัวก่อนออกบริการ ชุมชนไม่ค่อยได้รับความสนใจเพราะไม่มีผลประโยชน์ทางการเงิน งานจากภาครัฐบางโครงการต้องการผลอย่างเร่งด่วนทำให้มีเวลาเตรียมการล่วงหน้าน้อย การประสานงาน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีการประสานผ่านหน่วยปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในพื้นที่ ผู้นำชุมชน โดยเลือกจากพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษาหรือพื้นที่ที่หน่วยงานเครือข่ายประสานงานร่วมออกปฏิบัติ บางพื้นที่ชุมชนมีการให้ความร่วมมือน้อยเพราะไม่แน่ใจในการออกให้บริการของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองงบประมาณเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ขั้นตอนการประสานงานล่าช้า เป็นปัญหาให้กับสถานศึกษาในการปฏิบัติเพราะเมื่อมีคำสั่งมาแล้วไม่ปฏิบัติตามถือเป็นการฝ่าฝืนคำสั่ง แต่ในขณะเดียวกันระยะเวลาที่คำสั่งส่งไปยังสถานศึกษาล่าช้าใกล้หมดช่วงเวลาที่คำสั่งระบุให้ปฏิบัติก่อให้เกิดปัญหากับสถานศึกษาตามมาในการปฏิบัติ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดทำรายงานงบประมาณ ปัญหาในระดับล่างของสถานศึกษาตัวผู้บริหารเองมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานในการคัดเลือกทีมงาน เป็นช่องว่างในการปฏิบัติที่

ก่อให้เกิดการปฏิบัติและการรายงานที่ไม่เป็นจริง การทำแผนบริการได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนน้อยเพราะไม่เห็นความสำคัญ

ด้านบริการสุขอนามัยสถานศึกษาประสานงานร่วมกับตำรวจชุมชนหรือโรงพยาบาลเป็นผู้ประสานมายังสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้เข้าร่วมมากกว่าเป็นแกนนำในการออกบริการ โดยไม่ได้จัดเตรียมบุคลากรเพื่อร่วมออกบริการตามเครือข่ายทุกครั้ง จึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดเตรียมทีมงานออกร่วมได้ทุกครั้งเพราะบางครั้งสถานศึกษามีกิจกรรมภายในหรือตรงกับกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาได้จัดเตรียมไว้ หรือบางครั้งบุคลากรไม่สามารถออกไปร่วมกับหน่วยงานได้เพราะติดการสอนเป็นต้น

ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้นักเรียนได้ฝึกออกแบบและผลิตชิ้นงานตามความสามารถ แต่ต้องให้การลงทุนสูง และขาดแกนนำจากหน่วยงานที่จะเป็นแกนกลางในการประสานกับเครือข่ายภาครัฐควรลงมาเป็นตัวกลางในการประสานเครือข่ายทุกภาคส่วน ชุมชนมีความต้องการน้อยเพราะเป็นสังคมเมืองที่ทำงานโรงงานและทำงานประจำ สะดวกในการจัดซื้อกับแหล่งชุมชน

2. ปัญหาการปฏิบัติบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

ในการณีการออกให้บริการชุมชนพบปัญหาในการซ่อมที่ซับซ้อนมากหรือเครื่องมือในการบริการบางอย่างไม่พร้อมสถานศึกษา ผู้ให้บริการไม่เพียงพอเพราะบางครั้งมีการออกบริการหลายๆหน่วยพร้อมกัน การถ่ายทอดความรู้และให้บริการซ่อมไปด้วยทำงานให้ไปได้ช้าและเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น กรณีมีภาระงานที่หนักต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมสูงและไม่ได้เตรียมไปทำงานล่าช้าเกิดงานค้างซ่อมไม่เสร็จในวันเดียว ต้องเป็นภาระงานกลับไปซ่อมต่อที่สถานศึกษา ทำให้เกิดความล่าช้า เสียเวลาทำให้มีภาระงานกองมาก และไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องในการออกบริการเพราะขึ้นอยู่กับงบประมาณ การให้บริการก็ต้องทำอย่างเร่งด่วนเพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้ทันตามคำสั่ง และเร่งปิดงบประมาณในปีนั้นๆ

ด้านการส่งเสริมสุขอนามัยเป็นการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยของโรงพยาบาล หรือตำรวจชุมชน หรือหน่วยงานสาธารณสุขไม่ได้ให้การเน้นการให้ความรู้ในด้านความปลอดภัยในการทำงาน เพราะสถานศึกษาอาจไม่ได้เป็นผู้นำหลักในการบริการ สถานศึกษาเองไม่ได้เข้าร่วมด้านการส่งเสริมสุขอนามัยทุกครั้ง แต่ควรมีการทำความเข้าใจในแนวปฏิบัติร่วมกันก่อนออกปฏิบัติบริการ

ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน การออกแสวงหาเครือข่ายร่วมยังมีน้อย การเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานร่วมยังปฏิบัติได้น้อย

3. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

เนื่องจากภาระงานมากจึง ไม่สามารถรายงานผลได้ตรงตามกำหนดเวลา และด้านการพัฒนาวัตกรรมขาดความเข้าใจในแนวการปฏิบัติการติดตามและประเมินผลทำให้การรายงานผลไม่ตรงในแนวทางเดียวกัน

4. มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขอย่างไร

1. ควรมีการวางแผนด้านวิชาการตารางสอนให้สอดคล้องกับฝ่ายงานบริการชุมชน
2. ควรมีการแบ่งนักเรียนที่มีจำนวนมากเป็นกลุ่มย่อยเพื่อง่ายต่อการดูแลให้ความช่วยเหลือ
3. ควรมีการตรวจเช็คสภาพอุปกรณ์ที่ชาวบ้านนำมาซ่อมก่อนปฏิบัติการซ่อม เพื่อจะได้ไม่เสียเวลารอคอยและนำมาซึ่งการซ่อมไม่ทันเวลา
3. ควรมีการทำความเข้าใจต่อร้านรับซ่อมอาชีพและหลีกเลี่ยงอย่างสุภาพ

กลุ่มสนทนานักเรียนนักศึกษา

วันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่เวลา 14.30– 15.30 น.

ณ ห้องประชุม อาคารดอนบอสโก โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพมหานคร

การสนทนาได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียนนักศึกษาฝึกงานกับชุมชน อย่างไร

สถานศึกษาจะมีการรับสมัครนักเรียนนักศึกษาที่จะออกหน่วยบริการ และทำการจัดกลุ่มในการออกปฏิบัติงาน โดยมีครูดูแลให้ความช่วยเหลือขณะปฏิบัติงาน มีรถจากโรงเรียนบริการไปรับส่งขณะออกปฏิบัติงานกับชุมชน แต่ในบางครั้งนักเรียนนักศึกษาเดินทางไป- กลับ ด้วยตนเองจะรู้สึกไม่ค่อยปลอดภัยเมื่อต้องไปต่างพื้นที่

2. การฝึกงานบริการ การทำงานบริการชุมชนร่วมกันครูและเพื่อน ๆ การได้รับความช่วยเหลือในการทำงานบริการชุมชน การได้รับคำตอบแทนในการทำงานเป็นอย่างไร

การฝึกงานบริการทำให้ได้ประสบการณ์จริงที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติการในสถานศึกษา นักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษารัฐบาลจะได้รับคำตอบแทนจากการออกปฏิบัติงานบ้าง แต่ในสถานศึกษาเอกชนนักเรียนนักศึกษาจะได้เป็นค่าอาหาร แต่ไม่ได้เป็นปัญหากับนักเรียนนักศึกษาเพราะถือว่าได้ประสบการณ์คุ้มค่า ในบางครั้งนักเรียนนักศึกษามีความกลัวในการปฏิบัติงานที่เกินกำลัง เช่น การจิ้มไฟสด เนื่องจากไม่สามารถที่จะยกคัตเอาต์ตัดไฟได้เพราะจะ

ทำให้เกิดผลเสียทั้งระบบทางธุรกิจ เป็นต้น ขณะปฏิบัติงานเมื่อเกิดปัญหาครูจะดูแลช่วยเหลือและแก้ไขงานและให้คำแนะนำกับนักเรียนนักศึกษาที่ออกฝึกงาน การออกปฏิบัติบริการชุมชนไม่สามารถรู้ประเภทของงานที่ต้องซ่อมล่วงหน้าได้ทำให้เสียเวลาในการหาอะไหล่ซ่อมและเครื่องมือซึ่งบางครั้งไม่ได้เตรียมไป

3. การติดตามและประเมินผลและจัดทำรายงานเป็นอย่างไร

การประเมินผลและการจัดทำรายงานในส่วน of สถานศึกษาอาชีวศึกษา นักเรียน นักศึกษาจะประเมินการปฏิบัติงานของตนเองและรวบรวมเป็นแฟ้มการประเมินในแต่ละครั้ง แต่บางนักเรียนไม่เข้าใจในการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผล ทำให้การรายงานไม่เป็นไปในทางเดียวกันหรือต้องมีการปรับปรุงการรายงานผลใหม่

4. พบปัญหาและสาเหตุอะไรในการฝึกงานบริการชุมชนโดยรวม และด้านบริการซ่อม และถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. นักเรียนนักศึกษาเดินทางไป- กลับ ต่างพื้นที่รู้สึกไม่ปลอดภัยหากมีความจำเป็นต้องเดินทางด้วยตนเอง
2. การปฏิบัติงานที่เกินกำลัง เช่น การจิ้มไฟสด เนื่องจากไม่สามารถที่จะยกตัดเอาที่ตัดไฟได้เพราะจะทำให้เกิดผลเสียทั้งระบบทางธุรกิจ เป็นต้น
3. การออกปฏิบัติบริการชุมชนไม่สามารถรู้ประเภทของงานที่ต้องซ่อมล่วงหน้าได้ทำให้เสียเวลาในการหาอะไหล่ซ่อมและเครื่องมือ ซึ่งบางครั้งไม่ได้เตรียมไป
4. นักเรียนนักศึกษายังขาดความมั่นใจในการผลิตชิ้นงาน

5. มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขอย่างไร

1. ควรเตรียมชุดเสื้อผ้าไปเปลี่ยนเมื่อเสร็จงานไม่ควรใส่ชุดนักเรียนเดินทาง
2. ควรใส่ชุดป้องกันขณะทำงาน เช่น ถุงมือยาง หน้ากากกันไฟ แว่นตา เป็นต้น
3. ไม่ควรประมาทในการทำงานควรมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าให้ดีกว่าลงปฏิบัติจริง
4. ควรปรึกษาเพิ่มเติมกับครูที่ปรึกษางานเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการทำงาน

กลุ่มสนทนาผู้นำชุมชน
วันเสาร์ที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่เวลา 09.00– 10.00 น.
ณ ห้องประชุม อาคารดอนบอสโก โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพมหานคร

การสนทนาได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. สถานศึกษาอาชีวศึกษาออกให้บริการชุมชนอย่างไร

สถานศึกษาได้ประสานงานกับผู้นำชุมชน นัดหมายวัน เวลา และทางชุมชนจัดสถานที่ตั้งในการบริการไว้รองรับ บางครั้งได้รับการติดต่อเพื่อจัดอบรมความรู้ต่างๆ แต่ชาวบ้านไม่สนใจ เพราะยังไม่เห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ ชาวบ้านส่วนใหญ่มุ่งประกอบอาชีพ บางชุมชนหลายหน่วยงานประสานเพื่อเข้ามาทำกิจกรรมจะได้รับความร่วมมือน้อย ส่วนใหญ่คนที่อยู่ประจำจะเป็นผู้สูงอายุ

2. พบปัญหาและสาเหตุอะไรในการฝึกงานบริการชุมชนโดยรวม และด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย ด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. ชาวบ้านไม่สนใจเพราะยังไม่เห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ
2. บางชุมชนไม่ได้รับรู้ข่าวสารการออกบริการ
3. เวลาในการออกให้บริการจำกัดเกินไปทำให้ซ่อมไม่เสร็จ
4. สถานศึกษาบางแห่งมีชื่อเสียงจากพฤติกรรมของนักเรียนในทางลบทำให้ชาวบ้านขาดความเชื่อมั่น
5. สถานศึกษาขาดความต่อเนื่องในการออกให้บริการบางชุมชน

3. มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขอย่างไร

1. ควรใช้เครือข่ายลงไปประสานงาน ผ่านชาวบ้านกลุ่มเล็กๆ ติดต่อบ่อยๆ
2. ควรมีการประสานงานประชาสัมพันธ์ก่อนการลงปฏิบัติบริการให้ชัดเจนกับชุมชน
3. สถานศึกษาไม่ควรเลือกปฏิบัติควรมีการจัดให้บริการอย่างทั่วถึงกับทุกชุมชน
4. สถานศึกษาควรออกให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสถานศึกษา
5. ควรมีน้ำใจให้การออกบริการซ่อมของนักเรียนนักศึกษาบ้างผู้นำชุมชนอยากให้ชาวบ้านช่วยเหลือค่าบริการให้กับนักเรียนบ้างเพราะเวลาไปซ่อมจริงต้องเสียค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว แต่การรับบริการจากสถานศึกษาถือเป็นการให้น้ำใจต่อกันเล็กน้อยๆ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

3. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความจริงด้วยตัวของท่านเอง ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ คำตอบของท่านใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้โดยจะนำเสนอในภาพรวมจึงไม่มีผลกระทบต่อนหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กชณัฏ นวลนิศาชล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรงกับสถานภาพความจริงของสถานศึกษาที่ท่านสังกัด

1. สังกัดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

☐ 1.1 รัฐบาล

☐ 1.2 เอกชน

2. ขนาดของสถานศึกษา

☐ 2.1 ขนาดกลาง (สถานศึกษาที่มีผู้เรียน 500 ถึง 1,500 คน)

☐ 2.2 ขนาดใหญ่ (สถานศึกษาที่มีผู้เรียน 1,501 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานบริการชุมชนของสถานศึกษาที่ท่านสังกัด ตามความเป็นจริง (หนึ่งข้อความตอบเพียงหนึ่งคำตอบ) ซึ่งมี 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

ทุกครั้ง	หมายถึง	การปฏิบัติทุกครั้งที่มีงานกิจกรรมบริการชุมชน
บ่อยครั้ง	หมายถึง	การปฏิบัติเป็นสม่ำเสมอแต่ไม่ทุกครั้งที่มีงานกิจกรรมบริการชุมชน
บางครั้ง	หมายถึง	การเลือกปฏิบัติเป็นบางงานกิจกรรมบริการชุมชน
นานๆครั้ง	หมายถึง	การปฏิบัติน้อยที่สุด
ไม่เคย	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติทุกงานกิจกรรมบริการ

ข้อ	การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้						
1.	มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ เพื่อบริการชุมชน					
2.	มีการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมทีมบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ก่อนการปฏิบัติบริการ					
3.	มีการทำแผนการปฏิบัติงานบริการโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ					
4.	มีการสำรวจข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ของช่างชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาช่างชุมชน					
5.	มีการสำรวจเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำการซ่อม					
6.	มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ช่างชุมชนในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องจักร					
7.	มีการจัดอบรมเสริมประสบการณ์ด้านบริหารจัดการให้กับช่างชุมชน					
8.	มีการจัดให้คำแนะนำการศึกษาต่อให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น					
9.	มีการให้บริการแนะนำการใช้งาน เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น					
10.	มีการให้บริการแนะนำการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น					
11.	มีการให้บริการผลิตเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์					
12.	มีการให้บริการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ เช่น มัลติมิเตอร์ สว่าน หัวแร้ง เป็นต้น					
13.	มีการจัดบริการให้คำแนะนำการดูแลรักษาเครื่องยนต์					
14.	มีการให้บริการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์					
15.	มีการจัดบริการให้คำแนะนำการดูแลรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น					
16.	มีการให้บริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น					
17.	มีการให้บริการช่วยเหลือพัฒนาสถานที่ต่างๆในชุมชน					
18.	มีการจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานซ่อมเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์					
19.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลการบริการซ่อมเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์					

ข้อ	การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
20.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลนักเรียนนักศึกษาที่ออกปฏิบัติงานเป็นช่างซ่อมจำแนกสาขาแผนกวิชา/สาขางาน					
21.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลช่างชุมชนประจำท้องถิ่น					
22.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้					
23.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลอาชีพของชุมชนที่รับบริการ					
24.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้					
ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย						
25.	มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน					
26.	มีการทำการสำรวจข้อมูลเพื่อประเมินความจำเป็นในการส่งเสริมสุขอนามัยชุมชน					
27.	มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยโดยประสานกับพื้นที่ชุมชนที่ให้บริการ					
28.	มีการทำงานเป็นเครือข่ายกับชุมชน สถานีนอนามัย ในการส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน					
29.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยพื้นฐาน เช่น การรักษาความสะอาด การป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น					
30.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน(อาชีวอนามัย)					
31.	มีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคต่อชุมชน					
32.	มีการจัดครู กำกับ ดูแลงานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน					
33.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานส่งเสริมสุขอนามัยเพื่อชุมชน					
34.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการส่งเสริมสุขอนามัย					
35.	มีการจัดทำรายงานกิจกรรมการส่งเสริมสุขอนามัย					
36.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการบริการส่งเสริมสุขอนามัย					

ข้อ	การดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย
ด้านพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน						
37.	มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นทีมพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
38.	มีการจัดสำรวจข้อมูลความต้องการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย					
39.	มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย					
40.	มีการประสานการทำงานร่วมกับชุมชน วิสาหกิจชุมชน					
41.	มีการจัดสนับสนุนให้เกิดปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของชุมชน					
42.	มีการสนับสนุนให้เกิดการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของชุมชน					
43.	มีการสนับสนุนให้เกิดการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยต่อผู้บริโภค					
44.	มีการจัดทำแผนธุรกิจการจัดการเชิงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย					
45.	มีการดำเนินการจัดการเชิงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย					
46.	มีการจัดครู กำกับ ดูแลการดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
47.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้ร่วมออกปฏิบัติงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
48.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เข้ารับบริการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
49.	มีการจัดทำรายงานกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
50.	มีการจัดทำรายงานข้อมูลผลการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน					



ประเด็นในการจัดกลุ่มสนทนา

กรอบประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

วัน.....ที่..... เดือน..... ปี..... ตั้งแต่เวลา.....ถึง.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ประเภทกลุ่ม ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ หัวหน้างานบริการชุมชน
☐ ครูผู้ปฏิบัติการสอน ☐ นักเรียนนักศึกษา ☐ ผู้นำชุมชน

ผู้เข้าร่วมสนทนา

- 1.....ตำแหน่ง.....
- 2.....ตำแหน่ง.....
- 3.....ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสนทนา

คำชี้แจง

การสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานบริการชุมชนของสถานศึกษา อาชีวสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเด็นการสนทนา กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้างานบริการชุมชน และกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาอุตสาหกรรมที่ร่วมออกบริการชุมชน

1. ปัญหาการเตรียมการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา
2. ปัญหาการปฏิบัติบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา
3. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

.....

ประเด็นการสนทนา กลุ่มนักเรียนนักศึกษา

1. สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียนนักศึกษาออกฝึกงานกับชุมชนอย่างไร
2. ปัญหาที่พบในฝึกงานบริการเป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา
3. การติดตามและประเมินผลทำอย่างไร พบปัญหาอย่างไรบ้างและอะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

.....

ประเด็นการสนทนา กลุ่มผู้นำชุมชน

1. สถานศึกษาอาชีวศึกษาเข้ามาปฏิบัติงานบริการให้กับชุมชนอย่างไร
2. ปัญหาในการปฏิบัติบริการชุมชน ด้านบริการซ่อมและถ่ายทอดความรู้ ด้านการส่งเสริม
สุขอนามัย และด้านการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างไร
อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางกชณัฏ นวลนิศาชล
วันเดือนปีเกิด	26 กันยายน 2518
สถานที่เกิด	สิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	17/4 หมู่ 5 ต.โพทะเล อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ฝ่ายกิจกรรมวิชาชีพ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสารสาสน์บริหารธุรกิจนกอносร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสิงห์บุรี
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ลพบุรี
พ.ศ. 2542	อ.วท. (คอมพิวเตอร์) จากสถาบันราชภัฏเทพสตรี
พ.ศ. 2546	บธ.บ. (การจัดการทั่วไป) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2552	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ